
Kyrkomötet
Kyrkostyrelsens skrivelse 2017:3

Ändringar i kyrkoordningen m.m.

Kyrkostyrelsen överlämnar denna skrivelse till kyrkomötet.

Uppsala den 14 juni 2017

Wanja Lundby-Wedin

Helén Ottosson Lovén

Skrivelsens huvudsakliga innehåll

I skrivelsen, som är uppdelad i fyra separata avsnitt, föreslås i huvudsak följande ändringar i kyrkoordningen:

- ♦ De föreslagna kyrkoordningsändringarna innebär införandet av ett särskilt villkor för att vara behörig att anställas som komminister, kontraktsadjunkt, stiftsadjunkt eller diakon när befattningen innefattar arbetsledande uppgifter. Villkoret föreslås även gälla för anställning på andra befattningar med benämning där ordet diakon ingår, eller där behörigheten att utöva uppdraget som diakon har angetts som villkor för anställning. Vidare föreslås villkoret även gälla för längre vikariat än sex månader på nämnda befattningar. För att vara behörig att anställas på en sådan präst- eller diakonbefattning med arbetsledande uppgifter ska krävas att personen i fråga har förklarat sig beredd att i alla uppgifter tjänstgöra tillsammans med andra som vigts till ett uppdrag inom kyrkans vigningstjänst oavsett deras kön. Vidare föreslås konsekvensändringar av förslagen som innebär att de föreslagna behörighetsprövningarna, i likhet med nuvarande behörighetsprövningar, kan överklagas samt att domkapitlet har möjligheten att delegera beslutanderätten gällande dessa.
- ♦ Det föreslås ändringar i vissa av bestämmelserna i kyrkoordningen om den kyrkliga indelningen och om bildande, ändring och upplösande av pastorat. Det föreslås att termen indelning bara ska användas för sådan indelning i Svenska kyrkan som är rikstäckande men inte för ändringar av pastorat. Det ska därför göras en tydligare skillnad mellan å ena sidan församlingsindelning, kontraktsindelning samt stiftsindelning och å andra sidan bildande, upplösande och ändring av pastorat. Ändringar på lokal nivå ska övergripande benämnas ändringar av den lokala strukturen. Som en konsekvens av detta föreslås termerna indelningsdelegerade respektive indelningsstyrelse ändras till interimisdelegerade respektive interimisstyrelse. Det föreslås även vissa kompletteringar av bestämmelserna rörande beslut om församlingsindelningen i ett pastorat. Det föreslås finnas en kyrkoordningsreglerad skyldighet för ett pastorat att samråda med stiftsstyrelsen när ett beslut om en ändrad församlingsindelning i pastoratet bereds. Det föreslås vidare att det i kyrkoordningen ska anges att stiftsstyrelsen beslutar om namn på

församlingar och pastorat även vid lokala ändringsbeslut. Stiftsstyrelsen föreslås också kunna besluta om sådana ändringar i församlingsindelningen i ett pastorat som bara beror på en oregelbundenhet i indelningen eller på ändrade fastighetsförhållanden. I sådana beslut om ändring i den lokala strukturen som rör församlingar och/eller pastorat i flera stift föreslås det tydliggöras att kyrkostyrelsen i sitt beslut ska fastställa eller i förekommande fall fatta beslut om den ekonomiska regleringen. Det föreslås också att kyrkostyrelsen i sådana fall beslutar om huruvida interimisdelegerade ska tillsättas. Vidare föreslås att det direkt ska framgå av kyrkoordningens bestämmelser att kyrkostyrelsen får fatta beslut om att överföra bara en del av en församling från ett stift till ett annat. Det föreslås även att beslut om ändringar i den lokala strukturen och om namn på församlingar och pastorat ska vara fattade senast den 1 januari under valåret om ändringarna ska träda i kraft den 1 januari året efter att ordinarie kyrkoval har ägt rum. I andra fall föreslås besluten vara fattade senast den 1 april året innan de träder i kraft. Motsvarande ska gälla för ändringar i kontraktsindelningen. Förslag lämnas till en grundläggande bestämmelse i kyrkoordningen om interimisdelegerades uppgifter och om beslutskompetensen för befintliga förtroendevalda organ vid en beslutar ändring i den lokala strukturen. Det föreslås en ny bestämmelse om fyllnadsval av ledamöter och ersättare i interimisdelegerade. Vidare föreslås att interimisstyrelsen ska besluta vilken präst som ska vara ledamot och vilken präst som ska vara ersättare i densamma. Om en domprost ska tillsättas efter att ett beslut har fattats om en ändring i den lokala strukturen som avser en domkyrkoförsamling eller ett pastorat där domkyrkoförsamlingen ingår föreslås interimisstyrelsen utse ledamöter och ersättare i tillsättningsnämnden.

- ◆ En terminologiändring som gjordes i kyrkoordningen 2014, med anledning av strukturförändringar på Svenska kyrkans lokala nivå, har medfört oavsiktliga ändringar i sak för kyrklig samfällighet för särskilda uppgifter. I skrivelsen föreslås att kyrkoordningen ändras så att kyrkliga samfälligheter för särskilda uppgifter regleras i sak på samma sätt som före strukturförändringarna, när det gäller beslutsprövning, överklagande till domkapitlet av vissa beslut samt arbetsgivarorganisationens roll som arbetsgivarföreträdare. Ändringarna föreslås ske genom införande av en ny bestämmelse i 2 kap. kyrkoordningen.
- ◆ Övriga ändringar och rättelser.

Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2018.

1	Behörighet som arbetsledare	5
1.1	Förslag till kyrkomötesbeslut.....	5
1.2	Förslag till ändringar i kyrkoordningen	5
1.3	Ärendet och dess beredning.....	7
1.4	Allmän bakgrund	7
1.4.1	Uppdraget	7
1.4.2	Tidigare behandling.....	8
1.4.3	Gällande bestämmelser.....	8
1.5	Överväganden och förslag	10
1.6	Ikraftträdande.....	16
1.7	Konsekvenser.....	16
1.8	Kommentar till bestämmelserna i kyrkoordningen.....	16
2	Översyn av bestämmelserna om ändringar i den kyrkliga indelningen m.m.....	17
2.1	Förslag till kyrkomötesbeslut.....	17
2.2	Förslag till ändringar i kyrkoordningen	17
2.3	Ärendet och dess beredning	35
2.4	Allmän bakgrund	35
2.4.1	Uppdraget	35
2.4.2	Bakgrund	35
2.5	Överväganden och förslag	38
2.5.1	Vissa terminologiska frågor m.m.	38
2.5.2	Lokala beslut om indelningsändringar m.m.	43
2.5.3	Ändringar som berör flera stift	49
2.5.4	Tidpunkter för beslut och dess ikraftträdande	52
2.5.5	Interimsdelegerade och interimsstyrelse	55
2.6	Ikraftträdande och övergångsbestämmelser.....	57
2.7	Konsekvenser.....	58
2.8	Kommentar till bestämmelserna i kyrkoordningen.....	58
3	Viss reglering av kyrkliga samfälligheter för särskilda uppgifter	63
3.1	Förslag till kyrkomötesbeslut.....	63
3.2	Förslag till ändring i kyrkoordningen	63
3.3	Bakgrund	63
3.4	Ärendets beredning.....	64
3.5	Gällande bestämmelser	64
3.5.1	Beslutsprövning.....	64
3.5.2	Överklagande av vissa beslut	64
3.5.3	Svenska kyrkans arbetsgivarorganisation.....	65
3.6	Oavsiktliga ändringar i bestämmelserna.....	65
3.7	Överväganden och förslag	65
3.8	Ikraftträdande.....	67
3.9	Konsekvenser.....	67
3.10	Kommentar till bestämmelsen i kyrkoordningen.....	67

4	Övriga ändringar och rättelser.....	71
4.1	Förslag till kyrkomötesbeslut.....	71
4.2	Bestämmelser.....	71
4.2.1	Förslag till ändringar i kyrkoordningen.....	71
4.2.2	Förslag till ändringar i arbetsordningen för kyrkomötet (SvKB 1999:3)	74
4.3	Ärendet och dess beredning.....	75
4.4	Ändringar i kyrkoordningen	75
4.5	Ändringar i arbetsordningen för kyrkomötet	75
4.6	Ikraftträdande.....	75
4.7	Konsekvenser.....	76
4.8	Kommentar till bestämmelserna	76
4.8.1	Förslaget till ändringar i kyrkoordningen.....	76
4.8.2	Förslaget till ändringar i arbetsordningen för kyrkomötet (SvKB 1999:3)	76
	Utdrag ur kyrkostyrelsens protokoll.....	77

1 Behörighet som arbetsledare

1.1 Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att anta kyrkostyrelsens förslag till ändringar i kyrkoordningen.

1.2 Förslag till ändringar i kyrkoordningen

Kyrkomötet beslutar i fråga om kyrkoordningen,

dels att 9 kap. 5 b § och 34 kap. 10 och 17 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas en ny paragraf, 34 kap. 10 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

9 kap.

5 b §

Beträffande ärenden enligt 31 kap. 11–14 §§, 32 kap. 11–14 §§, 34 kap. 9, 10 och 14 §§, 53 kap. 10 §, 57 kap. 8–18 §§ och 58 kap. får delegation ske bara på det sätt som anges i andra stycket.

Domkapitlet får uppdra åt

1. ordföranden eller vice ordföranden att slutligt avgöra ärenden enligt 31 kap. 11 § 2 och 3 samt 32 kap. 11 § 2 och 3,

2. en grupp bestående av ordföranden eller vice ordföranden och ytterligare minst två av domkapitlets ledamöter att besluta i ärenden enligt 34 kap. 9, 10 eller 14 §§. Gruppen får endast fatta beslut om samtliga är ense,

3. ordföranden, vice ordföranden, den ledamot som är eller har varit ordinarie domare eller den ledamotens ersättare att beträffande ärenden enligt 31 kap. 11–14 §§, 32 kap. 11–14 §§, 57 kap. 8–18 §§ och 58 kap. fatta sådana beslut som inte innefattar ett slutligt avgörande av ärendet, eller som innebär att ärendet inte ska prövas i sak,

4. ordföranden, vice ordföranden och sekreteraren att fatta beslut i fråga om utlämnande av handling enligt 53 kap. 10 §, och

5. den som var ordförande att besluta om rättelse enligt 57 kap. 18 § och 58 kap. 16 §.

34 kap.

10 §

Behörig att anställas som komminister, kontraktsadjunkt eller stiftsadjunkt eller på ett längre vikariat än sex månader på en sådan befattning är den som

1. har varit anställd som pastorsadjunkt i ett år, eller som vid tidpunkten för tillträdet av den sökta tjänsten kan antas ha fullgjort sådan anställning, och

2. uppfyller de villkor för befattningen som domkapitlet kan ha beslutat om enligt 11 §.

Behörig att anställas på en befattning som komminister, kontraktsadjunkt eller stiftsadjunkt med arbetsledande uppgifter

eller på ett längre vikariat än sex månader på en sådan befattning är den som, utöver vad som framgår av första stycket, har förklarat sig beredd att i alla uppgifter tjänstgöra tillsammans med andra som vigts till ett uppdrag inom kyrkans vigningstjänst oavsett deras kön.

Domkapitlet får medge undantag från villkoren i första stycket 1 om det finns särskilda skäl.

Innan någon anställs ska domkapitlet yttra sig över de behöriga sökandena utifrån de särskilda krav som befattningen ställer.

10 a §

Behörig att anställas på en befattning som diakon med arbetsledande uppgifter eller på ett längre vikariat än sex månader på en sådan befattning är den som har förklarat sig beredd att i alla uppgifter tjänstgöra tillsammans med andra som vigts till ett uppdrag inom kyrkans vigningstjänst oavsett deras kön. Detsamma gäller andra befattningar med arbetsledande uppgifter med benämning där ordet diakon ingår eller där behörigheten att utöva uppdraget som diakon har angetts som villkor för anställningen.

Innan någon anställs ska domkapitlet yttra sig över de behöriga sökandena utifrån de särskilda krav som befattningen ställer.

17 §

Domkapitlets beslut i ärenden som avses i 9 § första och andra styckena samt 10 § första och andra styckena får överklagas hos Svenska kyrkans överklagandenämnd. Detsamma gäller domkapitlets beslut om behörighet enligt 14 §. Rätt att överklaga har

1. den sökande, såvitt avser beslut att inte förklara honom eller henne behörig,
2. en medsökande, såvitt avser beslut att förklara en sökande behörig, och
3. den som ska besluta om tillsättningen, såvitt avser beslut att inte förklara en sökande behörig.

När ett beslut har överklagats enligt första stycket får anställningsärendet inte slutföras förrän Överklagandenämnden har avgjort överklagandet.

Detta beslut träder i kraft den 1 januari 2018.

1.3 Ärendet och dess beredning

I en inom kyrkokansliet upprättad promemoria – Behörighet som arbetsledare – föreslås införandet av ett särskilt villkor i kyrkoordningen för att någon ska vara behörig att anställas som komminister, kontraktsadjunkt, stiftsadjunkt eller diakon när befattningen innefattar arbetsledande uppgifter. I promemorian föreslås vidare att villkoret ska gälla för anställning på andra befattningar med benämning där ordet diakon ingår, eller där behörigheten att utöva uppdraget som diakon har angetts som villkor för anställning. Vidare föreslås villkoret även gälla för längre vikariat än sex månader på nämnda befattningar. För att vara behörig att anställas på en sådan präst- eller diakonbefattning med arbetsledande uppgifter ska krävas att personen i fråga har förklarat sig beredd att i alla uppgifter tjänstgöra tillsammans med andra som vigts till ett uppdrag inom kyrkans vigningstjänst oavsett deras kön. I promemorian föreslås konsekvensändringar av de ovan nämnda förslagen innebärande att de föreslagna behörighetsprövningarna, i likhet med nuvarande behörighetsprövningar, kan överklagas samt att domkapitlet har möjlighet att delegera beslutanderätten gällande dessa.

Promemorian har remissbehandlats på så sätt att den har tillsänts samtliga tretton domkapitel, tjugosex pastorat, en kyrklig samfällighet, tjugofyra församlingar, Svenska kyrkans arbetsgivarorganisation, Svenska kyrkans överklagandenämnd, Kyrkans Akademikerförbund och Akademikerförbundet SSR. Det har inkommit svar från 35 remissinstanser, varav tre har meddelat att de avstår från att yttra sig i sak. Remissvaren finns tillgängliga i ärendet (Ks 2013/1097). Flertalet remissinstanser har ställt sig positiva till de föreslagna ändringarna.

1.4 Allmän bakgrund

1.4.1 Uppdraget

I kyrkomötesmotion 2013:37 av Bo Hanson föreslogs att kyrkostyrelsen skulle komma med förslag till kyrkomötet om en sådan ändring i kyrkoordningen att till de befattningshavare som ska ha ”förklarat sig beredda att i alla uppgifter tjänstgöra tillsammans med andra som vigts till ett uppdrag inom kyrkans vigningstjänst oavsett deras kön” (34 kap. 9 § i kyrkoordningen), ska även höra arbetsledande komministrar och arbetsledande diakoner.

Tillsyns- och uppdragsutskottet föreslog i sitt betänkande *Behörighet som arbetsledare* (TU 2013:7) att kyrkomötet skulle bifalla motionen. Utskottet anförde bl.a. att motionen pekat på att strukturförändringarna har påverkat den lokala tjänsteorganisationen, bl.a. genom att antalet befattningar som kyrkoherde påtagligt minskat samtidigt som antalet andra befattningar med arbetsledande uppgifter ökat. Utskottet hänvisade även till Läronämndens yttrande Ln 2013:10y, där nämnden bl.a. lyft ett tidigare uttalande vid kyrkoordningens tillkomst om att det för kyrkans enhet är ”viktigt att alla ämbetsbärare skall kunna tjänstgöra tillsammans i gudstjänsten och på så sätt manifesteras och få näring för den gemensamma bekännelsen”. Läronämnden anförde att det som sades när kyrkoordningen beslutades äger tillämplighet även i de frågor som motion 2013:37 aktualiserade. Utskottet anförde vidare att samma krav på att kunna samverka fullt ut och bejaka såväl kvinnors som mäns uppdrag inom kyrkans vigningstjänst måste gälla komministrar och diakoner som har arbetsledande befattningar. Vidare menade utskottet att det finns frågor som behöver klargöras som hör samman med förändringar i Svenska kyrkans lednings- och ämbetsstruktur och att här finns kopplingar till det som tas upp i betänkandet *Benämningar på befattningar som präst* (TU 2013:8).

Kyrkomötet beslutade i enlighet med utskottets förslag (se KmSkr 2013:6).

1.4.2 Tidigare behandling

Kvinnor har haft tillträde till prästerlig tjänst i Svenska kyrkan sedan den 1 januari 1959.

Vid 1994 års kyrkomöte gav Svenska kyrkans centralstyrelse till känna som sin mening, utöver vad Andra lagutskottet anfört i sitt betänkande *Villkoren för prästvigning* (2 KL 1994:3), att ”Centralstyrelsen – till alla som är involverade i antagningsarbetet av blivande präster – framför att endast de personer som bejakar giltigheten i såväl kvinnors som mäns vigning och sakramentsförvaltning bör få prästvigas i Svenska kyrkan”. (se KmSkr 1994:11)

1997 års kyrkomöte begärde att Centralstyrelsen skulle utarbeta ett förslag till en kyrklig kungörelse i enlighet med vad Andra kyrkolagsutskottet anfört i betänkandet *Villkor för prästvigning, kyrkoherdetjänst m.m.* (2 KL 1997:3). Förslaget skulle föreläggas nästkommande ordinarie kyrkomöte. Av förslaget skulle framgå att endast den som bejakar giltigheten i kvinnors och mäns prästvigning och sakramentsförvaltning får antas till prästexamen. 1998 års kyrkomöte beslutade därefter om sådana ändringar i den kyrkliga kungörelsen (SKFS 1989:8) om behörighet att utöva det kyrkliga ämbetet som präst, samt i den kyrkliga kungörelsen (SKFS 1991:15) om prästexamen.

Vidare begärde 1997 års kyrkomöte av regeringen en sådan ändring i förordningen (1992:997) om biskops- och prästtjänster att endast den som är beredd att samverka i alla med tjänsten förenade uppgifter är behörig till en tjänst som kyrkoherde. Med samverkan avsågs samverkan mellan alla präster oavsett kön. Med anledning av kyrkomötets begäran utfärdade regeringen förordningen (1997:841) om ändring i förordningen (1992:997) om biskops- och prästtjänster som innehöll en ny punkt med den innebörden.

Före kyrkoordningens tillkomst fanns inga andra fastställda föreskrifter om uppdraget som diakon än de anvisningar som ingick (och ingår) i kyrkohandbokens ordning för diakonvigning. Vidare fanns vissa av diakoniinstitutionerna fastställda regler.

Vid kyrkoordningens tillkomst anförde Centralstyrelsen att de allmänna villkor som bör vara gemensamma för de olika uppdragen i kyrkans vigningstjänst (biskop, präst och diakon) skulle föras samman i en paragraf. Vad gäller kravet att den som ska vigas till uppdrag inom vigningstjänsten ska ha förklarat sig beredd att i alla uppgifter tjänstgöra tillsammans med andra som vigts till ett uppdrag inom vigningstjänsten, oavsett deras kön, menade Centralstyrelsen att detta innebar ett förtydligande av den föreskrift som hade beslutats av 1998 års kyrkomöte som ett villkor för att genomgå prästexamen, nämligen att personen i fråga skulle ha förklarat sig beredd att fullt ut tjänstgöra med andra präster i Svenska kyrkans gudstjänster. I och med kyrkoordningen infördes bestämmelser som alltså, i här aktuellt hänseende, reglerade diakonerna på samma sätt som de andra uppdragen inom vigningstjänsten (präst och biskop).

1.4.3 Gällande bestämmelser

Till ett uppdrag inom kyrkans vigningstjänst får den vigas som är döpt och konfirmerad, tillhör Svenska kyrkan, och har förklarat sig beredd att i alla uppgifter tjänstgöra tillsammans med andra som vigts till uppdrag inom kyrkans vigningstjänst oavsett deras kön (se 25 kap. 2 § 3 p. i kyrkoordningen).¹ Detsamma framgår av 31 kap. 2 § punkten 5 vad gäller präst och av 32 kap. 2 § punkten 5 vad gäller diakon. I bestämmelserna stadgas att domkapitlet får förklara den behörig att utöva uppdraget som präst eller som diakon som har förklarat sig beredd att i alla uppgifter tjänstgöra

¹ Kravet enligt 25 kap. 2 § punkten 3 gäller samtliga uppdrag inom vigningstjänsten, även biskopen.

tillsammans med andra som vigts till ett uppdrag inom kyrkans vigningstjänst oavsett deras kön.

I kyrkoordningen finns särskilda villkor reglerade avseende vissa anställningar. Dels finns behörighetsvillkor för att både *få och inneha* en anställning i 34 kap. 7 och 8 §§, dels finns särskilda villkor för att *få* en anställning i 34 kap. 9–11 §§.

De särskilda villkor som enligt 37 kap. 7 § gäller för att få och inneha en tillsvidareanställning i Svenska kyrkan är generella och redovisas därför inte närmare i det här sammanhanget. I 34 kap. 8 § regleras att endast den som är behörig att utöva uppdraget som präst enligt bestämmelserna i 31 kap. får vara anställd som präst och att endast den som är behörig att utöva uppdraget som diakon enligt bestämmelserna i 32 kap. får vara anställd som diakon, eller på en befattning med benämning där ordet diakon ingår, eller en där sådan behörighet på annat sätt har angetts som villkor för anställning.² Dessa behörighetsvillkor gäller såväl vid anställningstillfället som fortsättningsvis under anställningen.

Enligt 34 kap. 9 § i kyrkoordningen, är den behörig att anställas som domprost eller kyrkoherde eller på ett längre vikariat än tre månader på en sådan befattning som

1. har varit anställd som präst i Svenska kyrkan i minst tre år,
2. har genomgått den utbildning som har fastställts av kyrkostyrelsen,
3. uppfyller de villkor för befattningen som domkapitlet kan ha beslutat om enligt 11 §³, och
4. har förklarat sig beredd att i alla uppgifter tjänstgöra tillsammans med andra som vigts till ett uppdrag inom kyrkans vigningstjänst, oavsett deras kön.

Bestämmelsen i 34 kap. 9 § är formulerad på samma sätt som i 25 kap. 2 § 3 med bestämmelser om vem som kan vigas till ett uppdrag inom kyrkans vigningstjänst. I sak är det fråga om samma behörighetskrav som från och med den 1 januari 1988 gällde enligt 3 § 3 förordningen (1992:997) om biskops- och prästtjänster, även om det där talades om att ha ”förklarat sig beredd att fullt ut tjänstgöra med andra präster i Svenska kyrkans gudstjänster”. Domkapitlet får medge undantag från första och andra punkten om det finns särskilda skäl, men undantag kan alltså inte medges från tredje och fjärde punkten. Innan någon anställs ska domkapitlet yttra sig över de behöriga sökandena utifrån de särskilda krav som befattningen ställer.

Enligt 34 kap. 10 § är den behörig att anställas som komminister, kontraktsadjunkt eller stiftsadjunkt eller på ett längre vikariat än sex månader på en sådan befattning som

1. har varit anställd som pastorsadjunkt i ett år, eller som vid tidpunkten för tillträdet av den sökta tjänsten kan antas ha fullgjort sådan anställning, och
2. uppfyller de villkor för befattningen som domkapitlet kan ha beslutat om enligt 11 §.

Domkapitlet får medge undantag från första punkten om det finns särskilda skäl. Innan någon anställs ska domkapitlet yttra sig över de behöriga sökandena utifrån de särskilda krav som befattningen ställer.

I 34 kap. 14 § finns ett krav på yttrande och behörighetsprövning vid tillsättning av diakon. Enligt bestämmelsen ska domkapitlet pröva de sökandes behörighet och yttra sig över de behöriga sökandena utifrån de särskilda krav som befattningen ställer innan någon anställs som diakon eller på ett längre vikariat än sex månader på en

² Enligt samma paragraf får endast den som är behörig att utöva uppdraget som biskop enligt bestämmelserna i 30 kap. vara anställd som biskop.

³ Enligt 34 kap. 11 § får domkapitlet besluta om särskilda villkor för att någon ska kunna anställas på en viss befattning som kyrkoherde, komminister, kontraktsadjunkt eller stiftsadjunkt. Bestämmelsen riktar sig mot ”specialbefattningar” som sjukhuspräst, präst för verksamhet på teckenspråk osv. Villkor enligt 34 kap. 11 § bör även anges i församlingsinstruktionen enligt 57 kap. 5 § första punkten.

sådan befattning. Detsamma gäller andra befattningar med benämning där ordet diakon ingår, eller där behörigheten att utöva uppdraget som diakon har angetts som villkor för anställning. Exempel på sådana befattningar där ordet diakon ingår är sjukhusdiakon och citydiakon. Det kan också finnas befattningar där ordet diakoni ingår, t.ex. diakoniassistent, men där det inte behöver vara fråga om en anställning som diakon om inte behörighet att utöva uppdraget som diakon har angetts som ett villkor för anställning. I sådana fall är inte 34 kap. 14 § tillämplig.

1.5 Överväganden och förslag

Kyrkostyrelsens förslag: I kyrkoordningen införs ett nytt behörighetskrav inför anställning av komminister, kontraktsadjunkter, stiftsadjunkter och diakoner på befattningar som innefattar arbetsledande uppgifter. Bara den som har förklarat sig beredd att i alla uppgifter tjänstgöra tillsammans med andra som vigts till ett uppdrag inom kyrkans vinningstjänst, oavsett deras kön, ska anses behörig att anställas på en sådan tillsvidare tjänst eller på ett längre vikariat än sex månader på en sådan befattning. Detsamma gäller andra befattningar med arbetsledande uppgifter med benämning där ordet diakon ingår eller där behörigheten att utöva uppdraget som diakon har angetts som villkor för anställningen.

Domkapitlet får inte medge undantag från detta behörighetsvillkor.

Domkapitlet kan delegera beslutanderätten vid behörighetsprövningar avseende befattningar med arbetsledande uppgifter. Vidare kan domkapitlets beslut i sådana ärenden överklagas.

Ändrade paragrafer: 9 kap. 5 b §, 34 kap. 10 och 17 §§.

Ny paragraf: 34 kap. 10 a §.

Promemorians förslag överensstämmer med kyrkostyrelsens förslag.

Remissinstanserna: En övervägande majoritet av remissinstanserna tillstyrker promemorians förslag.

Flera remissinstanser, däribland *Domkapitlet i Göteborgs stift* och *Domkapitlet i Uppsala stift*, anför dock att termen arbetsledande är något oklar och behöver preciseras ytterligare. *Svenska kyrkans arbetsgivarorganisation* har inte några principiella invändningar mot att det föreslagna behörighetsvillkoret införs även för arbetsledande präster och diakoner. Svenska kyrkans arbetsgivarorganisation har dock synpunkter på hur den aktuella kategorin arbetsledare ska definieras i den faktiska tillämpningen och är inte helt övertygad att en avgränsning i enlighet med promemorians förslag utan vidare låter sig göras. Vidare anser organisationen att det kan finnas skäl att något uppmärksamma arbetsgivarens skyldigheter vid företrädesrätt och omplacering.

Domkapitlet i Visby stift avstyrker förslaget. Domkapitlet ställer sig frågande till termen "arbetsledande" för att särskilja vilka anställningar behörighetsvillkoret ska knytas till. Termen finns inte tidigare i kyrkoordningen och det krävs att man går till andra källor för att tolka den. Domkapitlet konstaterar också att kyrkoherden leder all verksamhet i församlingen och kan både ge och återta delegation som innefattar arbetsledning, varför det yttersta ansvaret för arbetsledningen alltid åvilar kyrkoherden. Förslaget skulle medföra en uppdelning i två typer av komministeranställningar och två typer av diakonanställningar. Innehållet i en tjänst skulle inte utan vidare kunna ändras utan att en ny behörighetsprövning kan behövas. Förslaget medför alltså en betydande ökad administration som inte förefaller motiverad. Domkapitlet kan inte erinra sig något tillfälle när det funnits indikationer på ett behov

av en sådan regel som nu föreslås. *Mölnåls pastorat* avstyrker också förslaget. I dagens pastorat finns många arbetsledande tjänster där innehavarna har olika fackutbildningar. Det gäller såväl administrativa tjänster som inom församlingsvård. Det kan enligt pastoratet uppstå svårigheter om det ställs olika behörighetskrav på likvärdiga tjänster.

Skälen för kyrkostyrelsens förslag

Kyrkomötets uppdrag till kyrkostyrelsen är, som redovisats tidigare, att föreslå ändringar i kyrkoordningen som medför att till de befattningshavare som ska ha förklarat sig beredda att i alla uppgifter tjänstgöra tillsammans med andra som vigts till ett uppdrag inom kyrkans vigningstjänst oavsett deras kön, ska även höra arbetsledande komminister och arbetsledande diakoner.

Det kan inledningsvis noteras att strukturförändringarna inte ledde till några kyrkoordningsändringar avseende kyrkoherdens roll och ansvar. Inte heller föreslogs några nya befattningar i kyrkoordningen. Det är alltså alltjämt kyrkoherden som leder all verksamhet i församlingen och pastoratet (se 2 kap. 9 § och 5 kap. 1 §). Gruppen arbetsledande komminister och arbetsledande diakoner är inte ny, även om antalet sådana befattningar torde ha ökat i och med strukturförändringarnas genomförande. Däremot har det hittills inte ställts krav på att en person ska ha förklarat sig beredd att i alla uppgifter tjänstgöra tillsammans med andra som vigts till ett uppdrag inom kyrkans vigningstjänst oavsett deras kön för att personen i fråga ska vara behörig att anställas på en sådan befattning.

Det kan i sammanhanget noteras att 1998 års kyrkomöte beslutade att det för vigning till ett uppdrag inom vigningstjänsten och för sökande till kyrkoherdetjänster skulle krävas att man hade förklarat sig beredd att i alla uppgifter tjänstgöra tillsammans med andra som vigts till ett uppdrag inom kyrkans vigningstjänst oavsett deras kön (se CsSkr 1998:5, 2 KL 1998:2, kskr 1998:11). Dessa regleringar flyttades sedermera över till kyrkoordningen. En stor andel av de präster och diakoner som är i aktiv tjänst har således under de snart 20 år som har gått sedan dess avgett denna försäkran, antingen vid vigningen eller då de, i förekommande fall, har sökt kyrkoherdetjänst.

Termen "arbetsledande" m.m. i kyrkoordningen

I kyrkoordningen används inte termen *arbetsledande* för närvarande. Däremot finns i 33 kap. valbarhetshinder för uppdrag som förtroendevald i en församling, i ett pastorat, på stiftsnivå eller i kyrkomötet för den som är anställd lokalt, stiftsanställd respektive anställd på nationell nivå och som på grund av sina uppgifter har en *ledande ställning* bland de anställda (se 33 kap. 5–8 §§). Vidare finns för vissa anställningar – biskop, kyrkoherde och domprost – vilka i sig får anses innebära en ledande ställning, uttryckliga bestämmelser om valbarhetshinder. Det kan i sammanhanget noteras att den ledande ställning som en biskop har, till skillnad från vad som gäller för kyrkoherde och domprost, inte avser ett genom kyrkoordningen direkt reglerat chefskap över annan personal (se vidare nedan).

Med den ställning som kyrkoherden har enligt 2 kap. 9 § står det klart att kyrkoherden är den som enligt kyrkoordningen har "*den ledande ställningen*" lokalt, vilket alltså innebär att kyrkoherden är chef över verksamheten i församlingen/pastoratet. Genom utformningen av regleringen om "*ledande ställning*" i 33 kap. 5–8 §§ framgår dock att det kan finnas även andra anställda som inte är valbara. I kyrkoordningsskrivelsen till 1999 års kyrkomöte sägs att det fortfarande ska vara fråga om en mycket begränsad del av de anställda. Valbarhetshindren ska inte gälla alla som har någon arbetsledande befattning utan enbart "de som har en övergripande

chefstjänst som kanslichef, kamrer, kyrkogårdschef eller annan förvaltningschef". I skrivelsen framhålls att väljarnas rätt att välja en viss person bör inskränkas i så liten utsträckning som möjligt vid direkta val. Det har därför inte gjorts en sådan utvidgning av kretsen av dem som inte är valbara att den omfattar alla anställda (se CsSkr 1999:3 s. 2–230). Om en församling ingår i ett pastorat är dock inte heller den som pga. av sina uppgifter har en ledande ställning bland de anställda i pastoratet, valbar till ett uppdrag som förtroendevald i församlingen.

Utöver detta finns valbarhetshinder för förtroendeuppdrag för alla kyrkligt anställda som har en tjänstgöringsgrad över 20 procent av heltid för sin befattning beräknat för en period på fem månader (se 33 kap. 9 §). I samma bestämmelse finns reglerat när sådana anställda inte är valbara och till vilket organ. Bestämmelserna om valbarhetshinder för anställda ska på motsvarande sätt tillämpas för den som är uppdragstagare.

I kyrkoordningen används även termen *leder*. Exempelvis regleras att kyrkoherden leder all verksamhet (2 kap. 9 §), att kyrkofullmäktiges ordförande leder sammanträden (3 kap. 39 §) och att kyrkostyrelsen leder och samordnar förvaltningen av den nationella nivåns uppgifter (12 kap. 1 §).

Vidare finns bestämmelser rörande den präst som leder en gudstjänst (17 kap. 8 och 10 §§ och 18 kap. 4 §) och att en präst i Svenska kyrkan är den som enligt kyrkoordningen ska leda bl.a. dop-, nattvards-, och begravningsgudstjänst (se 19 kap. 4 §, 20 kap. 3 § och 24 kap. 5 §). Ett ledande av gudstjänst innefattar inget ansvar för underställd personal eller liknande, utan även t.ex. en pastorsadjunkt är i sådana fall den som leder gudstjänsten. Kyrkoherden får vidare ge tillstånd åt någon som är döpt och tillhör eller anställd för en församling i pastoratet att predika och leda gudstjänsten vid en viss eller vissa av de gemensamma gudstjänsterna i någon av pastoratets församlingar (se 17 kap. 14 §). Om den krets som enligt kyrkoordningen har en "ledande ställning" är mycket begränsad är alltså den krets som t.ex. kan leda en gudstjänst förhållandevis vid.

Kyrkans kollektivavtal m.m.

I kollektivavtalet *Kyrkans avtal 16* används benämningen *arbetsledare*. Enligt kollektivavtalet är arbetsledaren, i likhet med chefen, den till vilken fridagar meddelas och som följer upp arbetstid, arbetsbelastning och verksamhetsmål, m.m.⁴

I de befattningskoder som Svenska kyrkans arbetsgivarorganisation har tagit fram definieras "arbetsledare" som någon som har underställd personal. I befattningskoderna finns "Komminister/arbetsledare" och "Stiftsadjunkt/arbetsledare" som beskrivs som en "(a)rbetstagare som enligt kyrkoordningen är behörig att utöva uppdraget som präst i Svenska kyrkan, som arbetar i församlingsverksamhet och har underställd personal." Här finns även "Församlingsdiakon/arbetsledare" som beskrivs på liknande sätt: "Arbetstagare som enligt kyrkoordningen är behörig att utöva uppdraget som diakon i Svenska kyrkan och som arbetar i församlingens diakonala verksamhet och har underställd personal."⁵

För vilka befattningar/anställningar ska villkoret gälla?

Enligt uppdraget från kyrkomötet ska kyrkostyrelsen återkomma med ett förslag till kyrkomötet om en sådan ändring i kyrkoordningen att till de befattningshavare som ska ha "förklarat sig beredda att i alla uppgifter tjänstgöra tillsammans med andra som

⁴ Se Tillägg till AB § 13 Mom. 9 Ansvarsarbetstid (Underbilaga A till AB 16).

⁵ Se BSF 01 (Reviderat 2014) Befattningssystem församlingar. BSF 01 är under revision.

vigts till ett uppdrag inom kyrkans vigningstjänst oavsett deras kön” (34 kap. 9 § i kyrkoordningen), ska även höra *arbetsledande* komministrar och diakoner. Det framgår dock inte närmare vad kyrkomötet avser med komministrar och diakoner med arbetsledande befattningar.

Termen ”arbetsledande” förekommer både i kyrkans organisation och i arbetslivet i övrigt men har ingen tydlig avgränsning. Som Svenska kyrkans arbetsgivarorganisation anför i sitt remissyttrande omfattar arbetsledning som term i en vidare mening alla de beslut som en arbetsgivare har att fatta inom ramen för 11 och 12 §§ medbestämmandelagen (MBL), exempelvis styrande planeringsbeslut, ändringar i struktur och organisation, införande av tidsredovisning och kontrollfunktioner i övrigt.

Med tanke på hur kyrkomötesuppdraget är formulerat torde det innefatta fler än sådana personer som enligt valbarhetsbestämmelserna i 33 kap. 5–8 §§ i kyrkoordningen har en ledande ställning. ”Ledande ställning” enligt kyrkoordningen är, som nämnts ovan, en snäv term som t.ex. inte innefattar alla som har någon form av arbetsledande befattning enligt de befattningskoder som Svenska kyrkans arbetsgivarorganisation har tagit fram. Samtidigt torde det inte vara så brett att det omfattar alla de som enligt kyrkoordningens reglering exempelvis kan leda en gudstjänst.

Kyrkostyrelsen menar att som huvudprincip bör gälla att den som fungerar som arbetsledare också anförtros rätten att fatta vissa beslut för underställd personal. Kyrkoherden leder all verksamhet och har således rätt att fatta beslut som normalt följer av ett ledningsansvar. I de fall en annan arbetsledare har ett självständigt ansvar sker detta på delegation av kyrkoherden. En arbetsledare som leder och fördelar det dagliga arbetet för anställda har på delegation av kyrkoherden ansvar för underställd personal. Kyrkoherdens delegation kan både ges och återtas.

Avsikten med kyrkomötesuppdragets formulering får därför anses vara att det är sådana befattningar som innefattar arbetsledande moment ur en mer *arbetsrättslig synvinkel* som ska omfattas av det nya behörighetskravet. Dessa arbetsledande moment torde i många fall framgå av prästens eller diakonens befattningsbeskrivning. I vissa fall framgår även dessa arbetsledande moment av platsannonsen inför anställningen på befattningen medan det andra gånger är ett arbetsledaransvar som ges när en person redan har varit anställd på sin befattning en period. I samtliga fall sker arbetsledningen genom att kyrkoherden har delegerat delar av sina arbetsledande uppgifter.

Det den föreslagna regleringen tar sikte på är sådana befattningar där det redan vid anställningstillfället är klart att de kommer att innefatta sådana arbetsledande uppgifter som avses ovan. Som redan nämnts kan det förekomma att de arbetsledande uppgifterna inte ingår vid själva anställningstillfället, men att den anställde komministern eller diakonen efter en tid genom delegation från kyrkoherden får ett ökat ansvar och med det även underställd personal. I sådana fall sker möjligen ingen ny behörighetsprövning, då det inte är fråga om en ny anställning och därmed skulle inte heller det nu föreslagna villkoret aktualiseras. Detta är dock ingen ny problematik. Det är redan idag så att det inte alltid sker någon ny behörighetsprövning, exempelvis när en omorganisation genomförs på en arbetsplats. I sådana situationer är det dock önskvärt att arbetsgivaren, inför eventuell tilldelning av ett utökat ansvar, väger in sådant som krävs för att den arbetsledande funktionen ska utövas på motsvarande sätt som det nu föreslagna villkoret vid nyanställningar syftar till. Det som kyrkomötets beslut och Läronämndens ovan redovisade uttalanden ger uttryck för, dvs. att den som arbetsleder annan personal måste kunna samverka fullt ut och bejaka såväl kvinnors som mäns olika uppdrag inom kyrkans vigningstjänst, bör vara rimligt att beakta även i sådana fall, trots att det inte uttryckligen föreslås regleras i kyrkoordningen.

Vad gäller arbetsgivarens skyldigheter vid företrädesrätt och omplacering kan, som Svenska kyrkans arbetsgivarorganisation anför i sitt remissvar, omständigheterna i en rekryteringssituation vara sådana att en eller flera arbetstagare har företrädesrätt till anställningen. Företrädesrätt kan föreligga enligt lag eller kollektivavtal. En arbetsgivare kan också i en uppsägningssituation vara skyldig att pröva om arbetstagaren kan omplaceras till annat arbete. För att en arbetstagare ska komma i åtnjutande av sina rättigheter brukar emellertid som allmänt krav uppställas att han eller hon också har tillräckliga kvalifikationer för arbetet. Enligt rättspraxis har arbetsgivaren möjlighet att i viss mån beakta om arbetstagaren på det personliga planet besitter de egenskaper som rimligen borde krävas. Enligt Svenska kyrkans arbetsgivarorganisation utgörs en viktig del i den bedömning som domkapitlet har att svara för av en värdering av prästens eller diakonens beredskap att arbeta tillsammans med alla kyrkans präster och diakoner. Den arbetstagare som inte kan tillmötesgå ett sådant villkor torde därmed i arbetsrättslig bemärkelse få anses sakna tillräckliga kvalifikationer.

Av kyrkomötets uppdrag till kyrkostyrelsen framgår att det är arbetsledande *komministrar och diakoner* som ska omfattas av det nya kravet. Det torde dock inte ha varit avsikten att exkludera befattningar där stiftsadjunkter och kontraktsadjunkter (se 34 kap. 10 §) har arbetsledande uppgifter. Inte heller torde det ha varit avsikten att exkludera sådana befattningar med benämning där ordet diakon ingår eller där behörigheten att utöva uppdraget som diakon har angetts som villkor för anställning (se 34 kap. 14 §). Därför föreslås att även dessa ska omfattas av det nya särskilda villkoret.

Vissa remissinstanser anser att det föreslagna kravet bör omfatta även andra än vissa präster och diakoner. Däribland kan nämnas *Luleå domkyrkoförsamling*, som vill att behörighetskravet även ska gälla när kyrkomusiker och församlingspedagoger arbetsleder företrädare för vinningstjänsten. Vidare anser *Arvika pastorat* att behörighetskravet ska gälla för alla tillsvidareanställningar i Svenska kyrkan. Kyrkostyrelsen noterar att kyrkomötesuppdraget avser endast präster och diakoner. Att ytterligare utvidga frågeställningen till att gälla fler yrkeskategorier kräver en djupare analys som får anses ligga utanför uppdraget.

Det bör noteras att kyrkoordningen inte känner till några andra befattningar än de som framgår av 34 kap. Kyrkomötet har dock gett kyrkostyrelsen i uppdrag att fatta beslut om vilka prästerliga tjänstetitlar som bör användas (se Tillsyns- och uppdragsutskottets betänkande *Benämning på befattningar som präst*, TU 2013:8). Kyrkostyrelsen beslutade den 4–5 april 2017 att den präst som på kyrkoherdens delegation är ledamot i församlingsrådet i en församling och har ett ledningsuppdrag för den församlingen bör benämnas församlingsherde (se Ks 2013:1098). Församlingsherde är således inte en kyrkoordningsreglerad befattning, utan en komministerbefattning som kan benämnas församlingsherde. Sådana församlingsherdetjänster faller under det här föreslagna behörighetskravet.

Behörighetsprövning och förklaring

Nuvarande reglering avseende behörighetsprövning (se 34 kap. 10 § rörande komministrar m.fl. och 34 kap. 14 § rörande diakoner m.fl.) gäller anställning på en tillsvidarebefattning eller på ett längre vikariat än *sex månader*. Motsvarande reglering rörande domprost eller kyrkoherde gäller för anställning eller längre vikariat än *tre månader* på en sådan befattning (se 34 kap. 9 §).

I och med att den föreslagna regleringen rör arbetsledande befattningar skulle detta kunna tala för att en behörighetsprövning skulle behöva göras redan vid längre vikariat än tre månader på en sådan befattning. Detta skulle i så fall vara en reglering som

motsvarar vad som idag gäller för kyrkoherdar och domprostar (se 34 kap. 10 §). Samtidigt har vi redan idag en ordning som innebär att en behörighetsprövning görs inför längre vikariat än sex månader på t.ex. en komminister- eller diakonbefattning (se 34 kap. 9 §). Den ordningen gäller således för arbetsledande (och övriga) komministrar och diakoner redan idag. Mot den bakgrunden föreslås därför att nuvarande sexmånadersgräns vad gäller behörighetsprövning vid vikariat på nämnda befattningar ska gälla även framgent.

Vad gäller den förklaring som enligt förslaget nu ska avges även av komministrar och diakoner m.fl. med arbetsledande uppgifter så bör denna motsvara den förklaring som domprost och kyrkoherde idag ska göra enligt 34 kap. 9 § punkten 4. Det finns flera avgöranden från Svenska kyrkans överklagandenämnd som kan tjäna till ledning vid bedömningen av en sådan förklaring.⁶

Konsekvenser i kyrkoordningen

I enlighet med det som anförts ovan föreslås ett nytt andra stycke i nuvarande 34 kap. 10 §. Genom detta läggs ett ytterligare särskilt villkor till i de fall en befattning som komminister, kontraktsadjunkt eller stiftsadjunkt enligt första stycket innefattar arbetsledande uppgifter. Detta innebär att domkapitlet vid sådana befattningar med arbetsledande uppgifter ska göra en behörighetsprövning även utifrån det särskilda villkoret att endast den är behörig att anställas som har förklarat sig beredd att i alla uppgifter tjänstgöra tillsammans med andra som vigts till ett uppdrag inom kyrkans vigningstjänst, oavsett deras kön. Detta gäller även längre vikariat än sex månader på en sådan befattning. Från detta villkor får domkapitlet inte medge undantag.

Vidare föreslås en helt ny paragraf, 34 kap. 10 a §, enligt vilken det införs ett särskilt villkor för att få en anställning på en befattning som diakon med arbetsledande uppgifter, eller på ett längre vikariat än sex månader på en sådan befattning. Villkoret innebär att behörig är den som har förklarat sig beredd att i alla uppgifter tjänstgöra tillsammans med andra som vigts till ett uppdrag inom kyrkans vigningstjänst, oavsett deras kön. Detsamma gäller andra befattningar med arbetsledande uppgifter med benämning där ordet diakon ingår, eller där behörigheten att utöva uppdraget som diakon har angetts som villkor för anställningen. Innan någon anställs ska domkapitlet yttra sig över de behöriga sökandena utifrån de särskilda krav som befattningen ställer. Från detta villkor får inte domkapitlet inte medge undantag.

Även om den absoluta merparten av remissinstanserna ställer sig bakom de föreslagna ändringarna i kyrkoordningen framför några av dem att termen ”arbetsledande” kan innebära gränsdragningsproblem. Kyrkostyrelsen inser de gränsdragningsvårigheter som i vissa fall kan uppstå med den föreslagna regleringen men ser inte att det är möjligt att i bestämmelser närmare precisera vad som avses. Detta är en fråga som får bedömas i den enskilda anställningssituationen och som ytterst kan komma att klargöras i rättstillämpningen.

Som en konsekvens av ovan nämnda förslag föreslås förändringar i 9 kap. 5 b § samt 34 kap. 17 §. På så vis blir det möjligt för domkapitlet att, i likhet med övriga behörighetsprövningar enligt 34 kap. 9, 10 och 14 §§, delegera beslut i sådana ärenden till en grupp bestående av ordföranden eller vice ordföranden och ytterligare minst två av domkapitlets ledamöter. Vidare följer av förslaget till ändring i 34 kap. 17 § att domkapitlets beslut i dessa behörighetsprövningsärenden får överklagas hos Svenska kyrkans överklagandenämnd, i likhet med övriga behörighetsprövningar enligt 34 kap. 9, 10 och 14 §§.

⁶ Se bl.a. Överklagandenämndens beslut 12/01, 22/01 och 33/02.

1.6 Ikraftträdande

De föreslagna ändringarna bör träda i kraft så snart som möjligt, dvs. den 1 januari 2018. Kyrkostyrelsen bedömer att de föreslagna bestämmelserna inte behöver kompletteras med några övergångsbestämmelser.

1.7 Konsekvenser

Konsekvenser för barn

Förslagen bedöms inte medföra några direkta eller indirekta konsekvenser för barn.

Övriga konsekvenser

Förslaget kan komma att innebära en något ökad administration för församlingar, pastorat och stift.

1.8 Kommentar till bestämmelserna i kyrkoordningen

9 kap.

5 b §

I paragrafen görs en hänvisning till den nya 34 kap. 10 a § i första stycket samt i andra stycket punkten 2. På så vis blir det möjligt för domkapitlet att, i likhet med övriga behörighetsprövningar enligt 34 kap. 9, 10 och 14 §§, delegera beslut i sådana ärenden till en grupp bestående av ordföranden eller vice ordföranden och ytterligare minst två av domkapitlets ledamöter.

34 kap.

10 §

Paragrafen får ett nytt andra stycke. Av detta framgår det nya villkoret för att vara behörig att anställas på en befattning som komminister, kontraktsadjunkt eller stiftsadjunkt med arbetsledande uppgifter eller på ett längre vikariat än sex månader på en sådan befattning.

Angående termen ”arbetsledande”, se avsnitt 1.5.

10 a §

Paragrafen är ny. Av paragrafen framgår det nya villkoret för att vara behörig att anställas på en befattning som diakon med arbetsledande uppgifter, eller på ett längre vikariat än sex månader på en sådan befattning. Detsamma gäller andra befattningar med arbetsledande uppgifter och med benämning där ordet diakon ingår, eller där behörigheten att utöva uppdraget som diakon har angetts som villkor för anställning.

Angående termen ”arbetsledande”, se avsnitt 1.5.

Regleringen i paragrafens andra stycke motsvarar den reglering som finns rörande befattning som diakon m.fl. i 34 kap. 14 § första stycket.

17 §

I paragrafen görs en hänvisning till det nya andra stycket i 34 kap. 10 § samt till nya 34 kap. 10 a §, så att domkapitlets beslut i dessa ärenden får överklagas hos Svenska kyrkans överklagandenämnd, i likhet med övriga behörighetsprövningar enligt 34 kap. 9, 10 och 14 §§.

2 Översyn av bestämmelserna om ändringar i den kyrkliga indelningen m.m.

2.1 Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att anta kyrkostyrelsens förslag till ändringar i kyrkoordningen.

2.2 Förslag till ändringar i kyrkoordningen

Kyrkomötet beslutar i fråga om kyrkoordningen

dels att 37 kap. 1 och 9 §§ ska upphöra att gälla,

dels att rubriken närmast före 37 kap. 1 § ska utgå,

dels att nuvarande 37 kap. 4 a § och 6 a § ska betecknas 37 kap. 3 a § och 7 b §,

dels att 3 kap. 4 och 6 §§, 34 kap. 12 §, 37 kap. 5–7, 8, 11, 14–19, 22, 24, 29 och 31–36 §§, 38 kap. 4, 7 och 48 §§, rubriken till 37 kap. och rubrikerna närmast före 37 kap. 6, 15–18, 29, 32 och 34 §§ och 38 kap. 7 § ska ha följande lydelse,

dels att rubriken till 36 kap. ska lyda ”Indelningsenheter, m.m.”, rubriken närmast efter rubriken till 37 kap. ska lyda ”ÄNDRINGAR I DEN LOKALA STRUKTUREN”, rubriken närmast före 37 kap. 2 § ska lyda ”Grunderna för den lokala strukturen” och rubriken närmast efter 37 kap. 28 § ska lyda ”INTERIMSDELEGERADE OCH INTERIMSSTYRELSE”,

dels att det ska införas fyra nya paragrafer, 37 kap. 6 a, 7 a, 30 a och 30 b §§, och närmast före 37 kap. 6 a, 7, 7 a, 30 a, 30 b och 31 §§ nya rubriker av följande lydelse,

dels att det närmast före 37 kap. 4 § ska införas en ny rubrik som ska lyda ”Pastoratskriterier” och närmast före 37 kap. 7 b § en ny rubrik som ska lyda ”Kyrkostyrelsens beslut om den lokala strukturen”.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap.

4 §

Kyrkofullmäktige väljs av de röstberättigade i församlingen.

Bestämmelser om rösträtt och valbarhet finns i 33 kap. och om valet i 38 kap.

<p>Att <i>indelningsdelegerade</i> i vissa fall blir kyrkofullmäktige <i>vid en indelningsändring</i> framgår av bestämmelserna i 37 kap. 34 § första stycket.</p>	<p>Att <i>interimsdelegerade</i> i vissa fall blir kyrkofullmäktige framgår av bestämmelserna i 37 kap. 34 § första stycket.</p>
--	--

6 §

Om kyrkofullmäktige beslutar att antalet ledamöter ska ändras, ska beslutet för att gälla ha anmälts till stiftsstyrelsen senast den 1 mars under valåret.

<p>Om <i>indelningsdelegerade</i> enligt 37 kap. 29 § beslutar om antalet ledamöter i kyrkofullmäktige ska beslutet vara anmält till stiftsstyrelsen senast den 1 mars under valåret. Om inte en sådan anmälan har gjorts ska stiftsstyrelsen fatta beslut om antalet ledamöter.</p>	<p>Om <i>interimsdelegerade</i> enligt 37 kap. 30 a § beslutar om antalet ledamöter i kyrkofullmäktige ska beslutet vara anmält till stiftsstyrelsen senast den 1 mars under valåret. Om inte en sådan anmälan har gjorts ska stiftsstyrelsen fatta beslut om antalet ledamöter.</p>
--	--

34 kap.

12 §

En befattning som domprost ska tillsättas av en tillsättningsnämnd.

Biskopen är ordförande i tillsättningsnämnden. Nämnden utser bland sina valda ledamöter en vice ordförande.

Stiftsstyrelsen utser tre ledamöter i tillsättningsnämnden. Domkyrkoförsamlingens kyrkoråd utser tre ledamöter i nämnden. Om domkyrkoförsamlingen ingår i ett pastorat utser i stället pastoratets kyrkoråd tre ledamöter i nämnden. För ledamöterna utses lika många ersättare. Stiftsstyrelsen utser även en ersättare för biskopen som ledamot.

Stiftsstyrelsen utser tre ledamöter i tillsättningsnämnden. Domkyrkoförsamlingens kyrkoråd utser tre ledamöter i nämnden. Om domkyrkoförsamlingen ingår i ett pastorat utser i stället pastoratets kyrkoråd tre ledamöter i nämnden. *Om en ändring i den lokala strukturen som omfattar domkyrkoförsamling har beslutats och interimstyrelsen istället för kyrkorådet utse ledamöter i tillsättningsnämnden.* För ledamöterna utses lika många ersättare. Stiftsstyrelsen utser även en ersättare för biskopen som ledamot.

Ledamöter och ersättare i tillsättningsnämnden ska väljas bland ledamöter och ersättare i det organ som förrättar valet.

Följande bestämmelser om kyrkorådet ska i tillämpliga delar gälla för tillsättningsnämnden:

- 4 kap. 13 § om när sammanträdena ska hållas,
- 4 kap. 14 § om ersättarnas tjänstgöring,
- 4 kap. 15 § om beslutförhet,
- 4 kap. 16 och 17 §§ om jäv, och
- 4 kap. 18 § om ärendenas avgörande och protokollet.

Kungörelser och tillkännagivanden ska anslås på domkyrkoförsamlingens eller, om domkyrkoförsamlingen ingår i ett pastorat, pastoratets anslagstavla.

Inför beslut om uppsägning, avskedande eller omplacering och beslut om disciplinär åtgärd som avser domprost ska, innan ansökan görs om befogenhetsprövning enligt 31 kap. 14 §, kyrkorådet samråda med stiftsstyrelsen.

37 kap. Ändringar i indelningen

37 kap. Ändringar i indelningen, *m.m.*

5 §

Stiftsstyrelsen ska verka för en *lämplig församlings- och pastoratsindelning*. Styrelsen ska fortlöpande följa utvecklingen och snarast initiera åtgärder när så behövs för att bestämmelserna i 2–4 §§ ska kunna följas.

Stiftsstyrelsen ska verka för en *ändamålsenlig lokal struktur*. Styrelsen ska fortlöpande följa utvecklingen och snarast initiera åtgärder när så behövs för att bestämmelserna i 2–4 §§ ska kunna följas.

Vem som beslutar om den lokala indelningen

Stiftsstyrelsen beslutar om ändringar av den indelning som avser *pastorat och församlingar* som inte ingår i ett pastorat. *Om en sådan ändring berör församlingar eller pastorat i flera stift beslutar kyrkostyrelsen om ändringen.*

Stiftsstyrelsens beslut om församlingsindelning

6 §

Stiftsstyrelsen beslutar om ändringar av den indelning som avser församlingar som inte ingår i ett pastorat.

Om en församling som ingår i ett pastorat inte uppfyller kriterierna i 3 § får stiftsstyrelsen, efter samråd med pastoratet och dess församlingar, besluta om en ändrad församlingsindelning.

Trots bestämmelserna i 7 § första stycket får stiftsstyrelsen också besluta om en ändring av församlingsindelningen i ett pastorat om den behövs bara på grund av oregelbundenhet i indelningen eller med hänsyn till fastighetsförhållandena.

Av 7 § framgår att kyrkofullmäktiges beslut om ändrad församlingsindelning i ett pastorat ska vara fastställt av stiftsstyrelsen för att gälla.

Stiftsstyrelsens beslut om att bilda, ändra eller upplösa pastorat

6 a §

Stiftsstyrelsen beslutar om bildande, ändring och upplösning av pastorat om inte annat framgår av 7 och 7 a §§.

Kyrkofullmäktiges beslut om den lokala strukturen

7 §

Pastoratets kyrkofullmäktige beslutar om ändringar av *församlingsindelningen* i pastoratet. Innan fullmäktige fattar sitt beslut ska församlingsråden i pastoratets församlingar få tillfälle att yttra sig.

Församlingens kyrkofullmäktige beslutar om indelning av församlingen i flera församlingar så att församlingen blir ett pastorat.

Ett pastorats beslut om *ändrad församlingsindelning* och en församlings beslut om indelning i flera församlingar

Pastoratets kyrkofullmäktige beslutar om ändringar av *församlingar inom pastoratet*. Innan fullmäktige fattar sitt beslut ska församlingsråden i pastoratets församlingar ges tillfälle att yttra sig och samråd ske med stiftsstyrelsen.

Församlingens kyrkofullmäktige beslutar om indelning av församlingen i flera församlingar så att församlingen blir ett pastorat. *Innan ett sådant beslut fattas ska samråd ske med stiftsstyrelsen.*

Ett pastorats beslut om *ändringar av församlingar inom pastoratet* och en församlings beslut om indelning i flera

ska för att gälla *fastställas av stiftsstyrelsen*. *Stiftsstyrelsen ska efter att ha gett domkapitlet tillfälle att yttra sig fastställa sådana beslut, om församlingarna kan uppfylla kriterierna i 3 §.*

Om en församling som ingår i ett pastorat inte uppfyller kriterierna i 3 § får stiftsstyrelsen efter samråd med pastoratet och dess församlingar besluta om en ändrad församlingsindelning.

församlingar ska *fastställas av stiftsstyrelsen* för att gälla. *Innan stiftsstyrelsen fattar sitt beslut ska domkapitlet ges tillfälle att yttra sig. Stiftsstyrelsen får bara fastställa kyrkofullmäktiges beslut, om församlingarna kan uppfylla kriterierna i 3 §.*

Kyrkostyrelsens beslut om den lokala strukturen

7 a §

Om en ändring av den lokala strukturen enligt 6 eller 6 a § berör församlingar eller pastorat i flera stift beslutar kyrkostyrelsen om ändringen. Kyrkostyrelsen ska då fullgöra de uppgifter som annars ligger hos stiftsstyrelsen enligt 8, 11, 12, 14, 29, 30 och 32 §§. Samrådet enligt 8 § ska även omfatta stiftsstyrelserna och domkapitlet i de stift som berörs av ändringen.

8 §

I ett ärende om *ändrad församlings- eller pastoratsindelning* enligt 6 § ska stiftsstyrelsen göra den utredning som behövs. Församlingar och pastorat ska lämna uppgifter och i övrigt i skälig omfattning hjälpa till i utredningsarbetet, om stiftsstyrelsen begär det.

Vid utredningen ska stiftsstyrelsen samråda med berörda församlingar och pastorat samt med domkapitlet. Sådant samråd behöver inte äga rum om ändringen i *indelningen* bara beror på oregelbundenhet i indelningen.

Om den ändring i *indelningen* som utredningen i första hand avser också bör leda till *en ändring i någon annan indelning*, som stiftsstyrelsen får besluta om, ska utredningen omfatta även denna ändring.

I ett ärende enligt 6 § *första stycket eller 6 a §* ska stiftsstyrelsen göra den utredning som behövs. Församlingar och pastorat ska lämna uppgifter och i övrigt i skälig omfattning hjälpa till i utredningsarbetet, om stiftsstyrelsen begär det.

Vid utredningen ska stiftsstyrelsen samråda med berörda församlingar och pastorat samt med domkapitlet. Sådant samråd behöver inte äga rum om ändringen bara beror på oregelbundenhet i indelningen.

Om den ändring som utredningen i första hand avser också bör leda till *någon annan ändring* som stiftsstyrelsen får besluta om, ska utredningen omfatta även denna ändring.

11 §

Fördelningen av tillgångar och förbindelser ska grundas på vad som är ändamålsenligt och skäligt. Församlingarna och pastoraten får träffa en överenskommelse om hur fördelningen ska göras.

Regleringen ska fastställas av stiftsstyrelsen i *beslutet om indelningsändringen* enligt 6 och 7 §§. Är församlingarna och pastoraten inte överens om fördelningen ska stiftsstyrelsen göra denna.

Regleringen ska fastställas av stiftsstyrelsen i *beslut* enligt 6 och 6 a §§. Är församlingarna och pastoraten inte överens om fördelningen ska stiftsstyrelsen göra denna.

14 §

Stiftsstyrelsen får i *beslutet om indelningsändringen* utfärda de ytterligare bestämmelser som behövs för att ändringen ska kunna genomföras.

Om *indelningsändringen* innebär att en ny församling eller ett nytt pastorat bildas får stiftsstyrelsen i *beslutet* också bestämma att beslutanderätten i församlingen eller pastoratet ska utövas av sådana indelningsdelegerade som avses i 29 § från det att dessa valts till dess *indelningsändringen* träder i kraft. Detta gäller också om en *indelningsändring* annars är av sådan omfattning att församlingen eller pastoratet inte bör företrädas av tidigare valda organ.

Stiftsstyrelsen får i *beslut* enligt 6 och 6 a §§ utfärda de ytterligare bestämmelser som behövs för att ändringen ska kunna genomföras.

Om *stiftsstyrelsens beslut* enligt 6 § eller 6 a § innebär att en ny församling eller ett nytt pastorat bildas eller om *ändringen* annars är av sådan omfattning att församlingen eller pastoratet inte bör företrädas av tidigare valda organ får stiftsstyrelsen bestämma att beslutanderätten i församlingen eller pastoratet ska utövas av *interimsdelegerade* från det att dessa valts till dess *ändringen* träder i kraft. Ytterligare bestämmelser om *interimsdelegerade* finns i 29–30 b, 32 och 33 §§.

Kyrkofullmäktige och kyrkoråd när pastorat blir församling

Val m.m. vid ändring i den lokala strukturen

15 §

När beslut har fattats enligt 6 eller 6 a §§ ska kyrkofullmäktige utses vid ordinarie kyrkoval.

Om det finns särskilda skäl får stiftsstyrelsen besluta att en ändring som innebär att en ny församling eller ett nytt pastorat bildas genom sammanläggning av församlingar eller pastorat ska träda i kraft under pågående mandatperiod. Detsamma gäller en ändring som är av så begränsad omfattning att församlingen eller pastoratet även under återstoden av mandatperioden bör kunna företrädas av tidigare valda organ.

Av 34 § framgår att interimisdelegerade blir kyrkofullmäktige och interimisstyrelsen kyrkoråd vid en ändring under en mandatperiod.

Om en ny församling bildas av församlingar som utgör ett pastorat blir kyrkofullmäktige i pastoratet kyrkofullmäktige i den nybildade församlingen. Pastoratets kyrkoråd blir kyrkoråd i den nya församlingen.

När beslut om ändringar i församlings- och pastoratsindelningen träder i kraft

När beslut om ändringar i den lokala strukturen träder i kraft

16 §

En ändring i församlings- eller pastoratsindelningen enligt 6 § träder i kraft den 1 januari året efter det år då ordinarie kyrkoval har ägt rum.

Om ett beslut enligt 6 § första eller andra stycket, 6 a eller 7 §§ innebär att nytt kyrkofullmäktige ska väljas, träder beslutet i kraft den 1 januari året efter det år då ordinarie kyrkoval har ägt rum.

Om ändringen i indelningen bara beror på oregelbundenhet i indelningen eller fastighetsförhållandena träder beslutet i kraft vid den tidpunkt som stiftsstyrelsen eller kyrkostyrelsen beslutar.

Övriga beslut träder i kraft den 1 januari det år som bestäms i beslutet.

En ändring enligt första stycket som är av så begränsad omfattning att församlingen eller pastoratet även under återstoden av mandatperioden bör kunna företrädas av tidigare valda organ träder i kraft den 1 januari det år som bestämts i beslutet. Detsamma gäller sådana ändringar som avses i 15 §.

Om det finns särskilda skäl får stiftsstyrelsen även i andra fall än som anges i tredje stycket besluta att en ändring som innebär att en ny församling eller ett nytt pastorat bildas genom sammanläggning av församlingar eller pastorat ska träda i kraft under pågående mandatperiod. Ändringen träder i kraft den 1 januari det år som bestämts i beslutet.

En ändring i församlingsindelningen enligt 6 a § träder i kraft vid den tidpunkt som kyrkostyrelsen eller stiftsstyrelsen beslutar.

En ändring av församlings- eller pastoratsindelningen enligt 7 § träder i kraft den 1 januari det år som anges i beslutet.

Tidpunkter för beslut om ändringar i församlings- och pastoratsindelningen

Tidpunkter för beslut om ändringar i den lokala strukturen

17 §

Ett beslut om att ändra indelningen enligt 16 § första stycket ska fattas senast ett år innan ändringen ska träda i kraft.

Ett beslut om att ändra indelningen enligt 16 § andra stycket ska fattas senast tre månader innan ändringen ska träda i kraft.

Ett beslut om att ändra indelningen enligt 16 § tredje och fjärde styckena ska fattas under den mandatperiod då den ändrade indelningen ska träda i kraft. Det ska fattas senast nio månader före ikraftträdandet.

Ett beslut om att ändra indelningen enligt 16 § femte stycket ska fattas senast en månad innan ändringen ska träda i kraft.

Ett beslut om att ändra församlings- eller pastoratsindelningen enligt 7 § som beslutas under en mandatperiod ska fastställas av stiftsstyrelsen eller, om stiftsstyrelsen är beslutande, beslutas av stiftsstyrelsen senast nio månader före ikraftträdandet. Om ändringen ska träda i kraft den 1 januari året efter det år då ordinarie kyrkoval har ägt rum ska beslutet fastställas eller beslut fattas av stiftsstyrelsen senast ett år innan det ska träda i kraft.

Kyrkostyrelsen ska genast underrättas om alla beslut om indelningsändringar som har fattats enligt 6 §, första meningen, 6 a §, tredje meningen och 7 §.

Berörda stiftsstyrelser ska genast underrättas om alla beslut om indelningsändringar som har fattats enligt 6 a §, första meningen.

När ett beslut enligt 16 § ska träda i kraft den 1 januari året efter det år då ordinarie kyrkoval har ägt rum, ska beslutet vara fattat senast den 1 januari det år som valet äger rum. Motsvarande gäller beslut om fastställande enligt 7 § tredje stycket. Övriga beslut om att ändra den lokala strukturen ska vara fattade eller fastställda senast den 1 april året innan de ska träda i kraft.

Stiftsstyrelsen ska genast underrätta kyrkostyrelsen om sina beslut enligt 6 och 6 a §§ samt beslut om fastställande enligt 7 §.

Kyrkostyrelsen ska genast underrätta berörda stiftsstyrelser om sina beslut enligt 7 a och 7 b §§.

När den nya indelningen kan tillämpas

Sedan en indelningsändring har beslutats kan en församling eller ett pastorat enligt den nya indelningen förvärva rättigheter och ta på sig skyldigheter. Om *indelningsdelegerade* ska utses gäller dock detta först sedan dessa delegerade har valts.

När stiftsstyrelsen *beslutar att ändra församlings- eller pastoratsindelningen* enligt 6 § ska styrelsen samtidigt fastställa hur stor prästorganisationen minst ska vara i varje nybildad församling eller nybildat pastorat.

Av 34 kap. 1 § följer att stiftsstyrelsen får besluta om ändring av hur stor prästorganisationen minst ska vara i församlingen eller pastoratet även om *församlings- eller pastoratsindelningen* inte ändras.

När beslut om ändringar i den lokala strukturen kan tillämpas

18 §

När beslut har fattats enligt 6 § första stycket eller 6 a § kan en församling eller ett pastorat enligt den nya strukturen förvärva rättigheter och ta på sig skyldigheter. Om *interimsdelegerade* ska utses gäller dock detta först sedan dessa delegerade har valts.

19 §

När stiftsstyrelsen *fattar beslut* enligt 6 § första stycket och 6 a § ska styrelsen samtidigt fastställa hur stor prästorganisationen minst ska vara i varje nybildad församling eller nybildat pastorat. *Stiftsstyrelsen ska fatta motsvarande beslut när kyrkostyrelsen har fattat ett beslut om den lokala strukturen enligt 7 a §.*

Av 34 kap. 1 § följer att stiftsstyrelsen får besluta om ändring av hur stor prästorganisationen minst ska vara i församlingen eller pastoratet även om *den lokala strukturen* inte ändras.

22 §

En ändring i kontraktsindelningen träder i kraft den 1 januari det år som anges i beslutet.

Ett beslut om att ändra kontraktsindelningen ska fattas senast tre månader före ikraftträdandet.

När ett beslut om att ändra kontraktsindelningen ska träda i kraft den 1 januari året efter det år då ordinarie kyrkoval har ägt rum, ska beslutet vara fattat senast den 1 januari det år som valet äger rum. Övriga beslut om att ändra kontraktsindelningen ska vara fattade senast den 1 april året innan de ska träda i kraft.

Kyrkostyrelsen ska genast underrättas om alla beslut om ändringar i kontraktsindelningen.

24 §

Kyrkostyrelsen får dock besluta om sådana mindre ändringar i stiftsindelningen som består i att en eller flera församlingar eller pastorat förs över från ett stift till ett angränsande stift.

Kyrkostyrelsen får dock besluta om sådana mindre ändringar i stiftsindelningen som består i att en eller flera församlingar eller pastorat förs över från ett stift till ett angränsande stift. *Ett*

Sådana ändringar får göras om stiftsindelningen därmed blir mer ändamålsenlig.

sådant beslut av kyrkostyrelsen kan också gälla en del av en församling.

Ändringar enligt första stycket får göras om stiftsindelningen därmed blir mer ändamålsenlig.

Antalet indelningsdelegerade och hur dessa utses

29 §

Om stiftsstyrelsen i ett beslut om ändrad församlings- eller pastoratsindelning bestämmer att beslutanderätten ska utövas av indelningsdelegerade ska ledamöter och ersättare i delegerade utses från varje församling respektive pastorat vars område helt eller delvis ska ingå i den nya församlingen eller det nya pastoratet.

Stiftsstyrelsen ska i beslutet ange hur många ledamöter och ersättare som varje församling respektive pastorat ska utse och

Antalet interimisdelegerade och hur dessa utses

Om stiftsstyrelsen i ett beslut enligt 6 § första stycket eller 6 a § bestämmer att beslutanderätten ska utövas av interimisdelegerade ska ledamöter och ersättare i delegerade utses från varje församling respektive pastorat vars område helt eller delvis ska ingå i den nya församlingen eller det nya pastoratet.

om när valet av dessa senast ska förrättas.

Interimisdelegerades uppgifter

30 a §

När interimisdelegerade har utsetts ska de utöva beslutanderätten för den nya församlingen eller det nya pastoratet när det är fråga om beslut som har verkan efter att den nya lokala strukturen har trätt i kraft.

Företrädare för en församling eller ett pastorat som berörs av ändringen i den lokala strukturen får under tiden från valet av interimisdelegerade till dess ändringen träder i kraft, endast besluta i frågor som uteslutande avser den församlingen eller det pastoratet och som inte har verkan efter ändringens ikraftträdande.

Fyllnadsval till interimisdelegerade

30 b §

Om en ledamot eller ersättare i interimisdelegerade avgår under tjänstgöringstiden, ska ett fyllnadsval hållas för den tid som återstår.

Om en ledamot har utsetts vid ett proportionellt val inträder i stället en ersättare enligt den turordning som har bestämts för ersättarna

Interimsstyrelsen

31 §

För beredning och verkställighet av *indelningsdelegerades* ärenden ska det finnas en *indelningsstyrelse*, som delegerade utser för sin tjänstgöringstid.

Den av prästerna i en församling eller ett pastorat som helt eller delvis ska ingå i den nya indelningsenheten som har varit kyrkoherde längst eller, om ingen har varit kyrkoherde, som har varit anställd som präst längst ska vara ledamot i indelningsstyrelsen. Han eller hon har rätt att sätta annan präst i en sådan församling eller ett sådant pastorat som ledamot i sitt ställe respektive som ersättare.

Andra ledamöter och ersättare i *indelningsstyrelsen* väljs av delegerade till det antal dessa bestämmer. Antalet valda ledamöter får dock inte vara mindre än sex.

Kostnader för indelningsdelegerades verksamhet

32 §

De församlingar och pastorat som har valt *delegerade* ska gemensamt betala kostnaderna för delegerades verksamhet.

Fördelningen av kostnaderna mellan församlingarna och pastoraten ska grundas på vad som är skäligt.

Twister om kostnadsfördelningen ska avgöras av stiftsstyrelsen.

33 §

Kyrkostyrelsen får utfärda de ytterligare bestämmelser som behövs för *indelningsdelegerades* verksamhet.

BESLUTANDE OCH VERKSTÄLLANDE ORGAN VID INDELNINGÄNDRINGAR UNDER EN MANDATPERIOD

34 §

När en *indelningsändring* enligt 16 § fjärde stycket träder i kraft blir *indelningsdelegerade* kyrkofullmäktige i den nya församlingen eller det nya pastoratet resterande del av mandatperioden och *indelningsstyrelsen* blir

För beredning och verkställighet av *interimsdelegerades* ärenden ska det finnas en *interimsstyrelse*, som delegerade utser för sin tjänstgöringstid.

Interimsstyrelsen ska utse en av prästerna i en församling eller ett pastorat som helt eller delvis ska ingå i den nya församlingen eller det nya pastoratet att vara ledamot i interimsstyrelsen. Interimsstyrelsen ska också utse en annan präst i en sådan församling eller ett sådant pastorat att vara den ledamotens ersättare. Interimsstyrelsen bestämmer tiden för uppdragen.

Andra ledamöter och ersättare i *interimsstyrelsen* väljs av delegerade till det antal dessa bestämmer. Antalet valda ledamöter får dock inte vara mindre än sex.

Kostnader för interimsdelegerades verksamhet

De församlingar och pastorat som har valt *interimsdelegerade* ska gemensamt betala kostnaderna för delegerades verksamhet.

Kyrkostyrelsen får utfärda de ytterligare bestämmelser som behövs för *interimsdelegerades och interimsstyrelsens* verksamhet.

BESLUTANDE OCH VERKSTÄLLANDE ORGAN VID ÄNDRINGAR UNDER EN MANDATPERIOD

När en *ändring* enligt 15 § andra stycket första meningen träder i kraft blir *interimsdelegerade* kyrkofullmäktige i den nya församlingen eller det nya pastoratet resterande del av mandatperioden och *interimsstyrelsen* blir

kyrkoråd. Det följer av 4 kap. 6 § att kyrkoherden i den nya församlingen eller det nya pastoratet är ledamot i kyrkorådet.

När en *indelningsändring* träder i kraft upphör alla uppdrag som förtroendevald i de församlingar och pastorat som berörs av ändringen. Motsvarande gäller uppdrag som kyrkvärd och revisor. Nya kyrkvärdar och revisorer ska väljas för återstoden av mandatperioden senast den 31 december året före ikraftträdandet av *indelningsändringen*.

kyrkoråd. Det följer av 4 kap. 6 § att kyrkoherden i den nya församlingen eller det nya pastoratet är ledamot i kyrkorådet.

När en *ändring* träder i kraft upphör alla uppdrag som förtroendevald i de församlingar och pastorat som berörs av ändringen. Motsvarande gäller uppdrag som kyrkvärd och revisor. Nya kyrkvärdar och revisorer ska väljas för återstoden av mandatperioden senast den 31 december året före ikraftträdandet av *ändringen*.

35 §

I beslut om *indelning i församlingar och pastorat* ska stiftsstyrelsen *också* efter samråd med berörda församlingar och pastorat besluta om namn på församlingarna respektive pastoraten.

Stiftsstyrelsen får även i andra fall pröva frågor om att ändra namn på sådana enheter.

Ett beslut om att ändra namn enligt andra stycket *träder* i kraft den 1 januari det år som *bestäms i beslutet*. *Ett sådant* beslut ska *fattas* senast *sex månader före ikraftträdandet*. Om *beslutet* ska *träda i kraft* året efter det år *ordinarie kyrkoval* har ägt rum ska det *fattas* senast *tolv månader före ikraftträdandet*.

Kyrkostyrelsen ska genast underättas om beslut av stiftsstyrelsen enligt tredje stycket.

I beslut enligt 6 och 6 a §§ samt i beslut om *fastställande enligt 7 §* ska stiftsstyrelsen, efter samråd med berörda församlingar och pastorat, besluta om namn på församlingarna respektive pastoraten. *Stiftsstyrelsen ska också besluta om namn på församlingarna och pastoraten så snart kyrkostyrelsen har fattat beslut enligt 7 a §.*

Stiftsstyrelsen får även i andra fall pröva frågor om att ändra namn på församlingar och pastorat. *Ett sådant beslut träder i kraft den 1 januari det år som bestäms i beslutet.*

När ett beslut om att ändra namn enligt andra stycket *ska träda* i kraft den 1 januari året efter det år då *ordinarie kyrkoval* har ägt rum, ska *beslutet vara fattat* senast den 1 januari det år som *valet äger rum*. Övriga beslut om att ändra namn ska *vara fattade* senast den 1 april året innan de ska *träda i kraft*.

Kyrkostyrelsen ska genast underättas om beslut av stiftsstyrelsen om namn på församlingar och pastorat.

36 §

I beslut om indelning i kontrakt ska biskopen också besluta om namn på kontrakten.

Biskopen ska även i andra fall pröva frågor om att ändra namn på kontrakt.

Ett beslut om att ändra namn enligt andra stycket *träder* i kraft den 1 januari det år som *bestäms i beslutet*. *Ett sådant* beslut ska *fattas* senast *sex månader före ikraftträdandet*.

När ett beslut om att ändra namn enligt andra stycket *ska träda* i kraft den 1 januari året efter det år då *ordinarie kyrkoval* har ägt rum, ska *beslutet vara fattat* senast den 1 januari det år som *valet äger rum*. Övriga beslut om att

ändra namn ska vara fattade senast den 1 april året innan de ska träda i kraft.

Kyrkostyrelsen ska genast underrättas om beslut enligt tredje stycket.

38 kap.

4 §

Ledamöter och ersättare i valnämnden väljs av kyrkofullmäktige till det antal som fullmäktige bestämmer. De väljs för fyra år, räknat från och med den 1 januari året efter valåret. Antalet ledamöter får inte vara mindre än tre.

Om en ändrad *indelning* innebär att en ny församling som inte ingår i ett pastorat eller ett nytt pastorat bildas, ska *indelningsdelegerade* snarast möjligt välja ledamöter till valnämnden och ersättare för dessa.

Om en ändrad *lokal struktur* innebär att en ny församling som inte ingår i ett pastorat eller ett nytt pastorat bildas och *interimsdelegerade har utsetts*, ska *interimsdelegerade* snarast möjligt välja ledamöter till valnämnden och ersättare för dessa.

Val vid *indelningsändring*

Om en ändrad *indelning* ska träda i kraft den 1 januari året efter det år då ordinarie kyrkoval hålls, ska valet avse församlingarna, pastoraten och stiftens enligt den nya *indelningen*.

Val vid *ändrad struktur*

7 §

Om en ändrad *lokal struktur eller ändring i stiftsindelningen* ska träda i kraft den 1 januari året efter det år då ordinarie kyrkoval hålls, ska valet avse församlingarna, pastoraten och stiftens enligt den nya *lokala strukturen och stiftsindelningen*.

Tidpunkter för beslut om ändringar i församlings- och pastoratsindelningen

Tidpunkter för beslut om ändringar i den lokala strukturen

KsSkr 2017:3

17 §

Ett beslut om att ändra indelningen enligt 16 § första stycket ska fattas senast ett år innan ändringen ska träda i kraft.

Ett beslut om att ändra indelningen enligt 16 § andra stycket ska fattas senast tre månader innan ändringen ska träda i kraft.

Ett beslut om att ändra indelningen enligt 16 § tredje och fjärde styckena ska fattas under den mandatperiod då den ändrade indelningen ska träda i kraft. Det ska fattas senast nio månader före ikraftträdandet.

Ett beslut om att ändra indelningen enligt 16 § femte stycket ska fattas senast en månad innan ändringen ska träda i kraft.

Ett beslut om att ändra församlings- eller pastoratsindelningen enligt 7 § som beslutas under en mandatperiod ska fastställas av stiftsstyrelsen eller, om stiftsstyrelsen är beslutande, beslutas av stiftsstyrelsen senast nio månader före ikraftträdandet. Om ändringen ska träda i kraft den 1 januari året efter det år då ordinarie kyrkoval har ägt rum ska beslutet fastställas eller beslut fattas av stiftsstyrelsen senast ett år innan det ska träda i kraft.

Kyrkostyrelsen ska genast underrättas om alla beslut om indelningsändringar som har fattats enligt 6 §, första meningen, 6 a §, tredje meningen och 7 §.

Berörda stiftsstyrelser ska genast underrättas om alla beslut om indelningsändringar som har fattats enligt 6 a §, första meningen.

När ett beslut enligt 16 § ska träda i kraft den 1 januari året efter det år då ordinarie kyrkoval har ägt rum, ska beslutet vara fattat senast den 1 januari det år som valet äger rum. Motsvarande gäller beslut om fastställande enligt 7 § tredje stycket. Övriga beslut om att ändra den lokala strukturen ska vara fattade eller fastställda senast den 1 april året innan de ska träda i kraft.

Stiftsstyrelsen ska genast underrätta kyrkostyrelsen om sina beslut enligt 6 och 6 a §§ samt beslut om fastställande enligt 7 §.

Kyrkostyrelsen ska genast underrätta berörda stiftsstyrelser om sina beslut enligt 7 a och 7 b §§.

När den nya indelningen kan tillämpas

Sedan en indelningsändring har beslutats kan en församling eller ett pastorat enligt den nya indelningen förvärva rättigheter och ta på sig skyldigheter. Om *indelningsdelegerade* ska utses gäller dock detta först sedan dessa delegerade har valts.

När stiftsstyrelsen *beslutar att ändra församlings- eller pastoratsindelningen* enligt 6 § ska styrelsen samtidigt fastställa hur stor prästorganisationen minst ska vara i varje nybildad församling eller nybildat pastorat.

Av 34 kap. 1 § följer att stiftsstyrelsen får besluta om ändring av hur stor prästorganisationen minst ska vara i församlingen eller pastoratet även om *församlings- eller pastoratsindelningen* inte ändras.

När beslut om ändringar i den lokala strukturen kan tillämpas

18 §

När beslut har fattats enligt 6 § första stycket eller 6 a § kan en församling eller ett pastorat enligt den nya strukturen förvärva rättigheter och ta på sig skyldigheter. Om *interimsdelegerade* ska utses gäller dock detta först sedan dessa delegerade har valts.

19 §

När stiftsstyrelsen *fattar beslut* enligt 6 § första stycket och 6 a § ska styrelsen samtidigt fastställa hur stor prästorganisationen minst ska vara i varje nybildad församling eller nybildat pastorat. *Stiftsstyrelsen ska fatta motsvarande beslut när kyrkostyrelsen har fattat ett beslut om den lokala strukturen enligt 7 a §.*

Av 34 kap. 1 § följer att stiftsstyrelsen får besluta om ändring av hur stor prästorganisationen minst ska vara i församlingen eller pastoratet även om *den lokala strukturen* inte ändras.

22 §

En ändring i kontraktsindelningen träder i kraft den 1 januari det år som anges i beslutet.

Ett beslut om att ändra kontraktsindelningen ska fattas senast tre månader före ikraftträdandet.

När ett beslut om att ändra kontraktsindelningen ska träda i kraft den 1 januari året efter det år då ordinarie kyrkoval har ägt rum, ska beslutet vara fattat senast den 1 januari det år som valet äger rum. Övriga beslut om att ändra kontraktsindelningen ska vara fattade senast den 1 april året innan de ska träda i kraft.

Kyrkostyrelsen ska genast underrättas om alla beslut om ändringar i kontraktsindelningen.

24 §

Kyrkostyrelsen får dock besluta om sådana mindre ändringar i stiftsindelningen som består i att en eller flera församlingar eller pastorat förs över från ett stift till ett angränsande stift.

Kyrkostyrelsen får dock besluta om sådana mindre ändringar i stiftsindelningen som består i att en eller flera församlingar eller pastorat förs över från ett stift till ett angränsande stift. *Ett*

Sådana ändringar får göras om stiftsindelningen därmed blir mer ändamålsenlig.

sådant beslut av kyrkostyrelsen kan också gälla en del av en församling.

Ändringar enligt första stycket får göras om stiftsindelningen därmed blir mer ändamålsenlig.

Antalet indelningsdelegerade och hur dessa utses

Om stiftsstyrelsen i ett beslut om ändrad församlings- eller pastoratsindelning bestämmer att beslutanderätten ska utövas av indelningsdelegerade ska ledamöter och ersättare i delegerade utses från varje församling respektive pastorat vars område helt eller delvis ska ingå i den nya församlingen eller det nya pastoratet.

Stiftsstyrelsen ska i beslutet ange hur många ledamöter och ersättare som varje församling respektive pastorat ska utse och

Antalet interimisdelegerade och hur dessa utses

29 §

Om stiftsstyrelsen i ett beslut enligt 6 § första stycket eller 6 a § bestämmer att beslutanderätten ska utövas av interimisdelegerade ska ledamöter och ersättare i delegerade utses från varje församling respektive pastorat vars område helt eller delvis ska ingå i den nya församlingen eller det nya pastoratet.

många ledamöter och ersättare som varje församling respektive pastorat ska utse och om när valet av dessa senast ska förrättas.

Interimisdelegerades uppgifter

30 a §

När interimisdelegerade har utsetts ska de utöva beslutanderätten för den nya församlingen eller det nya pastoratet när det är fråga om beslut som har verkan efter att den nya lokala strukturen har trätt i kraft.

Företrädare för en församling eller ett pastorat som berörs av ändringen i den lokala strukturen får under tiden från valet av interimisdelegerade till dess ändringen träder i kraft, endast besluta i frågor som uteslutande avser den församlingen eller det pastoratet och som inte har verkan efter ändringens ikraftträdande.

Fyllnadsval till interimisdelegerade

30 b §

Om en ledamot eller ersättare i interimisdelegerade avgår under tjänstgöringstiden, ska ett fyllnadsval hållas för den tid som återstår.

Om en ledamot har utsetts vid ett proportionellt val inträder i stället en ersättare enligt den turordning som har bestämts för ersättarna

Interimsstyrelsen

31 §

För beredning och verkställighet av *indelningsdelegerades* ärenden ska det finnas en *indelningsstyrelse*, som delegerade utser för sin tjänstgöringstid.

Den av prästerna i en församling eller ett pastorat som helt eller delvis ska ingå i den nya indelningsenheten som har varit kyrkoherde längst eller, om ingen har varit kyrkoherde, som har varit anställd som präst längst ska vara ledamot i indelningsstyrelsen. Han eller hon har rätt att sätta annan präst i en sådan församling eller ett sådant pastorat som ledamot i sitt ställe respektive som ersättare.

Andra ledamöter och ersättare i *indelningsstyrelsen* väljs av delegerade till det antal dessa bestämmer. Antalet valda ledamöter får dock inte vara mindre än sex.

Kostnader för indelningsdelegerades verksamhet

32 §

De församlingar och pastorat som har valt *delegerade* ska gemensamt betala kostnaderna för delegerades verksamhet.

Fördelningen av kostnaderna mellan församlingarna och pastoraten ska grundas på vad som är skäligt.

Twister om kostnadsfördelningen ska avgöras av stiftsstyrelsen.

33 §

Kyrkostyrelsen får utfärda de ytterligare bestämmelser som behövs för *indelningsdelegerades* verksamhet.

BESLUTANDE OCH VERKSTÄLLANDE ORGAN VID INDELNINGÄNDRINGAR UNDER EN MANDATPERIOD

34 §

När en *indelningsändring* enligt 16 § fjärde stycket träder i kraft blir *indelningsdelegerade* kyrkofullmäktige i den nya församlingen eller det nya pastoratet resterande del av mandatperioden och *indelningsstyrelsen* blir

För beredning och verkställighet av *interimsdelegerades* ärenden ska det finnas en *interimsstyrelse*, som delegerade utser för sin tjänstgöringstid.

Interimsstyrelsen ska utse en av prästerna i en församling eller ett pastorat som helt eller delvis ska ingå i den nya församlingen eller det nya pastoratet att vara ledamot i interimsstyrelsen. Interimsstyrelsen ska också utse en annan präst i en sådan församling eller ett sådant pastorat att vara den ledamotens ersättare. Interimsstyrelsen bestämmer tiden för uppdragen.

Andra ledamöter och ersättare i *interimsstyrelsen* väljs av delegerade till det antal dessa bestämmer. Antalet valda ledamöter får dock inte vara mindre än sex.

Kostnader för interimsdelegerades verksamhet

De församlingar och pastorat som har valt *interimsdelegerade* ska gemensamt betala kostnaderna för delegerades verksamhet.

Kyrkostyrelsen får utfärda de ytterligare bestämmelser som behövs för *interimsdelegerades och interimsstyrelsens* verksamhet.

BESLUTANDE OCH VERKSTÄLLANDE ORGAN VID ÄNDRINGAR UNDER EN MANDATPERIOD

När en *ändring* enligt 15 § andra stycket första meningen träder i kraft blir *interimsdelegerade* kyrkofullmäktige i den nya församlingen eller det nya pastoratet resterande del av mandatperioden och *interimsstyrelsen* blir

kyrkoråd. Det följer av 4 kap. 6 § att kyrkoherden i den nya församlingen eller det nya pastoratet är ledamot i kyrkorådet.

När en *indelningsändring* träder i kraft upphör alla uppdrag som förtroendevald i de församlingar och pastorat som berörs av ändringen. Motsvarande gäller uppdrag som kyrkvård och revisor. Nya kyrkvårdar och revisorer ska väljas för återstoden av mandatperioden senast den 31 december året före ikraftträdandet av *indelningsändringen*.

kyrkoråd. Det följer av 4 kap. 6 § att kyrkoherden i den nya församlingen eller det nya pastoratet är ledamot i kyrkorådet.

När en *ändring* träder i kraft upphör alla uppdrag som förtroendevald i de församlingar och pastorat som berörs av ändringen. Motsvarande gäller uppdrag som kyrkvård och revisor. Nya kyrkvårdar och revisorer ska väljas för återstoden av mandatperioden senast den 31 december året före ikraftträdandet av *ändringen*.

35 §

I beslut om *indelning i församlingar och pastorat* ska stiftsstyrelsen *också* efter samråd med berörda församlingar och pastorat besluta om namn på församlingarna respektive pastoraten.

Stiftsstyrelsen får även i andra fall pröva frågor om att ändra namn på *sådana enheter*.

Ett beslut om att ändra namn enligt andra stycket *träder* i kraft den 1 januari det år som *bestäms i beslutet*. *Ett sådant* beslut ska *fattas* senast *sex månader före ikraftträdandet*. Om *beslutet* ska *träda i kraft* året efter det år *ordinarie kyrkoval* har ägt rum ska det *fattas* senast *tolv månader före ikraftträdandet*.

Kyrkostyrelsen ska genast underättas om beslut av stiftsstyrelsen enligt *tredje stycket*.

I beslut enligt 6 och 6 a §§ samt i beslut om *fastställande enligt 7 §* ska stiftsstyrelsen, efter samråd med berörda församlingar och pastorat, besluta om namn på församlingarna respektive pastoraten. *Stiftsstyrelsen ska också besluta om namn på församlingarna och pastoraten så snart kyrkostyrelsen har fattat beslut enligt 7 a §.*

Stiftsstyrelsen får även i andra fall pröva frågor om att ändra namn på *församlingar och pastorat*. *Ett sådant beslut träder i kraft den 1 januari det år som bestäms i beslutet.*

När ett beslut om att ändra namn enligt andra stycket *ska träda* i kraft den 1 januari året efter det år då *ordinarie kyrkoval* har ägt rum, ska *beslutet vara fattat* senast den 1 januari det år som *valet äger rum*. Övriga beslut om att *ändra namn* ska *vara fattade* senast den 1 april året innan de ska *träda i kraft*.

Kyrkostyrelsen ska genast underättas om beslut av stiftsstyrelsen om *namn på församlingar och pastorat*.

36 §

I beslut om indelning i kontrakt ska biskopen *också* besluta om namn på kontrakten.

Biskopen ska även i andra fall pröva frågor om att ändra namn på kontrakt.

Ett beslut om att ändra namn enligt andra stycket *träder* i kraft den 1 januari det år som *bestäms i beslutet*. *Ett sådant* beslut ska *fattas* senast *sex månader före ikraftträdandet*.

När ett beslut om att ändra namn enligt andra stycket *ska träda* i kraft den 1 januari året efter det år då *ordinarie kyrkoval* har ägt rum, ska *beslutet vara fattat* senast den 1 januari det år som *valet äger rum*. Övriga beslut om att

ändra namn ska vara fattade senast den 1 april året innan de ska träda i kraft.

Kyrkostyrelsen ska genast underrättas om beslut enligt tredje stycket.

38 kap.

4 §

Ledamöter och ersättare i valnämnden väljs av kyrkofullmäktige till det antal som fullmäktige bestämmer. De väljs för fyra år, räknat från och med den 1 januari året efter valåret. Antalet ledamöter får inte vara mindre än tre.

Om en ändrad *indelning* innebär att en ny församling som inte ingår i ett pastorat eller ett nytt pastorat bildas, ska *indelningsdelegerade* snarast möjligt välja ledamöter till valnämnden och ersättare för dessa.

Om en ändrad *lokal struktur* innebär att en ny församling som inte ingår i ett pastorat eller ett nytt pastorat bildas och *interimsdelegerade har utsetts*, ska *interimsdelegerade* snarast möjligt välja ledamöter till valnämnden och ersättare för dessa.

Val vid *indelningsändring*

Om en ändrad *indelning* ska träda i kraft den 1 januari året efter det år då ordinarie kyrkoval hålls, ska valet avse församlingarna, pastoraten och stiftens enligt den nya *indelningen*.

Val vid *ändrad struktur*

7 §

Om en ändrad *lokal struktur eller ändring i stiftsindelningen* ska träda i kraft den 1 januari året efter det år då ordinarie kyrkoval hålls, ska valet avse församlingarna, pastoraten och stiftens enligt den nya *lokala strukturen och stiftsindelningen*.

48 §

Röstning äger rum på röstmottagningsställen.

För varje valdistrikt ska det finnas en vallokal.

På valdagen röstar väljarna i första hand i vallokalen för det valdistrikt där de finns upptagna i röstlängden. De kan också före eller under valdagen rösta i röstningslokaler, när sådana har anordnats. Väljare får även brevrösta enligt bestämmelserna i 54–57 §§.

Under den period röstning får ske enligt 49 § ska minst en röstningslokal finnas i varje församling eller, om församlingen ingår i ett pastorat, i pastoratet enligt den *indelning* som gäller den 1 januari året efter valåret.

Under den period röstning får ske enligt 49 § ska minst en röstningslokal finnas i varje församling eller, om församlingen ingår i ett pastorat, i pastoratet enligt den *lokala struktur* som gäller den 1 januari året efter valåret.

1. Detta beslut träder i kraft den 1 januari 2018.
2. Indelningsdelegerade och indelningsstyrelser som har tillsatts före den 1 januari 2018 blir vid beslutets ikraftträdande interimsdelegerade respektive interimstyrelser.

2.3 Ärendet och dess beredning

I en inom kyrkokansliet upprättad promemoria – Översyn av kyrkoordningens bestämmelser om ändringar i den kyrkliga indelningen m.m. – föreslås ändringar av vissa av bestämmelserna i kyrkoordningens kapitel 37 om den kyrkliga indelningen och om bildande, ändring och upplösande av pastorat.

Promemorian har remissbehandlats på så sätt att den har tillsänts samtliga tretton stift, tjugofem pastorat, en kyrklig samfällighet, tjugofyra församlingar, Svenska kyrkans arbetsgivarorganisation, Svenska kyrkans överklagandenämnd och Svenska kyrkans valprovsnämnd. Det har inkommit svar från 36 remissinstanser, varav sju har meddelat att de avstår från att yttra sig i sak. Remissvaren finns tillgängliga i ärendet (Ks 2013/1117). Flertalet remissinstanser har i huvudsak ställt sig positiva till de föreslagna ändringarna.

2.4 Allmän bakgrund

2.4.1 Uppdraget

I kyrkomötesmotion 2013:6 av Per-Henrik Bodin m.fl. föreslogs att kyrkostyrelsen skulle ges i uppdrag att se över kyrkoordningen och andra nationella styrdokument och regelverk i syfte att minska krånglet och förenkla arbetet för den lokala nivån. Kyrkorättsutskottet föreslog i sitt betänkande *Minska krånglet* (Kr 2013:7) att kyrkomötet skulle avslå motionen men att kyrkomötet med anledning av motionen uppdra åt kyrkostyrelsen att påskynda kyrkostyrelsens arbete med en översyn av kyrkoordningen och Svenska kyrkans bestämmelser samt årligen lämna en rapport till kyrkomötet om vilka åtgärder som vidtagits. – Kyrkomötet beslutade i enlighet med utskottets förslag (KmSkr 2013:26).

Som ett led i arbetet med kyrkomötesuppdraget att göra en översyn av kyrkoordningen har ett antal fokusgrupper intervjuats. Samverkan har skett med några stift i arbetet med att identifiera aktuella problemområden. Resultatet visar bl.a. ett behov av en översyn av regleringen i indelningskapiteln då den anses för detaljerad och svårtolkad.

Behovet av en viss översyn av bestämmelserna i 37 kap. i kyrkoordningen grundar sig också på de erfarenheter som har gjorts i arbetet med indelningsfrågor hos såväl stiftet som i den nationella nivån kyrkokansli. Vid överläggningar mellan dem i stiftet som arbetar med indelningsärenden och kyrkokansliet har pekats på flera punkter där det finns anledning att se över de gällande bestämmelserna.

Det är synpunkter som på dessa sätt har samlats in som utgör utgångspunkten för vilka delar av indelningsbestämmelserna som behandlas i den framtagna promemorian.

2.4.2 Bakgrund

2.4.2.1 Övergripande

Enligt kyrkolagen (1992:300) var Sverige i kyrkligt hänseende indelat i territoriella församlingar, pastorat, kontrakt och stift. Församlingen var, då som nu, den grundläggande lokala enheten inom Svenska kyrkan men utgjorde även en kyrklig kommun (se 4 kap. 3 §). Pastorat var, till skillnad från idag, benämningen på en kyrkoherdes tjänstgöringsområde. Pastoratet bestod av en församling (enförsamlingspastorat) eller flera församlingar (flerförsamlingspastorat) (se 4 kap. 4 §). Kontraktet var, som idag, tjänstgöringsområde för en kontraktsprost (se 4 kap. 5 §).

De kyrkliga samfälligheterna var inte indelningsenheter utan definierades som bildade av församlingar för vården av gemensamma ekonomiska angelägenheter. De

kyrkliga samfälligheterna utgjorde, i likhet med församlingarna, kyrkliga kommuner (se 4 kap. 9 §).

I kyrkolagen reglerades hur ändringar i kontraktsindelningen samt den territoriella församlings- respektive pastoratsindelningen skulle ske (se 5–7 kap.). Som redan nämnts var de kyrkliga samfälligheterna inte indelningsenheter. Bildande, ändring och upplösning m.m. av samfälligheter reglerades i 8 kap.

När kyrkoordningens bestämmelser om den kyrkliga indelningen först beslutades av 1999 års kyrkomöte byggde dessa bestämmelser, i likhet med många andra bestämmelser, på de föreskrifter som fanns i den då gällande kyrkolagen. De nya kyrka-statrelationerna medförde dock i vissa fall att det måste ske förändringar. Ett tydligt exempel på detta är att det fram till den 1 januari 2000 var uteslutande en statlig angelägenhet att besluta om församlingsindelningen. Beslut fattades av regeringen, Kammarkollegiet eller länsstyrelsen beroende på ändringens karaktär. I och med att relationerna mellan kyrka och stat ändrades blev besluten om församlingsindelningen, trots att indelningen hade en vidare samhällslig betydelse, en helt inomkyrklig fråga. Stiftsstyrelsen, som sedan tidigare beslutade om indelningen i pastorat och kontrakt, fick beslutanderätten även i frågor om församlingsindelningen. Hanteringen av indelningsändringar reglerades i huvudsak på motsvarande sätt som tidigare.

En ytterligare skillnad jämfört med kyrkolagen var att man i kyrkoordningens indelningskapitel började tala om ”indelningsändringar” även rörande bildande, ändring och upplösning av flerpastoratsamfälligheter trots att dessa inte var några indelningsenheter. Någon förklaring till denna ändring finns inte i förarbetena och torde bero på en sammanblandning av indelningsenheter å ena sidan och samverkansformen samfällighet å den andra.

Det gjordes efterhand vissa justeringar i indelningsbestämmelserna i kyrkoordningens kapitel 37. De mest omfattande ändringarna gjordes i samband med det beslut om den lokala kyrkliga strukturen som fattades av 2012 års kyrkomöte och som trädde i kraft den 1 januari 2014. Det tidigare 37 kap. upphävdes då och ersattes av ett nytt. Många tidigare bestämmelser kvarstod i sak oförändrade men när flerpastoratsamfälligheterna inte längre fanns kvar och termen pastorat fick en annan innebörd blev det också fråga om stora förändringar.

Vid 2015 års kyrkomöte beslutades ett antal ändringar i bestämmelserna om den kyrkliga indelningen. Kontrakten fick en delvis ändrad ställning och beslut ifråga om indelningen i kontrakt och om kontraktens namn flyttades från stiftsstyrelsen till biskopen. Samma kyrkomöte beslutade också om några mindre ändringar i indelningsbestämmelserna kopplade till att folkbokföring på församling upphörde den 1 januari 2016. Den förändringen medförde därtill nya förutsättningar för den praktiskt administrativa hanteringen av den kyrkliga indelningen när församlingsindelningen inte längre var någon statlig angelägenhet.

2.4.2.2 Konsekvenser av folkbokföringsreformen

Som noterats ovan upphörde folkbokföring på församling den 1 januari 2016. En utgångspunkt för de åtgärder som i det sammanhanget vidtogs på den nationella nivån var att förändringen så lite som möjligt skulle påverka medlemmar, församlingar, pastorat och stift. Till det som behövde hanteras hörde bl.a. hur Svenska kyrkan skulle kunna placera medlemmar i rätt församling utan hjälp från Skatteverket och hur Skatteverket skulle meddelas om varje medlems kyrkoavgift. En annan fråga som behövde hanteras var hur Svenska kyrkan skulle kunna hålla reda på församlingsgränserna utan hjälp från Lantmäteriet. Vidare fanns det diskrepanser mellan den karta över Svenska kyrkans indelning som kyrkostyrelsen beslutat om ska gälla och

församlingstillhörighet i kyrkobokföringen som folkbokföringen meddelat. Den tidigare administrativa hanteringen hade medfört ett antal oklarheter och i vissa fall behövde rena fel i registren korrigeras inför det att Svenska kyrkan själv skulle ta över uppgifter som statliga myndigheter tidigare hade fullgjort.

Förändringarna beträffande folkbokföring har på ett antal punkter förändrat det arbete som har koppling till den kyrkliga indelningen. För att kunna fullgöra sin nya uppgift har Svenska kyrkans datasystem utvecklats och kompletterats så att de samverkar för att uppnå samma resultat som de statliga myndigheterna tidigare hjälpt till att utföra.

Till det som har ett direkt samband med den kyrkliga indelningen hör hanteringen av kyrkoavgiften eftersom avgiftens storlek för en viss person är beroende av vilken församling personen tillhör. För att kunna fullgöra uppgiften att bistå med uppbörden av kyrkoavgiften behöver Skatteverket få del av den kyrkliga indelning som träder i kraft den 1 januari kommande år. Både Svenska kyrkan och Skatteverket har fått göra anpassningar för att kunna behandla de aviseringsfiler som ger uppgifter till Skatteverket om vilka som är Svenska kyrkans medlemmar, vilken församlingstillhörighet de har och vilken kyrkoavgift som gäller. Nytt är att Svenska kyrkan inför aviseringen måste ha placerat samtliga folkbokförda medlemmar i rätt församling. Bevakning görs om medlemmar byter adress så att de även då placeras i rätt församling vid tiden för avisering. Processen är komplicerad och delvis manuell.

Svenska kyrkans indelning framgår enbart av den karta som Svenska kyrkan själv hanterar och håller uppdaterad. Varje beslut om ändrad indelning hanteras i Svenska kyrkans gemensamma system och får direkta konsekvenser för kartans utformning. Den totala församlingskartan utgör grunden för bl.a. placering av kyrkotillhöriga, inhämtning och beräkning av kyrkoavgift, rösträtt och valbarhet i kyrkoval, statistik, begravningshuvudmannaskap och arkivbildare. Vidare måste indelningsändringarna kommuniceras med en mängd externa aktörer, som Kammarkollegiet, SCB, Skatteverket, Riksantikvarieämbetet, Domstolsverket och Lantmäteriet. Informationen används i många olika sammanhang som kräver förberedelser långt innan den nya organisationen träder i kraft. Det är nödvändigt att indelningen är oförändrad under vissa perioder. I praktiken går det därför inte att hantera andra ikraftträdandetidpunkter för indelningsändringar än den 1 januari.

2.5 Överväganden och förslag

2.5.1 Vissa terminologiska frågor m.m.

Kyrkostyrelsens förslag: Termen *indelning* ska användas i kyrkoordningen för sådan indelning av Svenska kyrkan som är rikstäckande. Termen *indelning* ska inte användas avseende pastorat, då dessa är en samverkansform för församlingar som inte är obligatorisk och därför inte rikstäckande. I kyrkoordningen ska göras en tydlig skillnad mellan å ena sidan församlingsindelning, kontraktsindelning samt stiftsindelning och å andra sidan bildande, ändring eller upplösande av pastorat.

Som samlingsterm för ändringar både av församlingar och pastorat ska användas termen *ändring av den lokala strukturen*.

Termerna *interimsdelegerade* och *interimsstyrelse* ska användas i stället för indelningsdelegerade och indelningsstyrelse, då dessa kan inrättas vid andra ändringar av den lokala strukturen än enbart indelningsändringar.

Ändrade paragrafer: 3 kap. 4 och 6 §§, 37 kap. 5, 6, 7, 8, 11, 14–19, 29, 30, 32–34 §§ samt 38 kap. 4, 7 och 48 §§.

Nya paragrafer: 37 kap. 6 a och 7 a §§.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med kyrkostyrelsens förslag. I promemorian finns dock inget förslag om att ändra termerna indelningsdelegerade och indelningsstyrelse.

Remissinstanserna: En majoritet av remissinstanserna ställer sig bakom förslaget om ändrad terminologi vad avser ett särskiljande mellan ändringar i indelningen och bildande, ändring och upplösande av pastorat, bl.a. *Härnösands stift*, som anför att det är bra med en konsekvent och enhetlig terminologi. Även *Skara stift* ställer sig bakom de i promemorian föreslagna begreppsändringarna i dess helhet. *Strängnäs stift* anser att förändringarna i terminologin ökar tydligheten och betonar att pastoraten är en samverkansform.

Några remissinstanser avstyrker dock förslagen i denna del. Här kan bl.a. nämnas *Uppsala stift*, som anför att stiftet i och för sig uppskattar försöket att utveckla en mer konsekvent terminologi, men att förslaget inte svarar mot upplevda problem och dessutom riskerar att skapa ökad otydlighet. *Visby stift* avstyrker också förslagen i denna del, då stiftet anser att de inte har förutsättningar att göra något klarare. Uttrycket ”indelning i pastorat” är en sedan många år etablerad term och det är därför tydligare att samtliga ändringar benämns indelningsändringar. Stiftet menar även att ”ändringar i den lokala strukturen” är missvisande när det gäller ändringar på övergripande nivå. Enligt domkapitlets erfarenhet syftar termen ”lokal” respektive ”lokal struktur”, i den mån de används i arbete med indelningsfrågor, alltid på den minsta/lägsta enheten, vare sig det handlar om församling, distrikt eller socken. Stiftet anser även att den otympliga kyrkoordningstermen ”församling som inte ingår i ett pastorat” ska ersättas med begreppet ”enförsamlingspastorat”. På så sätt blir pastoratsindelningen rikstäckande och alla ändringar kan benämnas indelningsändringar. Även *Stockholms stift* avstyrker förslaget till ändringar i terminologin så att man även fortsättningsvis kan använda sig av en enhetlig begreppsapparat. Pastoratet med sina ingående församlingar utgör i någon mening en pastoral helhet och utgör också den ekonomiska och högsta beslutande enheten på lokal nivå. Då landet är indelat i ett antal ekonomiska enheter, antingen det är pastorat med ekonomiskt ansvar för de ingående församlingarna eller församlingar med egen ekonomi, så kan man även här tala om en rikstäckande indelning. Att inte tala om

pastoraten som en indelningsenhet kan motverka sitt syfte, nämligen att pastoratet ska vara ett rimligt indelningsalternativ när en eller flera församlingar inte längre klarar av att stå på egna ben och själva kan utföra den grundläggande uppgiften. *Linköpings domkyrkopastorat* anser att strävan efter en konsekvent terminologi helt har misslyckats och att termen indelningsändring alltid bör förekomma då förändringar i indelningen sker vad gäller församlingar och pastorat. *Visby domkyrkoförsamling* menar att förslagen vad gäller terminologin på intet sätt bidrar till förtydliganden.

Vad gäller termerna indelningsdelegerade och indelningsstyrelse är sex av tretton stift mot att dessa föreslås kvarstå. Här kan bl.a. nämnas *Luleå stift*, som till stora delar tillstyrker de föreslagna ändringarna i kyrkoordningen, men som avstyrker förslaget i denna del. Stiftet anser att termerna är svårbegripliga och bör ändras till termer som tydliggör uppdraget att vara tillfälliga styrorgan innan den nya enheten träder i kraft. Vidare menar stiftet att det är missvisande och icke konsekvent om termerna används i samband med bildande av pastorat, som i förslaget inte är betrakta som en indelningsändring. Även *Växjö stift*, som ställer sig positivt till remissens förslag i dess helhet, noterar att om termen indelning har medfört vissa oklarheter så bör man i konsekvensens namn även ändra benämningen indelningsdelegerade och indelningsstyrelse. Flera av stiftet föreslår, i likhet med *Luleå stift*, i stället termerna interimistiskt kyrkofullmäktige och interimistiskt kyrkoråd.

Skälen för kyrkostyrelsens förslag

Bakgrund

Enligt kyrkolagens (1992:300) bestämmelser var Sverige indelat i territoriella församling, pastorat, kontrakt och stift. Församlingen var den grundläggande lokala enheten och utgjorde även kyrklig kommun. Till skillnad från idag definierades termen pastorat som en kyrkoherdes tjänstgöringsområde. Ett pastorat kunde bestå av en eller flera församlingar och utgjorde då ett en- respektive flerförsamlingspastorat. Vidare kunde församlingarna bilda kyrkliga samfälligheter, som i likhet med församlingarna och till skillnad från pastoraten utgjorde kyrkliga kommuner (se 4 kap. kyrkolagen). I kyrkolagen gjordes en tydlig skillnad mellan indelningsändringar avseende indelningsenheterna församlingar, pastorat och kontrakt (se 5–7 kap. kyrkolagen) och bildande, ändring och upplösning av samverkansformen kyrkliga samfälligheter (se 8 kap. kyrkolagen).

Indelningsbestämmelserna i kyrkoordningen hämtades i mycket stor utsträckning från kyrkolagen. Däremot kom gradvis en otydlighet att uppstå i kyrkoordningen som inte fanns i kyrkolagen vad avser termen indelning. Vad gällde flerpastorats-samfälligheter talades det i viss utsträckning i bestämmelser och rubriker i 37 kap. i kyrkoordningen om ”indelning i flerpastorats-samfälligheter”, trots att de kyrkliga samfälligheterna uttryckligen inte var att anse som indelningsenheter enligt 36 kap. Samtidigt talades det i flera bestämmelser i nämnda 37 kap. om beslut som gällde att ”bilda, ändra eller upplösa” en flerpastorats-samfällighet och inte om ”indelningsändringar”.

Genom strukturförändringarnas genomförande den 1 januari 2014 ändrades definitionen av termen pastorat. Enligt 2 kap. 5 § i kyrkoordningen definieras inte pastorat längre som en kyrkoherdes tjänstgöringsområde, utan flera församlingar kan samverka i ett pastorat som då utgör en kyrklig samfällighet. Pastoratet är inte längre en indelningsenhet enligt 36 kap., precis som de kyrkliga samfälligheterna före strukturförändringarnas genomförande inte heller var indelningsenheter. Ordet pastorat ströks därför ur uppräkningslistan av indelningsenheter i 36 kap. 1 § per den 1 januari 2014. Enligt nu gällande 36 kap. 1 § är Svenska kyrkan i sin helhet indelad i territoriella

församlingar, kontrakt och stift på det sättet att hela det svenska territoriet också kan sägas vara indelat i motsvarande enheter. Det finns däremot inte pastorat i betydelsen kyrkliga samfälligheter över hela landet och därför sägs inte längre att Svenska kyrkan är indelad i pastorat även om pastorat som företeelse nämns i det kapitlet med rubriken ”Indelningsenheter”.

Oklarheterna rörande termen indelning kvarstod även efter 2012 års strukturbeslut. I likhet med vad som tidigare gällde för de kyrkliga samfälligheterna talas det t.ex. om ändringar i pastoratsindelningen, trots att pastorat lika lite som de kyrkliga samfälligheterna före den 1 januari 2014 är indelningsenheter enligt 36 kap.

Allmänt om terminologin i 37 kap.

De termer som används i kyrkoordningen behöver vara så entydiga som möjligt och i varje fall inte riskera att leda till oklarheter och missförstånd. Det finns tydliga indikationer på att den varierande användningen av termen indelning i kyrkoordningen kan vara förvirrande. Det finns därför skäl att se över terminologin i syfte att uppnå en större tydlighet.

Enligt kyrkostyrelsen bör termen *indelning* bara användas för den territoriella indelning som avser Svenska kyrkan (i Sverige) som helhet. Indelning i denna mening avser territoriella församlingar, kontrakt och stift. En indelningsändring av detta slag gäller de geografiska gränserna men kan vara av något olika slag. En församling kan delas upp i två församlingar, två församlingar kan föras samman till en församling eller en mindre del av en församling kan föras över till en annan församling. I samtliga fall har efter ändring de involverade församlingarna genomgått en större eller mindre territoriell förändring. För vissa indelningsbeslut talas inte i kyrkoordningen om indelningsändring utan istället används en terminologi som närmare knyter an till vilket slag av ändring som det är fråga om. Så talas t.ex. i 37 kap. 6 a § om att ”ändra församlingsgränsen”. Även detta är naturligtvis en indelningsändring.

När ett pastorat bildas, ändras eller upplöses utgår detta alltid från den primära enheten, församlingen. Pastoratets yttre gräns beror alltid på de ingående församlingarnas gränser. Ett pastorat kan heller aldrig omfatta annat än hela församlingar, vilket beror på vad ett pastorat är: en samverkansform för församlingar. Det kan också noteras att indelningen i kontrakt och stift i sin tur bygger på församlingsindelningen varför vissa indelningsändringar rörande församlingsgränser kan komma att påverka även kontrakts- och stiftsindelningen.

En oklar användning av termen indelning kan riskera att leda till en felaktig förståelse av vad ett pastorat (en kyrklig samfällighet) är och även av vad en indelningsenhet är. En indelningsenhet, i vart fall så som denna hittills har betraktats i den kyrkliga regleringen, är inte detsamma som en ekonomisk enhet och inte heller detsamma som en juridisk person utan har en tydlig koppling till den rikstäckande *territoriella* församlingsindelningen. Detta blir tydligt när vi talar om kontrakten, som är en rikstäckande indelningsenhet men vare sig en ekonomisk enhet eller en juridisk person. Ett pastorat är en icke-obligatorisk samverkansform för församlingar och är genom detta inte rikstäckande. Med icke-obligatorisk avses i detta sammanhang att det inte finns något krav på att alla församlingar måste ingå i ett pastorat. Det skulle vara missvisande att börja benämna församlingar som inte ingår i pastorat för ”enförsamlingspastorat”, som *Visby stift* föreslår, då pastorat enligt definitionen i 2 kap. 5 § är en samverkansform för flera församlingar. En församling som inte ingår i ett pastorat kan inte som sådan sägas utgöra en ”kyrklig samfällighet”.

För att tydliggöra skillnaden mellan de indelningsenheter som utgör Svenska kyrkans rikstäckande indelning och samverkansformen pastorat föreslås att bestämmelserna inte längre ska innehålla formuleringar som ”indelning i pastorat” eller liknande. De förändringar som gäller pastoraten kan, i likhet med vad som före den 1 januari 2014 gällde för flerpastoratssamfälligheterna, sägas handla om att *bilda, ända eller upplösa* pastorat. Den terminologin bör enligt kyrkostyrelsen återinföras i bestämmelserna i kyrkoordningen. Det bör noteras att det i fall en församling fattar beslut om att den ska delas upp i flera församlingar så bildas därmed ett pastorat. I detta fall är det primärt fråga om ett indelningsbeslut eftersom det påverkar den territoriella församlingsindelningen. Att det därmed också bildas ett pastorat följer direkt av bestämmelserna i kyrkoordningen och kräver inte något särskilt beslut.

Den kyrkliga indelningen har hittills utgått från det rikstäckande territoriella perspektivet och inte från exempelvis ekonomiska enheter. De territoriella församlingarna har varit utgångspunkten både för lagstiftaren och för Svenska kyrkan. Kyrkostyrelsen anser att detta territoriella perspektiv vad gäller indelningen ska gälla även fortsatt. Talar man om lokala ekonomiska enheter kan det sägas att det finns en form av rikstäckande indelning i territoriella församlingar med egen ekonomisk förvaltning och pastorat, något som *Stockholms stift* har lyft i sitt remissvar. Dessa lokala ekonomiska enheter överlappar dock aldrig varandra, vilket bidrar till att vissa bestämmelser i 37 kap. är gemensamma för ändringar i församlingsindelningen och ändringar beträffande pastoraten. Det gäller t.ex. frågor som hör samman med den ekonomiska regleringen vid förändringar av den lokala strukturen. Uttrycket *ändringar i den lokala strukturen* kan därför lämpligen användas i bestämmelser som avser såväl ändringar i församlingsindelningen som att bilda, ändra och upplösa pastorat.

Visby stift anför att termen ”lokal” enbart används för den minsta/lägsta enheten församlingar, distrikt och socknar och därför är missvisande vad gäller ändringar på en mer övergripande nivå. Kyrkostyrelsen vill här peka på att den lokala nivån enligt kyrkoordningen består av både församlingar som inte ingår i pastorat och församlingar som samverkar genom att ingå i pastorat. Pastoratet är således en del av den lokala nivån genom att det enligt 2 kap. 5 § består av församlingar. Uttrycket ”den lokala strukturen” är avsett att knyta an till detta. Det bör därför inte kunna missförstås i sitt sammanhang även om det som stiftet nämner lokalt kan förekomma andra former av indelning men vilka inte regleras i kyrkoordningen.

För att få en mer konsekvent terminologi bör utöver en genomgång av bestämmelserna i 37 kap. även göras mindre justeringar av rubrikerna till 36 kap. Indelningsenheter och 37 kap. Ändringar i indelningen. Kyrkoordningens åttonde avdelning, där de båda nämnda kapitlen ingår, har rubriken ”Församlingstillhörighet och indelning”. Det torde dock inte vålla några problem att ha kvar bara ”indelning” i denna övergripande rubrik.

Vad gäller termerna *indelningsdelegerade* och *indelningsstyrelse* så har nära hälften av stiftet anført att även dessa termer bör ändras. I flera fall föreslås i stället ”interimistiskt kyrkofullmäktige” och ”intermistiskt kyrkoråd” som benämningar på organen i fråga.

Termen *indelningsdelegerade* har använts under lång tid och då även vid förändringar som inte kan sägas ha varit av indelningskaraktär i egentlig mening, såsom vid bildande av flerpastoratssamfälligheter. Termen *indelningsdelegerade* används även vid ändringar i den rikstäckande indelningen av Sverige i kommuner och landsting. Indelningsdelegerade är således inte en enbart inomkyrklig term utan används även i samhället i stort. Termen *indelningsstyrelse* tillkom vid strukturförändringarnas införande. Tidigare benämndes indelningsstyrelsen indelningsdelegerades arbetsutskott.

Kyrkostyrelsen instämmer i den synpunkt som flera stift har framfört att det kan framstå som inkonsekvent att behålla termerna indelningsdelegerade och indelningsstyrelse då de inte enbart kan inrättas vid regelrätta indelningsändringar utan även i vissa fall vid bildande och ändringar avseende pastorat.

Däremot torde inte de av några remissinstanser föreslagna termerna intermistiskt kyrkofullmäktige och intermistiskt kyrkoråd vara tillräckligt tydliga. Även efter det att en ändring i den lokala strukturen har beslutats finns ett ordinarie kyrkofullmäktige och ett ordinarie kyrkoråd som fattar beslut i frågor fram till den beslutade ändringen träder i kraft. Det som idag kallas indelningsdelegerade och indelningsstyrelse agerar parallellt med kyrkofullmäktige och kyrkoråd och fattar beslut som hänför sig till tiden efter ändringens ikraftträdande. Syftet med indelningsdelegerade och indelningsstyrelsen är att den nya församlingen eller det nya pastoratet ska ha representativa organ fram till det att ändringen träder i kraft. I den meningen är dessa organ tillfälliga/provisoriska (synonymer till "interimistiska"). Med termerna interimistiskt kyrkofullmäktige respektive intermistiskt kyrkoråd kan man dock få intrycket att organen är intermistiska i förhållande till det kyrkofullmäktige och det kyrkoråd som fattar beslut fram till det att ändringen träder i kraft, vilket inte fallet. Vidare kan inte indelningsdelegerade ses som ett kyrkofullmäktige i egentlig mening, då ledamöter och ersättare i indelningsdelegerade är ett indirekt valt organ. Indelningsdelegerade är närmast är att jämföra med de ordinarie indirekt valda beslutande organen församlings- respektive begravningsdelegerade som används inom de kyrkliga samfälligheterna med särskilda uppgifter (se 2 kap. 10 och 10 a §§ samt SvKB 2005:1 och SvKB 2016:8). Indelningsdelegerade väljs således inte av de röstberättigade i församlingen eller i pastoratet utan av kyrkofullmäktige (se 37 kap. 30 §).

Kyrkostyrelsen föreslår därför att indelningsdelegerade och indelningsstyrelsen i stället ska benämnas *interimsdelegerade* respektive *interimsstyrelse*. På så sätt tydliggörs att de båda organen kan tillsättas oavsett om ändringen avser ett pastorat eller en församling som inte ingår i ett pastorat. Samtidigt görs redan genom benämningen en tydlig koppling till att det handlar om organ som är tillfälliga/provisoriska. En rad konsekvensändringar i kyrkoordningen, både i bestämmelser och i rubriker, föreslås också. Vidare noterar kyrkostyrelsen behovet av följdändringar i flera av Svenska kyrkans bestämmelser.

I förslaget till ändringar i kyrkoordningen har vidare gjorts en redigering så att det tydligare anges vilka beslut avseende den lokala strukturen som faller på stiftsstyrelsen, kyrkofullmäktige respektive kyrkostyrelsen.

Kyrkostyrelsens förslag: Det ska införas en skyldighet för ett pastorat att samråda med stiftsstyrelsen när ett beslut om en ändrad församlingsindelning i pastoratet bereds. Motsvarande skyldighet ska gälla för en församling när det gäller församlingens beslut om indelning av församlingen i flera församlingar så att det bildas ett pastorat.

Det ska regleras i kyrkoordningen att stiftsstyrelsen ska besluta om namn på församlingar och pastorat även vid lokala beslut om indelningsändringar.

Stiftsstyrelsen ska kunna besluta om sådana ändringar i församlingsindelningen i ett pastorat som bara beror på en oregelbundenhet i indelningen eller på ändrade fastighetsförhållanden.

Ändrade paragrafer: 37 kap. 6, 7 och 35 §§.

Upphävd paragraf: 37 kap. 1 §.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med kyrkostyrelsens förslag.

Remissinstanserna: En övervägande majoritet av remissinstanser ställer sig bakom promemorians förslag.

Stockholms stift anför dock att de beslut som idag regleras i 37 kap. 6 a § – församlingsgräns som ändras efter ändring av kommungräns – men även de som har med ändringar i samband med oregelbundenhet i indelningen eller fastighetsbildningen att göra och som inte sammanfaller med kommungräns, ska föras tillbaka till stiftsstyrelsen i respektive stift och särskilt anges som beslutsärenden för stiftsstyrelsen. Vad gäller den senare kategorin finns endast den generella bestämmelsen om stiftsstyrelsens beslutanderätt i 6 § och skrivningen om stiftsstyrelsens samråds-skyldighet i 8 § 2 st. Stiftet menar att det vore bättre om de olika beslutsärendena preciserades i 37 kap. *Skara stift* ifrågasätter skälen till att samrådskravet enligt promemorians förslag ligger på kyrkorådet i ärenden när ett pastorat ska ändra struktur medan det ligger på kyrkofullmäktige i ärenden där en församling som inte ingår i ett pastorat ska indelas i flera församlingar. Vidare avstyrker stiftet förslaget om att stiftsstyrelsen i 37 kap. 35 § ska besluta om namnfrågan. Efter yttranden från berörda remissinstanser bör beslutet fattas på lokal nivå och därefter fastställas av stiftsstyrelsen. Den dokumentation som krävs vid remissförfarandena kan stiftet vid behov främja.

Skälen för kyrkostyrelsens förslag

Lokala beslut om indelningsändringar

Strukturförändringarnas genomförande innefattade bl.a. en ändrad fördelning av beslutskompetens mellan stift och lokal nivå. Enligt 37 kap. 7 § i kyrkoordningen får ett pastorats kyrkofullmäktige, efter att ha inhämtat yttranden från församlingsråden, besluta om ändringar av församlingsindelningen i pastoratet. En församlings kyrkofullmäktige får besluta om indelning av församlingen i flera församlingar, så att församlingen blir ett pastorat. Före denna ändring, som trädde i kraft den 1 januari 2014, var det stiftsstyrelsen som fattade alla beslut av detta slag. Inga sådana beslut fattades på lokal nivå. Enligt gällande ordning är den direkt kyrkoordningsreglerade uppgift som stiftsstyrelsen har vid lokala beslut av detta slag att besluta om fastställande av beslutet. Ett sådant fastställande är ett villkor för att det lokala beslutet ska gälla.

Det framgår av kyrkostyrelsens skrivelse 2012:5 *Strukturfrågor* att förslaget om en ändrad kompetensfördelning mellan stiftsstyrelse och kyrkofullmäktige hade fått

ett starkt stöd vid remissbehandlingen. I skrivelsen förs, mot bakgrund av synpunkter som hade lämnats av några remissinstanser, ett resonemang omkring stiftsstyrelsens roll vid lokala indelningsbeslut. I skrivelsen sägs bl.a. följande.

Syftet är att skapa de bästa möjligheterna till gudstjänstfirande utifrån de önskemål och förutsättningar som finns, samtidigt som de övriga församlingskriterierna kan uppfyllas. Det är en gemensam uppgift för församlingar, pastorat och stiftet att i en dialog komma fram till en lösning som ger de bästa förutsättningarna för församlingarna att fullgöra sin uppgift. Vid fastställande av beslutet är stiftets uppgift att kontrollera att det lokala beslutet stämmer med kyrkoordningens bestämmelser, det vill säga att församlingarna uppfyller de ställda församlingskriterierna.

Med tanke på att vissa remissinstanser oroar sig för osämja eller kortsiktiga beslut vill kyrkostyrelsen understryka att stiftets medverkan inte begränsar sig till att ta ställning till ett beslut som pastoratet har fattat. Stiftet har, med sitt övergripande ansvar för den lokala strukturen och sin tillsyns- och främjandefunktion, en viktig roll även när det gäller pastoratets indelning. Därför ska beslutet, såsom redan har sagts, förberedas i en dialog där även stiftet är involverat.

Samma rutiner rörande stiftets medverkan ska gälla när en församling genom delning i flera församlingar vill bli ett pastorat.

Från flera stift hade frågan om domkapitlets medverkan i sammanhanget tagits upp, vilket inte fanns med i utredningens förslag till bestämmelser. Kyrkostyrelsen såg en nära koppling mellan ett fastställelsebeslut och frågor som hör till domkapitlets ansvarsområde. Därför infördes en bestämmelse om att domkapitlet ska ges tillfälle att yttra sig innan ett beslut som rör indelningen inom ett pastorat fastställs.

Det finns ingen tydlig reglering av vad som gäller beträffande namn på församlingar om en församling delas upp i flera församlingar eller om det görs förändringar av församlingsindelningen inom ett pastorat. I 37 kap. 35 § talas bara om vad som gäller för namnändringar vid indelningsändringar kopplat till stiftsstyrelsens indelningsbeslut.

Av den ovan nämnda kyrkostyrelseskrivelsen framgår att det är en gemensam uppgift för församlingar, pastorat och stift att i en dialog komma fram till en lösning som ger de bästa förutsättningarna för församlingarna att fullgöra sin uppgift. I de bestämmelser som nu finns om lokala indelningsbeslut finns dock inte denna sak närmare reglerad. Idealt sett skulle detta inte heller behövas. Det finns dock en risk för att ett lokalt beslut blir känt för stiftet i ett så sent skede att förutsättningarna för en reell dialog inte föreligger. I stället kan det finnas en förväntan att stiftsstyrelsen relativt enkelt snarast ska, vad man skulle kunna kalla, expediera ett fastställelsebeslut.

Stiftsstyrelsen har enligt 37 kap. 5 § ett övergripande ansvar för ”en lämplig församlings- och pastoratsindelning” inom stiftet. Detta ansvar kan ses som ett utflöde av stiftets grundläggande uppgift att främja och ha tillsyn över församlinglivet. För att detta ska kunna fungera på ett bra sätt är den dialog som kyrkostyrelsen lyfte fram i skrivelsen till 2012 års kyrkomöte en nödvändig del av processen fram till ett indelningsbeslut. I bestämmelserna om vad som gäller när stiftsstyrelsen fattar beslut om den lokala indelningen, sägs att stiftsstyrelsen vid utredningen ska samråda med berörda församlingar och pastorat, se 37 kap. 8 §. Det kan finnas skäl att införa en motsvarande samrådsskyldighet från församlingars och pastorats sida vid lokala beslut om indelningsändringar. Därför föreslås en komplettering av bestämmelserna i 37 kap. 7 § om en sådan samrådsskyldighet. Ett sådant samråd är således någonting

mer än att den rätt att yttra sig som redan idag tillkommer församlingsråden i pastoratets församlingar i de fall beslutet rör en ändring av församlingar inom ett pastorat. Däremot bör noteras att församlingens eller pastoratets fullmäktige ensamt fattar sitt beslut *efter* det att samrådet med stiftsstyrelsen har genomförts och, i förekommande fall, församlingsråden i pastoratet har getts tillfälle att yttra sig. Utöver det föreslagna samrådskravet får det vidare förutsättas att man från församlingar och pastorat i ett relativt tidigt skede i processen fram mot ett eventuellt beslut kontaktar stiftet för att skapa förutsättningar för en fungerande dialog. Om detta fungerar på ett tillfredsställande sätt bör stiftsstyrelsens fastställelsebeslut närmast kunna få karaktär av en bekräftelse av det lokalt fattade beslutet.

Skara stift har i sitt remissvar ifrågasatt skälen till att samrådskravet i promemorians förslag ligger på kyrkorådet i ärenden när ett pastorat ska ändra struktur medan det ligger på kyrkofullmäktige i ärenden där en församling som inte ingår i ett pastorat ska indelas i flera församlingar. Kyrkostyrelsen menar att då det är kyrkorådet som bereder kyrkofullmäktiges ärenden så kommer ett sådant samråd i praktiken ofta att genomföras av kyrkorådet. Bestämmelsen föreslås dock justeras något jämfört med promemorians förslag.

Det finns indikationer på att det råder en viss oklarhet i vad som är innebörden av att stiftsstyrelsen ska fastställa lokala indelningsbeslut. Detta kan åtminstone till viss del höra samman med att termen "fastställa" har flera innebörder. Fastställa används också med något varierande innebörd på flera ställen i kyrkoordningen. Bland annat anges i 3 kap. 5 § att kyrkofullmäktige fastställer antalet ledamöter i fullmäktige och i 4 kap. 3 § att kyrkorådet ska fastställa en arbetsordning. I båda dessa fall är "fastställa" synonymt med "besluta". I 40 kap. 8 § sägs att "stiftsstyrelsen ska fastställa ett [lokalt fattat] beslut att ta en kyrkobyggnad ur bruk, om det inte finns synnerliga skäl mot detta". I detta fall är "fastställa" snarast synonymt med "stadfästa". Det innebär att stiftsstyrelsens beslutsutrymme är att fastställa eller inte fastställa det lokalt fattade beslutet, men inte att göra någon saklig förändring av beslutet.

Det kan noteras att 2016 års kyrkomöte, i enlighet med kyrkostyrelsens förslag i skrivelsen 2016:6 *Gemensamt ansvar*, beslutade om en ändring av den citerade bestämmelsen i 40 kap. 8 §. Ändringen träder i kraft den 1 januari 2018. Där ska inte längre anges att stiftsstyrelsen ska fastställa ett lokalt beslut "om det inte finns synnerliga skäl mot detta". Istället sägs att ett beslut att ta ett kyrkorum ur bruk ska fastställas av stiftsstyrelsen för att gälla. Förändringen motiveras med att frågan om att ta ett kyrkorum ur bruk ska behandlas i en dialog mellan församlingar, pastorat och stift samt att det får förutsättas att stiftsstyrelsen fastställer det lokala beslutet om det finns goda skäl för detta.

Motsvarande bör i huvudsak kunna gälla i fråga om fastställande av lokala indelningsbeslut. Därför föreslås att det i 37 kap. 7 § tredje stycket görs en anpassning till hur bestämmelserna är formulerade i 40 kap. 8 §. Enligt förslaget ska det inte längre anges att stiftsstyrelsen ska fastställa kyrkofullmäktiges beslut om församlingarna kan uppfylla församlingskriterierna i 37 kap. 3 §. Det kan finnas formella fel i kyrkofullmäktiges beslut som innebär att det inte direkt kan fastställas av stiftsstyrelsen. Det föreslagna samrådsförfarandet mellan stift och lokal nivå bör minimera riskerna för fel av det slaget men innebär inte en garanti för att felaktigheter inte uppstår. Därför bör bestämmelsens formulering ge ett visst utrymme för stiftsstyrelsen att avstå från att fastställa i sådana fall, i vart fall till dess de formella bristerna har rättats till. Detta kan åstadkommas om det i stället sägs att stiftsstyrelsen bara får fastställas kyrkofullmäktiges beslut om församlingar kan uppfylla kriterierna i 3 §.

Svenska kyrkans arbetsgivarorganisation noterar att det i praktisk tillämpning kan uppstå tveksamheter vad gäller att stiftsstyrelsen ska fastställa lokala beslut om

församlingsindelning. Det har förekommit att det har samråts och beslutats om ändringar i församlingsindelningen i pastorat men att de lokala besluten ändrats till det ursprungliga läget efter det att stiftsstyrelsen har fastställt dem. Organisationen anför att det kan finnas skäl att i kyrkoordningen reglera så att fastställelse i detta sammanhang låser det första beslutet. Kyrkostyrelsen menar att ett fastställelsebeslut enligt 37 kap. 7 § är att se som ett bindande beslut om den lokala strukturen. Om församlingen eller pastoratet därefter ångrar sitt beslut så måste församlingen eller pastoratet fatta ett nytt indelningsbeslut som sedan fastställs av stiftsstyrelsen, allt i enlighet med bestämmelserna i 37 kap.

Beslut om namn

Som framgår ovan finns en oklarhet beträffande beslut om namn på församlingar och pastorat vid lokala beslut om en indelningsändring. Det bör därför göras en ändring i form av ett förtydligande i 37 kap. 35 § som innebär att stiftsstyrelsen fattar alla beslut om namn på församlingar och pastorat.

Motivet för att vissa indelningsbeslut kan fattas av kyrkofullmäktige har varit att pastoratet som har det övergripande lokala ansvaret för att församlingarna fullgör sin grundläggande uppgift också kan bedöma vilken församlingsindelning som är lämplig. När det gäller indelningsbeslut avseende församlingar med egen ekonomisk förvaltning och om bildande av pastorat finns andra aspekter att ta hänsyn till. Sådana beslut kan inte fattas lokalt utan det är stiftsstyrelsen som beslutar.

Skara stift menar att även namnbeslut bör fattas på lokal nivå och därefter fastställas av stiftsstyrelsen. Kyrkostyrelsen anser dock att det inte går att motivera skillnader i beslut om namnfrågor på samma sätt som vad gäller de lokala besluten om indelning och om bildande av pastorat. Det är rimligt att det finns en mer övergripande hantering och policy vad gäller församlings- och pastoratsnamn. Det kan också finnas praktiska skäl för en viss samordning i inhämtandet av yttranden från Språk- och folkminnesinstitutet samt Lantmäteriet enligt 37 kap. 37 §. Det samråd som ska ske med berörda församlingar och pastorat hör naturligtvis samman med att stiftsstyrelsen bör ta tillbörlig hänsyn till lokala opinioner vid namnbeslut.

Bestämmelserna i 37 kap. 1 § har till syfte att ange vilka bestämmelser om ändrad församlingsindelning som inte är tillämpliga när kyrkofullmäktige fattar beslut om ändring av församlingsindelning inom ett pastorat. Det torde dock framgå direkt av de olika bestämmelserna i 37 kap. vad som gäller i detta avseende. Till detta kommer att det nu anges att 37 kap. 13 § inte gäller vid församlingsindelning inom ett pastorat. Detta finns dock skäl att ifrågasätta. I nämnda paragraf sägs bl.a. att när två eller fler församlingar läggs samman övergår deras tillgångar till den nya församlingen. Detta torde även gälla för församlingar i pastorat. Bestämmelserna i 37 kap. 1 § bör därför upphävas.

Oregelbundenhet i indelningen och fastighetsförhållanden

I 37 kap. i kyrkoordningen i dess lydelse före den 1 januari 2014 angavs i 4 § att den territoriella församlingsindelningen fick ändras på grund av oregelbundenhet i indelningen eller med hänsyn till fastighetsförhållandena. Stiftsstyrelsen beslutade om sådana ändringar mellan församlingar i samma stift. Om en ändring berörde församlingar i flera stift skulle den beslutas av kyrkostyrelsen. För indelningsändringar av detta slag fanns inte samma krav på utredning eller samråd med och yttrande från församlingar m.fl. berörda parter.

Vad som avses med ”oregelbundenhet i indelningen” framgår inte direkt av förarbetena till kyrkoordningen. Man torde få gå tillbaka till förarbetena till ovan

nämnda lag om ändringar i Sveriges indelning i kommuner och landsting för att komma åt något av innebörden i ”oregelbundenhet i indelningen”. Genom den lagen får Kammarkollegiet besluta om sådana indelningsändringar om de inte föranleder ekonomisk reglering. I den i sammanhanget aktuella propositionen, 1978/79:159, görs det tydligt att regeringen anslöt sig till det som hade sagts i betänkandet SOU 1978:32 *Ny indelningslag för kommuner, landstingskommuner och församlingar*. I detta betänkande sägs att ett exempel på oregelbundenhet i indelningen kan vara undanröjande av enklavförhållanden och att ett exempel på när hänsyn behöver tas till fastighetsförhållanden kan vara när ett fastighetskomplex sträcker sig över kommungräns. I betänkandet sägs också, vilket sedan återkommer i propositionen, att ”med den avgränsning av kammarkollegiets kompetensområde som gjorts kommer de indelningsändringar som kollegiet beslutar om huvudsakligen att avse enstaka fastigheter eller delar av fastigheter”. Det här refererade var mer omedelbart kopplat till det som angavs om den kommunala indelningen, men samma bestämmelser om Kammarkollegiets beslutsrätt infördes också avseende församlingsindelningen. I betänkandet står bl.a. följande avseende församlingsindelningen.

När det gäller de ändringar i församlingsindelningen som sker för att undvika oregelbundenhet i indelningen vid motsvarande ändring i kommunindelningen, anses önskvärdheten av att kommun- och församlingsgränser sammanfaller vara tillräckligt skäl för ändring. Genom att församlingarna numera i allmänhet är betydligt mindre än kommunerna kan emellertid en områdesöverföring, som endast medför obetydlig ekonomisk olägenhet för den minskade kommunen, förorsaka stor ekonomisk skada för den minskade församlingen. Om skälen för den kommunala indelningsändringen i ett sådant fall inte är särskilt starka och skadan för den minskade församlingen anses så betydande att den väger tyngre än den fördel som ändringen skulle medföra i kommunalt hänseende, har ansökan om indelningsändringen avslagits.

Vid gränsregleringar och överflyttning av områden mellan församlingar inom en och samma kommuns område tillämpas i stort sett samma bedömningsgrunder som i fråga om ändring i kommunindelningen. Sådana ändringar sker antingen för att undanröja oregelbunden gränsdragning eller från plansynpunkt eller med hänsyn till befolkningens naturliga samhörighet med annat kyrkligt centrum än den för närvarande tillhör. Den vanligaste anledningen till att oregelbunden gränsdragning uppstår är fastighetsbildning över församlingsgräns som inte sammanfaller med kommungräns. Enligt lagen (1970:991) om ändring i kommunal och ecklesiastisk indelning [KIL] i samband med fastighetsbildning påverkas nämligen inte sådan församlingsgräns av fastighetsbildning. Följden kan bli att en fastighet kommer att ligga i olika församlingar. Detta kan medföra administrativ olägenhet, särskilt om fastigheten är bebodd. Oregelbundenheten kan i sådant fall undanröjas genom indelningsändring enligt KIL.

I kyrkoordningsskrivelsen till 1999 års kyrkomöte (CsSkr 1999:3), behandlades bestämmelserna om indelningsändring på grundval av oregelbundenhet i indelningen eller med hänsyn till fastighetsförhållanden i kyrkoordningsskrivelsen till 37 kap. 4 §. Det var primärt frågor kopplade till fastighetsförhållandena som togs upp. Det konstaterades att dittills gällande huvudregel varit att församlingsindelningen skulle anpassas till en ändrad fastighetsindelning. Beslut om ändring av församlingsgränsen fattades då av lantmäterimyndigheten.

Fastighetsbildning över församlingsgräns avser i de flesta fall obebyggda områden av begränsad storlek och normalt uppstår därför inga problem vid tillämpningen. Om det bor personer på en fastighet som berörs hänförs denna normalt till den församling i vilken byggnaden var belägen före sammanläggningen.

Om det föreligger särskilda skäl får lantmäterimyndigheten i stället besluta att församlingsgränsen skall lämnas orubbad. Enligt praxis anses särskilda skäl föreligga om den nya gränsdragningen framstår som ett strukturellt ingrepp i församlingsindelningen med hänsyn till bebyggelse, vägnät och andra förhållanden av betydelse för samhörigheten inom det aktuella området. Skäl att lämna församlingsgränsen orubbad kan vara att stora enklaver skulle bildas, att församlingsindelningen splittras av enklaver oavsett hur församlingsgränsen ändras, att gränsdragningen blir onaturlig eller att området har särskild anknytning till avstående församling av kulturhistoriska skäl.

I ovan nämnda kyrkoordningsskrivelse angavs att det mot denna bakgrund krävdes en prövning i varje enskilt fall av vilka konsekvenser en ändring av fastighetsförhållandena skulle få för församlingsindelningen. Prövningen skulle bli en fråga för stiftsstyrelsen och i vissa fall kyrkostyrelsen.

I gällande lydelse av 37 kap. regleras inte särskilt att ändringar i församlingsindelningen får göras på grund av oregelbundenhet i indelningen eller med hänsyn till fastighetsförhållandena. Givetvis är det så att beslut om ändringar i församlingsindelningen fortfarande kan bero på sådana faktorer utan att det är särskilt reglerat. Det finns en bestämmelse som anger att det inte behöver äga rum samråd med församlingar, pastorat och domkapitel om en sådan indelningsändring, se 37 kap. 9 §. Stiftsstyrelsens allmänna kompetens att enligt 37 kap. 6 § besluta om ”ändringar av den indelning som avser pastorat och församlingar som inte ingår i ett pastorat” gäller alla typer av indelningsändringar. Om det gäller en ändring på grund av oregelbundenhet i indelningen eller med hänsyn till fastighetsförhållandena och som bara rör församlingar som bildar ett pastorat är det kyrkofullmäktige som beslutar om indelningsändringen.

Genom att indelning i församlingar inom ett pastorat beslutas av pastoratets kyrkofullmäktige kan stiftsstyrelsen inte längre besluta om några ändringar i indelningen som bara avser pastoratets församlingar. Ett undantag utgör dock bestämmelserna i 37 kap. 7 § fjärde stycket. Där sägs att stiftsstyrelsen får besluta om en indelningsändring för det fall en församling inte uppfyller kriterierna för en församling enligt 37 kap. 3 §.

För församlingar som inte ingår i pastorat eller för pastorat kan stiftsstyrelsen besluta om indelningsändringar på grund av oregelbundenhet i indelningen eller fastighetsförhållanden. En form av uppkommande oregelbundenhet i indelningen blir det om en kommungräns som sammanfaller med en församlingsgräns ändras i samband med fastighetsbildning. Vad som gäller i ett sådant fall är särskilt reglerat genom att kyrkostyrelsen, eller stiftsstyrelsen om det krävs pastorala överväganden, får ändra församlingsgränsen på samma sätt som kommungränsen, se nuvarande 37 kap. 6 a §. Bestämmelsen trädde i kraft den 1 januari 2016. *Stockholms stift* anser att kyrkostyrelsens beslutsbefogenhet i sådana ärenden helt ska återföras till stiftsstyrelsen. Kyrkostyrelsen ser dock inte skäl att nu göra någon annan bedömning än den som gjordes när bestämmelsen infördes (se Kyrkostyrelsens skrivelse KsSkr 2015:3 om ändringar i kyrkoordningen m.m., avsnitt 4).

Det kan tyckas rimligt att stiftsstyrelsen ska kunna besluta om en ändring som bara beror på en oregelbundenhet i indelningen eller på ändrade fastighetsförhållanden även när ändringen berör församlingsindelningen inom ett pastorat. En sådan bestämmelse kan inte sägas på ett otillbörligt sätt inskränka den annars gällande ordningen att det är pastoratet som beslutar om indelningen i församlingar inom pastoratet. Det föreslås därför att det införs en reglering om detta i 37 kap. 6 §. Stiftsstyrelsens beslut ska bara gälla sådana mindre ändringar av församlingsgränser som i huvudsak hör samman med ändringar i fastighetsbildningen. Det torde vara stiftet som kan få en löpande information på detta område. Även om den informationen kan föras vidare till berört pastorat bör inte beslutsprocessen vara alltför omständlig. Naturligtvis får det förutsättas att det vid varje ändring av församlingsgränser sker en kommunikation med berörd församling och berört pastorat trots att mindre gränsjusteringar av det slag det här är fråga om inte kräver ett mer formaliserat samrådsförfarande.

Vad gäller övriga ändringar i samband med oregelbundenhet i indelningen eller fastighetsbildning som inte sammanfaller med kommungräns så har stiftsstyrelsen befogenheten att fatta beslut om sådana både enligt nuvarande och enligt de föreslagna bestämmelserna. Kyrkostyrelsen ser inte något behov av att ytterligare särreglera sådana beslut.

2.5.3 Ändringar som berör flera stift

Kyrkostyrelsens förslag: Det ska tydliggöras att kyrkostyrelsen i beslut om ändringar i den lokala strukturen som berör flera stift ska fastställa eller, om detta inte är möjligt, fatta beslut om den ekonomiska regleringen. Kyrkostyrelsen ska också besluta om huruvida interimisdelegerade ska tillsättas. Beslut om en ändrad präst-tjänstorganisation och om namn på nya församlingar och pastorat i sådana fall ska fattas av stiftsstyrelsen.

Det ska direkt framgå av kyrkoordningens bestämmelser att kyrkostyrelsen får fatta beslut om att överföra bara en del av en församling från ett stift till ett annat.

Ändrade paragrafer: 37 kap. 6, 7 a, 19, 24 och 35 §§.

Upphävd paragraf: 37 kap. 9 §.

Promemorians förslag överensstämmer med kyrkostyrelsens förslag.

Remissinstanserna: En övervägande majoritet av remissinstanser ställer sig bakom promemorians förslag.

Stiftsstyrelsen i Uppsala stift föreslår att det ska förtydligas när ett beslut om ekonomisk reglering ska göras och att det inte bör vara tvingande att utredningen om indelningsändringen ska innehålla förslag till fördelning av tillgångar, när ändringen innefattar en delning. – *Skara stift* anser det vara lämpligare att beslut om ekonomisk reglering, indelningsdelegerade samt övriga av ändringsbeslutet nödvändiga åtgärdsbeslut fattas av mottagande stift. – *Stiftsstyrelsen i Linköpings stift* anser att förslaget om att kyrkostyrelsen även ska få besluta om att överföra bara en del av en församling från ett stift till ett annat inte är bra och ifrågasätter varför kyrkostyrelsen ska kunna besluta om så pass lokala förhållanden som församlingar inom ett pastorat.

Skälen för kyrkostyrelsens förslag

Huvudregeln att det är stiftsstyrelsen som beslutar om ändringar i den lokala strukturen avseende pastorat och församlingar som inte ingår i pastorat, bryts om en lokal ändring berör mer än ett stift. Eftersom det då inte finns enbart en stiftsstyrelse

som kan fatta beslut flyttas beslutanderätten i dessa fall till kyrkostyrelsen. Detta framgår av bestämmelserna i 37 kap. 6 § i kyrkoordningen. Det anges vidare i 37 kap. 9 § att kyrkostyrelsen ska göra den utredning som behövs i dessa fall. Utöver att samråda med berörda församlingar och pastorat om ändringen ska kyrkostyrelsen även ha samråd med stiftsstyrelserna och domkapitlen i de stift som berörs av ändringen.

När en stiftsstyrelse fattar beslut om en lokal ändring ska styrelsen fastställa en ekonomisk reglering som berörda församlingar och pastorat har kommit överens om eller, i de fall en lokal överenskommelse inte kan träffas, besluta hur den ekonomiska regleringen ska göras, se 37 kap. 11 §. Om det behöver ske en utjämning i pengar därför att fördelningen av tillgångar och förbindelser inte kan följa grunden för den ekonomiska regleringen, får stiftsstyrelsen bestämma att utjämningsbeloppet ska betalas på en gång eller fördelas på två eller flera år, se 37 kap. 12 §. Dessa bestämmelser om stiftsstyrelsens roll har inte genom några bestämmelser i kyrkoordningen gjorts tillämpliga på kyrkostyrelsen när denna fattar beslut om den lokala indelningen. Motsvarande är fallet ifråga om bestämmelserna i 37 kap. 14 §. Där sägs att stiftsstyrelsen vid beslut om en lokal ändring dels får utfärda de ytterligare bestämmelser som behövs för att ändringen ska kunna genomföras, dels i vissa fall får besluta om att indelningsdelegerade ska tillsättas.

Stiftsindelningen som sådan beslutas i huvudsak av kyrkomötet, se 37 kap. 23 §. Kyrkostyrelsen får dock, om stiftsindelningen därmed blir mer ändamålsenlig, besluta om sådana mindre ändringar i stiftsindelningen som består i att en eller flera församlingar eller pastorat förs över från ett stift till ett angränsande stift, se 37 kap. 24 §.

Ordningen att kyrkostyrelsen beslutar i de relativt få fall där en ändring i den lokala strukturen rör församlingar och/eller pastorat i flera stift bör enligt kyrkostyrelsens mening bestå oförändrad. Beslut om den lokala strukturen hör visserligen i normalfallet inte hemma hos kyrkostyrelsen och man skulle därför kunna tänka sig att de båda involverade stiftsstyrelserna skulle fatta ett gemensamt beslut. Med en sådan ordning skulle dock ändå krävas bestämmelser om hantering av en situation där stiftsstyrelserna inte blir överens och då måste frågan ändå hamna hos kyrkostyrelsen. De här aktuella bestämmelserna avser en undantagssituation. Det finns en mer generell bestämmelse om indelningsbeslut från kyrkostyrelsens sida avseende den lokala indelningen i den redan nämnda 37 kap. 6 a §.

Ändringar i den lokala strukturen som avser församlingar i flera stift kan också innefatta pastorala överväganden. Det är av detta skäl, och av andra som hör samman med den bättre lokalkännedom som finns hos stiftet, självklart att det måste finnas en nära samverkan mellan kyrkostyrelsen och berörda stiftsstyrelser vid beslut om ändringar i den lokala strukturen. Det som regleras i kyrkoordningen är bara vem som ytterst fattar beslut och vem som ansvarar för att en nödvändig utredning görs. Hur och av vem en utredning görs regleras däremot inte.

Regleringen av kyrkostyrelsens beslutskompetens vid ändringar över en stiftsgräns tar inte upp vissa frågor av betydelse för beslut om den lokala strukturen. Det finns bestämmelser om att kyrkostyrelsen beslutar om indelningsändringen och ska göra behövlig utredning. Som redan nämnts finns däremot inga bestämmelser om ekonomisk reglering eller om inrättande av indelningsdelegerade. Det är dock rimligt att kyrkostyrelsen har hela den beslutskompetens som krävs för att åstadkomma de beslut som kyrkostyrelsen enligt nu gällande ordning har att fatta, dvs. beslut som rör ändringar över stiftsgräns. Detta föreslås bli reglerat genom en ny 37 kap. 7 a §.

Stiftsstyrelsen i Uppsala stift föreslår att det ska förtydligas när ett beslut om ekonomisk reglering ska göras och att det inte bör vara tvingande att utredningen om indelningsändringen ska innehålla förslag till fördelning av tillgångar, när ändringen

innefattar en delning. *Skara stift* har anfört att det vore lämpligare att ekonomisk reglering, indelningsdelegerade samt övriga av beslutet nödvändiga åtgärdsbeslut fattas av mottagande stift. Kyrkostyrelsen menar att bestämmelsen i 37 kap. 11 § andra stycket om att den ekonomiska regleringen ska fastställas i stiftsstyrelsens ändringsbeslut är både ändamålsenlig och tydlig. Det ekonomiska utfallet av en sådan reglering kan vara av stor vikt vid beslutsfattandet och det finns därför goda skäl för att den ska fastställas i beslutet. Vid en ändring som berör fler stift än ett så berör den ekonomiska regleringen inte enbart det mottagande stiftet utan också det avlämnande. Därför ska en ekonomisk reglering i sådana fall fastställas i kyrkostyrelsens beslut om ändring. Sedan kommer den ekonomiska regleringen som fastställs i kyrkostyrelsens beslut givetvis att baseras på uppgifter som inkommer från de berörda stiftet och församlingarna/pastoraten.

Det finns beslut som hör omedelbart samman med ändringar i den lokala strukturen men som inte nödvändigtvis måste fattas som en del av beslut om församlingsindelning eller ändring av pastorat. Det gäller beslut om prästtjänstorganisationens storlek enligt 37 kap. 19 § och beslut om namn på församlingar och pastorat enligt 37 kap. 35 §. Det saknas anledning att kyrkostyrelsen även ska fatta beslut av detta slag då inte mer än en stiftsstyrelse är involverad. Dessa beslut bör alltid ligga hos stiftsstyrelsen, alltså även när kyrkostyrelsen har fattat det grundläggande strukturbeslutet. Så snart ett sådant beslut är fattat står det klart till vilket stift en viss församling eller ett visst pastorat kommer att höra. Därmed kan stiftsstyrelsen i det mottagande stiftet fatta sina beslut. Eftersom stiftsstyrelsen måste vara delaktig i processen fram till kyrkostyrelsens beslut bör det finnas goda förutsättningar för att stiftsstyrelsen tämligen omgående efter kyrkostyrelsens strukturbeslut kan fatta sina beslut.

Bestämmelserna i 37 kap. 24 § anger att kyrkostyrelsen får besluta om sådana mindre ändringar i stiftsindelningen som består i att en eller flera församlingar eller pastorat förs över från ett stift till ett angränsande stift. Erfarenheterna har visat att en ändring av detta slag kan behöva gälla bara *en del* av en församling. Det bör därför tydliggöras att kyrkostyrelsen även får fatta beslut om överförande av en del av en församling från ett stift till ett annat. Förslaget innebär att kyrkostyrelsen i ett sådant fall "övertar" det beslutsfattande som annars tillkommer kyrkofullmäktige och/eller stiftsstyrelse. Genom det ovan nämnda förslaget till ny 37 kap. 7 a § ges kyrkostyrelsen också de befogenheter som behövs för att fullt ut kunna genomföra ett sådant beslut.

Stiftsstyrelsen i Linköpings stift ifrågasätter om kyrkostyrelsen måste vara med och besluta om så pass lokala förhållanden som rör församlingar inom pastorat. Kyrkostyrelsen anser att den nuvarande ordningen, där det först krävs ett lokalt beslut om ändrad församlingsindelning inom pastoratet för att avknoppa den del av en församling som man har för avsikt att föra över till ett angränsande stift, sedan ett fastställelsebeslut av stiftsstyrelsen och slutligen ett kyrkostyrelsebeslut för att föra över den avknoppade delen till det angränsande stiftet, har visat sig vara allt för tidsödande och omständlig. Ett exempel på problem som kan uppstå i sådana fall är att den avknoppade delen exempelvis inte kommer att uppfylla församlingskriterierna enligt 37 kap. 3 §. Den kan dessutom innebära att hos berörda stift angelägna ändringar av stiftsgränserna inte kan genomföras därför att det lokalt inte finns gehör för förändringarna. En sådan ändring behöver kunna göras på ett enklare sätt än idag.

2.5.4 Tidpunkter för beslut och dess ikraftträdande

Kyrkostyrelsens förslag: Alla beslut om ändringar i den lokala strukturen ska träda i kraft den 1 januari.

Beslut om ändringar i den lokala strukturen och om namn på församlingar och pastorat ska vara fattade senast den 1 januari under valåret om ändringarna ska träda i kraft den 1 januari året efter att ordinarie kyrkoval har ägt rum. I andra fall ska besluten vara fattade senast den 1 april året innan de träder i kraft. Motsvarande ska gälla för ändringar i kontraktsindelningen och ändringar av kontraktsnamn.

Ändrade paragrafer: 37 kap. 15–17, 22, 35 och 36 §§.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med kyrkostyrelsens förslag.

Remissinstanserna: En övervägande majoritet av remissinstanser ställer sig bakom promemorians förslag.

Stiftsstyrelsen i Stockholms stift anser att för att undvika att ikraftträdandetiden blir för lång för beslut som avser indelningsändringar som bara beror på oregelbundenhet i indelningen eller ändrade fastighetsförhållanden, så kan tiden för när ett sådant beslut senast ska vara fattat ändras till tre eller i vart fall sex månader före ikraftträdandet. – *Uppsala stift* ser positivt på förslaget kring ökad enhetlighet kring tidpunkter för beslut om ändringar i den lokala strukturen och för ikraftträdande. Stiftet önskar dock gå ännu längre och föreslår att samtliga beslut om indelningsändringar och om namn på församlingar och pastorat ska vara fattade senast den 1 januari året innan ändringarna träder i kraft, samt att alla sådana beslut ska träda i kraft den 1 januari det år som anges i beslutet.

Skälen för kyrkostyrelsens förslag

När kyrkoordningen först beslutades angavs som huvudregel att ändringar i den indelning som avsåg församlingar, pastorat och flerpastoratssamfälligheter trädde i kraft den 1 januari året efter det år då ordinarie kyrkoval har ägt rum. Detsamma gällde för sådana mindre ändringar i stiftsindelningen som kyrkostyrelsen kunde besluta om. Undantag gjordes för ändringar i församlingsindelningen som var av så begränsad omfattning att församlingen även under återstoden av mandatperioden borde kunna företrädas av tidigare valda organ. Då trädde beslutet i kraft den 1 januari det år som bestämts i beslutet. Vad gäller ändringar i kontraktsindelningen så trädde de i kraft vid den tidpunkt som beslutats, med den inskränkningen att kontraktsindelningen skulle vara oförändrad det år då ordinarie kyrkoval ägde rum och det närmast följande året.

Besluten rörande församlingar, pastorat och flerpastoratssamfälligheter skulle ha fattats senast ett år innan ändringen skulle träda i kraft. Detsamma gällde för sådana mindre ändringar i stiftsindelningen som kyrkostyrelsen kunde besluta om. Undantag gjordes för beslut om ändringar i församlingsindelningen pga. oregelbundenhet i indelningen eller med hänsyn till fastighetsförhållandena. Sådana beslut skulle fattas senast tre månader innan ändringen skulle träda i kraft. Vad gäller ändringar i kontraktsindelningen fanns inga angivna tidsgränser för när dessa beslut senast skulle vara fattade.

Successivt tillkom mer differentierade och därmed också mer komplexa bestämmelser om tidpunkter för beslut om indelningsändringar. Ett motiv för detta har varit att processer kring indelningsändringar kan dra ut på tiden. Det har bedömts vara viktigt att mognadsprocesser inte forceras genom fixerade beslutstidpunkter. När de flesta beslut om indelningsändringar måste fattas senast den 31 december året före

valåret och med genomförande den 1 januari året efter det år då val har hållits, såg man det som en risk att processen för genomförande av indelningsändringar skulle stanna upp under valåret (se Organisationsutskottet betänkande O 2003:1 *Strukturfrågor inom Svenska kyrkan* och kyrkostyrelsens skrivelse KsSkr 2004:8 *Översyn av vissa bestämmelser i kyrkoordningen*).

Det kan uppstå en viss motsatsställning mellan å ena sidan önskan om en flexibel ordning för fattande av beslut om den lokala strukturen och å andra sidan behovet av att på ett bra sätt kunna tillgodose en enkel och god administrativ ordning för hantering av allt det som hänger samman med sådana beslut. Tidigare har pekats på några följder av upphörandet av folkbokföring på församling och att församlingsindelningen därmed, mer påtagligt än tidigare, blivit en renodlat inomkyrklig fråga. Det är nödvändigt att skapa så goda förutsättningar som möjligt för välfungerande system och goda administrativa rutiner för t.ex. frågor som hör samman med kyrkoavgiften.

Enligt föreskrifter i 16 § i lagen (1998:1591) om Svenska kyrkan har Svenska kyrkan rätt till hjälp av staten med beräkning, debitering och redovisning av avgifter från dem som tillhör Svenska kyrkan samt med att ta in avgifterna. Det är fråga om en lokalt och regionalt bestämd kyrkoavgift av varierande storlek som ska betalas av 4–5 miljoner personer vilka ska hänföras till rätt församling vid kommunikationen med Skatteverket. Hanteringen ska ske på ett rättssäkert sätt och kräver korrekta uppgifter om bl.a. den kyrkliga indelningen. Enbart denna hantering visar på att det krävs omfattande administrativa insatser som måste ges tillräcklig tid. Som noterats tidigare finns kommunikation med ytterligare myndigheter om den lokala strukturen och därtill kommer naturligtvis de rent inomkyrkliga behoven av att hantera uppgifter om medlemmar, om indelningen och om den lokala strukturen.

Ett enhetligt datum för när beslut senast ska fattas om olika typer av förändringar i den lokala strukturen och om nya namn på kyrkliga enheter skulle ge förutsättningar för en säkrare leverans av information och tid för att vidta alla de åtgärder som behövs för att den nya organisationen ska vara på plats när den träder i kraft. Varje beslut om ändrad struktur medför samma procedur av handläggning, meddelande och förberedelse av system före ikraftträdandet.

Mot bakgrund av det som har redovisats här föreslås att bestämmelserna ändras så att det blir en större enhetlighet i fråga om sista tidpunkt för att fatta beslut om ändringar i den lokala strukturen, kontraktsindelningen samt om namnändringar. Vidare föreslås en gemensam tidpunkt för när besluten träder i kraft. Alla ändringar bör träda i kraft den 1 januari. Om det är fråga om ändringar som blir av betydelse för kommande direkta val ska beslut, liksom nu, träda i kraft den 1 januari året efter valåret och beslut ska vara fattade senast ett år innan dess. I övriga fall ska besluten träda i kraft den 1 januari ett år samt vara fattade senast den 1 april året innan de träder i kraft. Det bör noteras att om det datum på vilket ett beslut senast ska vara fattat är en sön- eller helgdag så innebär detta att beslutet måste fattas före detta datum för att det ska "vara fattat" i tid. Det är således inte möjligt att fatta beslutet nästkommande vardag.

Stiftsstyrelsen i Stockholms stift menar att beslut beroende på oregelbundenhet i indelningen eller ändrade fastighetsförhållanden bör kunna fattas tre eller sex månader före ikraftträdandet. Kyrkostyrelsen anser dock att även för mindre ändringar såsom gränsändringar till följd av en mindre ändring i en kommungräns eller till följd av oregelbundenhet i indelningen bör samma tidsgränser gälla som för övriga beslut. Trots detta kan naturligtvis beslut fattas successivt när förhållandena påkallar en mindre indelningsändring. Att det ibland kan gå relativt lång tid mellan beslut och ikraftträdande bör inte vålla några direkta svårigheter. *Uppsala stift* förespråkar att alla beslut ska vara fattade senast den 1 januari året innan ändringen träder i kraft.

Kyrkostyrelsen anser dock att det kan behövas en viss flexibilitet vad gäller tidpunkter för beslutsfattande. Förslaget innebär en ökad renodling beträffande tidpunkter för beslutsfattande och kan ses som ett steg på vägen mot en större enhetlighet på området.

Det finns en viss komplikation i de fall kyrkostyrelsen fattar beslut om ändringar i den lokala strukturen och stiftsstyrelsen på grundval av detta beslut i sin tur ska besluta om namn. I de föreslagna bestämmelserna sägs att stiftsstyrelsen ska fatta namnbeslut när kyrkostyrelsen fattar beslut i strukturfrågan. De beslut avseende den lokala strukturen som kan fattas av kyrkostyrelsen (med undantag från mindre gränsjusteringar enligt föreslagna 37 kap. 6 b §) innebär också ändringar i stiftsindelningen. Sådana beslut föreslås alltid vara fattade senast den 1 januari det år val äger rum. Detsamma gäller namnbeslutet. Detta medför i praktiken att kyrkostyrelsens strukturbeslut måste fattas i sådan tid att stiftsstyrelsen kan fatta namnbeslutet inom föreskriven tid. Med en nära samverkan mellan kyrkostyrelsen och stiftsstyrelsen i planeringen inför besluten bör detta inte vålla några problem.

Enligt gällande bestämmelser träder en ändring i kontraktsindelningen i kraft den 1 januari det år som anges i beslutet. Beslutet ska ha fattats senast tre månader före ikraftträdandet. Kontraktet är inte längre en grundenhet för valkretsindelningen vid val till stiftsfullmäktige och är därmed inte längre av omedelbar betydelse för genomförande av kyrkovalet. Detta innebär dock inte att det helt saknas kopplingar mellan kontraktsindelningen och annan indelning av betydelse för bl.a. kyrkovalet. Den s.k. SKP-koden, där kontrakten är en del, används för att identifiera vilket stift, kontrakt och pastorat som en församling tillhör. Den används också till att kunna följa indelningsändringarna historiskt. Kontrakten utgör alltså fortfarande en viktig grund för hanteringen av all kyrklig indelning. Även en ändrad kontraktsindelning har påverkan på strukturen i administrativa system och kartor över Svenska kyrkans indelning. Dessa ändringar meddelas även till Statistiska centralbyrån som publicerar dem på sin hemsida. Om ändringar i kontraktsindelningen beslutas vid en annan tidpunkt än ändringar i den lokala strukturen kräver det en särskild hantering vid sidan av den reguljära. Därför föreslås att även kontraktsändringar ska vara beslutade senast den 1 januari året före det år då ändringen ska träda i kraft, om den nya indelningen ska börja gälla den 1 januari året efter valåret. I övriga fall föreslås den 1 april vara sista dag för beslut inför ikraftträdande den 1 januari.

Kyrkostyrelsens förslag: Det ska i kyrkoordningen införas en grundläggande bestämmelse om interimisdelegerades uppgifter och om beslutskompetensen för befintliga förtroendevalda organ vid en beslutad ändring i den lokala strukturen.

Det ska införas en bestämmelse om fyllnadsval av ledamöter och ersättare i interimisdelegerade.

Interimisstyrelsen ska själv besluta vilken präst som ska vara ledamot och vilken präst som ska vara ersättare i interimisstyrelsen.

Om en domprost ska tillsättas efter att ett beslut har fattats om en ändring i den lokala strukturen som avser en domkyrkoförsamling eller ett pastorat där domkyrkoförsamlingen ingår, ska interimisstyrelsen utse ledamöter och ersättare i tillsättningsnämnden.

Ändrade paragrafer: 3 kap. 4 och 6 §§, 34 kap. 12 §, 37 kap. 14, 15, 29, 30 och 31–34 §§.

Nya paragrafer: 37 kap. 30 a och 30 b §§.

Promemorians förslag överensstämmer delvis med kyrkostyrelsens förslag. Vad gäller benämningarna interimisdelegerade och interimsstyrelse, se avsnitt 2.5.1.

Remissinstanserna: En majoritet av remissinstanserna ställer sig bakom promemorians förslag.

Luleå stift och *Skara stift* anser att det bör vara stiftsstyrelsen och inte domkapitlet som utser prästledamoten och -ersättaren i indelningsstyrelsen, då det är stiftsstyrelsen som i första hand hanterar frågor om ändring i den lokala strukturen. Det är också stiftsstyrelsen som beslutar om hur stor prästorganisationen ska vara. – *Strängnäs stift* anser att det vore en bättre en ordning om prästledamoten och ersättaren för denne utsågs på samma sätt som vid tillsättningar av tjänster, alltså att indelningsstyrelsen utser dessa kandidater efter hörande med domkapitlet.

Skälen för kyrkostyrelsens förslag

Av 37 kap. 14 § framgår att när stiftsstyrelsen fattar beslut om en sådan indelningsändring som innebär att en ny församling bildas eller om annars en indelningsändring är av sådan omfattning att församlingen eller pastoratet inte bör företrädas av tidigare valda organ, så får stiftsstyrelsen i beslutet också bestämma att beslutanderätten i församlingen ska utövas av indelningsdelegerade från det att dessa har valts till dess indelningsändringen träder i kraft. Motsvarande gäller vid bildande eller ändring av pastorat.

Vissa bestämmelser om val och sammansättning av indelningsdelegerade finns i 37 kap. 29 och 30 §§. Där framgår att kyrkofullmäktige i varje församling och pastorat som ska ingå i den nya enheten ska välja ledamöter i indelningsdelegerade till det antal som stiftsstyrelsen bestämmer. De ska väljas bland ledamöter eller ersättare i kyrkofullmäktige men valbarheten kan utvidgas till andra personer i respektive församling eller pastorat om detta krävs för att tillräckligt många ledamöter och ersättare ska kunna väljas.

Det finns vidare vissa grundläggande bestämmelser i 37 kap. 31 § om val till indelningsstyrelsen, som är indelningsdelegerades beredande och verkställande organ. Där sägs också att det ska finnas en präst som ledamot i indelningsstyrelsen. Det ska vara den av prästerna i en församling eller ett pastorat som helt eller delvis ska ingå i den nya enheten som har varit kyrkoherde längst eller, om ingen har varit kyrkoherde, som har varit anställd som präst längst.

Det finns också bestämmelser om fördelningen av det ekonomiska ansvaret för indelningsdelegerades arbete mellan involverade församlingar och pastorat. Slutligen anges i 37 kap. 33 § att kyrkostyrelsen får utfärda närmare bestämmelser om indelningsdelegerades verksamhet. Sådana bestämmelser finns i kyrkostyrelsens beslut (SvKB 2001:3) med närmare bestämmelser om indelningsdelegerade, där det finns grundläggande bestämmelser om indelningsdelegerades uppgifter.

Vad gäller förslaget att benämnda indelningsdelegerade och indelningsstyrelse interimisdelegerade och interimsstyrelse, se avsnitt 2.5.1.

Nuvarande bestämmelser i kyrkoordningen om indelningsdelegerade gäller främst frågor om delegerades sammansättning och tillsättning. De grundläggande bestämmelserna om indelningsdelegerades uppgifter finns i 1 § i kyrkostyrelsens närmare bestämmelser (SvKB 2001:3). Där regleras också begränsningar i befintliga förtroendevalda organs beslutskompetens i övergångsskedet. Det är rimligt att övergripande bestämmelser av detta slag istället finns i kyrkoordningen. Därför föreslås en ny 37 kap. 30 a § som bygger på det som nu anges i kyrkostyrelsens närmare bestämmelser. Om förslaget beslutas kommer följdändringar att behöva göras även i dessa.

Det finns inga bestämmelser om vad som gäller om en vald ledamot i indelningsdelegerade avgår under tiden fram till det att ändringen i den lokala strukturen träder i kraft. I många fall kan det sägas spela mindre roll eftersom det väljs ersättare som får träda in en sådan situation. När förändringar i den lokala strukturen kräver inrättande av indelningsdelegerade och dessutom inträffar under en löpande mandatperiod blir dock situationen en annan. Indelningsdelegerade övergår till att bli kyrkofullmäktige och det blir alltså en längre tjänstgöringstid för dem som valts till delegerade. Det bör därför införas en ny bestämmelse om fyllnadsval om en ledamot eller ersättare lämnar sitt uppdrag.

Det har ifrågasatts om den gällande ordningen för vilken präst som ska ingå i indelningsstyrelsen är den mest relevanta. Den präst som enligt bestämmelserna ska vara ledamot är kanske inte den som borde komma i första hand om man ser till vad som kommer att gälla när strukturen har ändrats. Före kyrkoordningens tillkomst gällde enligt 9 kap. 15 § i kyrkolagen (1992:300) att domkapitlet skulle förordna en präst att vara ledamot och en annan präst att vara dennes ersättare i indelningsdelegerades arbetsutskott (idag: indelningsstyrelsen). Det går inte att av förarbetena till kyrkoordningen utläsa några motiv till gällande bestämmelser om vilken präst som ska ingå i indelningsstyrelsen. I många fall infördes kyrkolagens indelningsbestämmelser mer eller mindre oförändrade till kyrkoordningen. Varför det på denna punkt gjordes en förändring framgår inte heller av förarbetena till kyrkoordningen. Det föreslås därför att den tidigare ordningen återinförs så att det blir en uppgift för domkapitlet att utse den präst som ska vara ledamot och den präst som ska vara ersättare i interimsstyrelsen.

Luleå stift, Skara stift och Strängnäs stift har andra förslag än promemorian vad gäller vem som utser prästledamoten och -ersättaren i interimsstyrelsen. Det kan naturligtvis finnas andra tänkbara ordningar än den som föreslås i promemorian. I de tidigare flerpastoratssamfälligheterna var det kyrkoherdarna som bland sig utsåg en att vara ledamot i samfällighetens kyrkonämnd. Det är stiftsstyrelsen och inte domkapitlet som är det stiftsorgan som i huvudsak hanterar frågor om ändring i den lokala strukturen. Därför skulle det, som framförs av Luleå stift och Skara stift, kunna vara stiftsstyrelsen som utser prästledamoten och ersättaren. För förslaget att det är den tidigare ordningen med domkapitlet som bör gälla talar att det inte är en situation fullt jämförbar med den som rådde i flerpastoratssamfälligheter. Då det här är fråga om en företrädare för vinningstjänsten skulle det med den utgångspunkten kunna ses som naturligt att domkapitlet beslutar vilken präst som ska vara ledamot och vilken

präst som ska vara ersättare i interimsstyrelsen. Det motsvarar också det som tidigare gällde i kyrkolagen (se ovan). Kyrkostyrelsen anser dock, i likhet med Strängnäs stift, att prästledamoten och dennes ersättare bör utses på samma sätt som vid tillsättning av tjänster, alltså lokalt. Således föreslås att det är interimsstyrelsen själv som utser den präst som ska vara ledamot respektive ersättare i interimsstyrelsen. I förslaget ingår också att det är interimsstyrelsen som bestämmer tiden för uppdragen som prästledamot och -ersättare. För det fall interimsstyrelsen utser en ny kyrkoherde för den kommande enheten och den prästen inte är ledamot i interimsstyrelsen finns då en möjlighet att göra en förändring.

Gällande bestämmelser tar inte hänsyn till den särskilda situation som uppstår om en domprost ska utses i direkt samband med en ändring av den lokala strukturen. Vid tillsättning av en kyrkoherde som inte är domprost fattar interimsstyrelsen i en motsvarande situation beslut om vem som ska bli kyrkoherde i den nya församlingen eller det nya pastoratet. Även när det gäller en domprost bör en motsvarande ordning gälla eftersom det är interimsstyrelsen som företräder församlingen eller pastoratet om interimsdelegerade har utsetts. Det föreslås därför att interimsstyrelsen ska utse ledamöter och ersättare i tillsättningsnämnden när det har fattats beslut om ändring i den lokala strukturen som omfattar en domkyrkoförsamling och när interimsdelegerade har utsetts.

Utöver detta och utöver de terminologiska ändringar som föreslås i avsnitt 2.5.1 finns det finns skäl att även göra vissa mindre justeringar i bestämmelserna om interimsdelegerade av ett mer formellt slag. I bestämmelserna behandlas såväl interimsdelegerade som interimsstyrelsen, vilket bör framgå av rubrikerna. På motsvarande sätt bör det anges att delegationen till kyrkostyrelsen att utfärda närmare bestämmelser inte bara avser interimsdelegerade utan även interimsstyrelsen. Så har kyrkostyrelsen redan tillämpat bestämmelserna.

2.6 Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

De föreslagna ändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2018. Kyrkostyrelsen inser att kyrkomötets beslut i ärendet och det föreslagna ikraftträdandet ligger nära varandra i tiden. De föreslagna ändringarna, bl.a. den förändrade terminologin, samrådsskyldigheten inför lokala beslut, stiftsstyrelsens möjlighet att besluta om ändringar i församlingsindelningen i ett pastorat som bara beror på oregelbundenhet i indelningen eller på ändrade fastighetsförhållanden och tydliggörandet av vem som fattar beslut om den ekonomiska regleringen m.m. vid ändringar som berör församlingar och/eller pastorat i flera stift, påverkar hela organisationen. Tiden för information om de nya bestämmelserna och publicering av desamma kan tyckas bli kort. Däremot finner kyrkostyrelsen att de föreslagna ändringarna i flera fall har efterfrågats under lång tid och syftar till att göra bestämmelserna enklare och tydligare. Att föreslå ett senare ikraftträdandedatum skulle kunna innebära negativa inlåsnings effekter och fortsatt otydlighet om vad som gäller på området. Vidare träder många av de ändringar av den lokala strukturen som redan är beslutade i kraft den 1 januari 2018, då det är året efter valår. Om de föreslagna bestämmelserna träder i kraft den 1 januari 2018 så kommer de nya reglerna att gälla under hela den kommande mandatperioden. Att besluta om ändringar i den lokala strukturen är ofta en lång process som torde gagnas av att samma regelverk gäller under hela processen. Mot denna bakgrund föreslår kyrkostyrelsen att de föreslagna ändringarna ska träda i kraft den 1 januari 2018.

Kyrkostyrelsen bedömer vidare att de föreslagna bestämmelserna behöver kompletteras med en övergångsbestämmelse som gör det tydligt att sådana indelningsdelegerade och indelningsstyrelser som har tillsatts före den 1 januari 2018 vid beslutets ikraftträdande blir interimisdelegerade respektive interimsstyrelser.

2.7 Konsekvenser

Konsekvenser för barn

Förslagen bedöms inte medföra några direkta eller indirekta konsekvenser för barn.

Övriga konsekvenser

Förslaget kan komma att innebära en ökad tydlighet i regelverket vilket torde leda till en enklare hantering både för den regionala och den lokala nivån vad gäller sådana ärenden som regleras i framför allt 37 kap. i kyrkoordningen.

2.8 Kommentar till bestämmelserna i kyrkoordningen

3 kap.

4 §

Bestämmelsen motsvarar i huvudsak gällande bestämmelse. En justering har gjorts genom att orden ”vid en indelningsändring” har utgått då det inte är bara vid en indelningsändring som interimisdelegerade kan bli kyrkofullmäktige utan även vid ändring avseende pastorat. Det är inte fråga om någon saklig ändring. Vidare har termen indelningsdelegerade bytts ut mot interimisdelegerade. Se vidare avsnitt 2.5.1.

6 §

Bestämmelsen motsvarar i huvudsak gällande bestämmelse. En justering har gjorts genom att det görs en hänvisning till den nya 37 kap. 30 a § där grundläggande bestämmelser om interimisdelegerades uppgifter regleras, samt att termen indelningsdelegerade har bytts ut mot interimisdelegerade.

34 kap.

12 §

Bestämmelsen om tillsättning av domprost motsvarar i huvudsak gällande bestämmelse. Ett tillägg har gjorts som klargör att det är interimsstyrelsen och inte kyrkorådet som ska utse ledamöter och ersättare i tillsättningsnämnden när en ändring i den lokala strukturen som omfattar en domkyrkoförsamling har beslutats. Ändringen behandlas i avsnitt 2.5.5.

37 kap. Ändringar i indelningen m.m.

I rubriken till 37 kap. har gjorts en motsvarande ändring som i rubriken till 36 kap. Det är alltså ett tillägg i rubriken beroende på att det inte bara är indelning utan även andra ändringar i den lokala strukturen som behandlas i kapitlet. Se vidare avsnitt 2.5.1.

5 §

Bestämmelsen motsvarar i huvudsak nu gällande bestämmelse. Bestämmelserna har ändrats i linje med det som tas upp i avsnitt 2.5.1. En ändring har även gjorts från ”lämplig” till ”ändamålsenlig”, vilket inte avser någon förändring i sak. I 24 § sägs att

kyrkostyrelsen får besluta om vissa mindre ändringar i stiftsindelningen om denna därmed blir mer ändamålsenlig. Det finns skäl att använda samma term när samma sak avses, nämligen att den lokala strukturen och stiftsindelningen ska utformas på ett sådant sätt att församlingar och stift får goda möjligheter att utöva sina respektive grundläggande uppgifter.

6 §

I bestämmelsen regleras de olika beslut om förändringar i församlingsindelningen som fattas av stiftsstyrelsen.

Första stycket motsvarar nu gällande 6 § såvitt avser församlingsindelningen.

Andra stycket motsvarar fjärde stycket i nu gällande 7 §.

Tredje stycket är nytt. Motiven för och innebörden av det nya tredje stycket behandlas närmare i avsnitt 2.5.2.

För att ge en fullständig bild av stiftsstyrelsens beslut i frågor om församlingsindelningen har i *fjärde stycket* gjorts en hänvisning till bestämmelserna i 7 § om styrelsens fastställande av lokala beslut.

6 a §

Bestämmelsen är ny, men innehåller i sak inget nytt i förhållande till nu gällande 6 §. Ändringen tydliggör att stiftsstyrelsen dels fattar beslut om församlingsindelningen enligt 6 §, dels om bildande, ändring och upplösning av pastorat enligt 6 a §, men att även kyrkofullmäktige och kyrkostyrelsen fattar sådana beslut i vissa fall.

7 §

Bestämmelsen reglerar kyrkofullmäktiges beslut om den lokala strukturen. Ändringarna behandlas närmare i avsnitt 2.5.2.

Formerna för samrådet mellan pastoratet och stiftsstyrelsen kan variera. I mycket torde det vara fråga om kontakter av mer informell karaktär. Det behöver dock ske en dokumentation som tydliggör att samråd har ägt rum även på ett mer formellt sätt. Hur detta ska göras och vem som företräder pastoratet respektive stiftsstyrelsen i ett sådant sammanhang står fritt för pastoratet och stiftsstyrelsen att besluta.

7 a §

Bestämmelsen innebär ett klagörande av att kyrkostyrelsen vid ändringar i den lokala strukturen över en stiftsgräns har de uppgifter som annars ligger hos stiftsstyrelsen. Detta behandlas närmare i avsnitt 2.5.3. Uppgifter som ligger kvar hos stiftsstyrelsen i det stift där en ny eller ändrad församling eller ett nytt eller ändrat pastorat kommer att höra hemma är i ett par fall särskilt reglerade, beträffande prästtjänstorganisationen i 19 § och beträffande namnbeslut i 35 §. Det är också stiftet som har att hantera de frågor som följer av att kyrkostyrelsen har fattat beslut om att interimisdelegerade ska inrättas.

Det bör noteras att stiftsstyrelserna, domkapitlen, församlingarna och pastoraten enligt 25 § ska lämna uppgifter och i övrigt i skälig omfattning hjälpa till i kyrkostyrelsens utredningsarbete om kyrkostyrelsen begär det.

7 b §

Bestämmelsen har fått en ny beteckning och motsvarar nu gällande 6 a §. En anpassning till det som sägs om terminologiska frågor i avsnitt 2.5.1 har gjorts.

8 §

Bestämmelsen motsvarar i huvudsak gällande bestämmelse. En anpassning till det som sägs om terminologiska frågor i avsnitt 2.5.1 har gjorts.

11 §

Bestämmelsen motsvarar i huvudsak gällande bestämmelse. En anpassning till det som sägs om terminologiska frågor i avsnitt 2.5.1 har gjorts.

14 §

Bestämmelsen motsvarar i huvudsak gällande bestämmelse. En anpassning till det som sägs om terminologiska frågor i avsnitt 2.5.1 har gjorts.

15 §

Första stycket är nytt. Där anges direkt den tidigare indirekt förutsatta bestämmelsen att det ska hållas val av kyrkofullmäktige i nya eller ändrade församlingar respektive pastorat. Huvudregeln är därmed att ändringar i den lokala strukturen träder i kraft den 1 januari året efter år när ordinarie kyrkoval har ägt rum.

Andra stycket motsvarar i sak det som anges i gällande 16 § tredje och fjärde styckena.

Tredje stycket är nytt och innehåller en förklarande hänvisning i fråga om vad som gäller beträffande förtroendevalda organ vid beslut enligt andra stycket.

Fjärde stycket motsvarar första stycket i nu gällande bestämmelse.

16 §

Bestämmelsen reglerar när beslut om ändringar i den lokala strukturen träder i kraft. Ändringarna behandlas närmare i avsnitt 2.5.4.

17 §

Bestämmelsen reglerar tidpunkter för beslut om ändringar i den lokala strukturen. Ändringarna behandlas närmare i avsnitt 2.5.4. När det anges att besluten ska vara fattat nämnda datum innebär det att de aldrig kan fattas senare även om det, som alltid gäller för den 1 januari, är fråga om en helgdag.

18 §

Bestämmelsen motsvarar i huvudsak gällande bestämmelse. Ändringen innebär en anpassning till det som sägs om terminologiska frågor i avsnitt 2.5.1.

19 §

Bestämmelsen motsvarar delvis gällande bestämmelse. En anpassning har gjorts till det som sägs om terminologiska frågor i avsnitt 2.5.1. Tydliggörandet av att stiftsstyrelsen fattar beslut om prästtjänstorganisationen när kyrkostyrelsen har fattat beslut om ändring i den lokala strukturen behandlas i avsnitt 2.5.3.

22 §

Bestämmelsen motsvarar i huvudsak gällande bestämmelse. Ändringen behandlas närmare i avsnitt 2.5.4. När det anges att besluten ska vara fattade nämnda datum innebär det att de aldrig kan fattas senare även om det, som alltid gäller för den 1 januari, är fråga om en helgdag.

24 §

Bestämmelsen motsvarar delvis gällande bestämmelse.

Klargörandet av att ett beslut av kyrkostyrelsen även får avse en del av en församling behandlas i avsnitt 2.5.3. Denna ändring innebär att kyrkostyrelsen i sådana fall övertar det beslutsfattande som annars tillkommer kyrkofullmäktige och/eller stiftsstyrelse.

29 §

Bestämmelsen motsvarar i huvudsak gällande bestämmelse. Ändringen innebär en anpassning till det som sägs om terminologiska frågor i avsnitt 2.5.1.

30 a §

Bestämmelsen är ny. Ändringarna behandlas närmare i avsnitt 2.5.5. Det föreslås ingen ändring i sak i det samlade regelsystemet bara att bestämmelser som har beslutats av kyrkostyrelsen istället ska ges av kyrkomötet i kyrkoordningen.

30 b §

Bestämmelsen är ny. Ändringarna behandlas närmare i avsnitt 2.5.5.

Det som sägs i *andra stycket* motsvarar det som generellt gäller vid indirekta val som genomförts med stöd av de särskilda bestämmelserna om proportionellt val i 39 kap. i kyrkoordningen. Om man har kommit överens om någon form av proportionell fördelning och valet skett med acklamation gäller inte det som sägs i *andra stycket*.

31 §

Bestämmelsen motsvarar delvis gällande bestämmelse. Ordningen för att utse en präst som ska vara ledamot och en annan att vara ersättare i interimsstyrelsen behandlas närmare i avsnitt 2.5.5. Vidare har en anpassning gjorts till det som sägs om terminologiska frågor i avsnitt 2.5.1.

32 §

Ändringen innebär en anpassning till det som sägs om terminologiska frågor i avsnitt 2.5.1.

33 §

Bestämmelsen motsvarar i huvudsak gällande bestämmelse. Ändringen innebär ett förtydligande av att kyrkostyrelsens närmare bestämmelser även får avse interimsstyrelsen. En anpassning har gjorts till det som sägs om terminologiska frågor i avsnitt 2.5.1.

34 §

Bestämmelsen motsvarar gällande bestämmelse. Hänvisningen till nu gällande 16 § fjärde stycket har justerats med anledning av att det har flyttats till 15 § andra stycket första meningen. Vidare har anpassningar gjorts till det som sägs om terminologiska frågor i avsnitt 2.5.1.

35 §

Bestämmelsen motsvarar delvis gällande bestämmelse. I *första stycket* har gjorts en anpassning till det som sägs om terminologiska frågor i avsnitt 2.5.1. Vidare anges där att stiftsstyrelsen fattar beslut om namn även i de fall då det direkt beslutet om en ändring har fattats lokalt och stiftsstyrelsen beslutar om fastställande av det lokala beslutet. Om detta se vidare i avsnitt 2.5.2.

I *andra stycket* har ett förtydligande gjorts avseende vilka enheter som träffas av bestämmelsen och när beslut enligt detta stycke träder i kraft., se avsnitt 2.5.4.

Den ändring i sak som har gjorts i *tredje stycket* gäller tidpunkten för ett sådant namnbeslut av stiftsstyrelsen som inte utgör del av ett beslut om den lokala strukturen. Där har en förlängning gjorts av tiden mellan beslut och ikraftträdande i linje med de överväganden och förslag som finns i avsnitt 2.5.4. I de fall som namnbeslutet är en del av ett beslut om den lokala strukturen så följer av bestämmelserna om när sådana beslut ska fattas även när beslut fattas om namnet. Det råder en överensstämmelse mellan dessa tidpunkter och det som anges i tredje stycket. När det anges att besluten ska vara fattade nämnda datum innebär det att de aldrig kan fattas senare även om det, som alltid gäller för den 1 januari, är fråga om en helgdag.

Fjärde stycket innebär ingen ändring i sak i förhållande till gällande bestämmelser. När ett namnbeslut fattas som del av ett strukturbeslut så sker kommunikationen med kyrkostyrelsen om vad som har beslutats i ett sammanhang.

36 §

En justering av tidsgränsen för beslutsfattande har gjorts i *tredje stycket*. Om detta se vidare i avsnitt 2.5.4.

38 kap.

4 §

Bestämmelsen motsvarar i huvudsak gällande bestämmelse. Ändringarna innebär en anpassning till det som sägs om terminologiska frågor i avsnitt 2.5.1. Härtill har förtydligats att interimisdelegerade naturligtvis ska ha utsetts för att de ska kunna förrätta ett val. När interimisdelegerade har utsett en valnämnd har en tidigare utsedd valnämnd inga uppgifter avseende val som ska göras av dem som kommer att tillhöra den nya eller ändrade lokala enheten. En tidigare utsedd valnämnd kan därmed, beroende på karaktären av strukturändringen, bli utan uppgifter.

7 §

Bestämmelsen motsvarar i huvudsak gällande bestämmelse. Ändringarna innebär en anpassning till det som sägs om terminologiska frågor i avsnitt 2.5.1.

48 §

Bestämmelsen motsvarar i huvudsak gällande bestämmelse. Ändringen innebär en anpassning till det som sägs om terminologiska frågor i avsnitt 2.5.1.

Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

Vad gäller tidpunkt för ikraftträdande och övergångsbestämmelser se avsnitt 2.6.

3 Viss reglering av kyrkliga samfälligheter för särskilda uppgifter

3.1 Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att anta kyrkostyrelsens förslag till ändring i kyrkoordningen.

3.2 Förslag till ändring i kyrkoordningen

Kyrkomötet beslutar att i kyrkoordningen införa en ny paragraf, 2 kap. 10 b §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

10 b §

Följande bestämmelser om pastorat ska tillämpas på en kyrklig samfällighet för särskilda uppgifter:

- 34 kap. 6 § om Svenska kyrkans arbetsgivarorganisation,
- 53 kap. 12 § om överklagande,
- 56 kap. 7 § om överklagande, och
- 57 kap. 9, 10 och 20 §§ om beslutsprövning.

Följande bestämmelse om stift ska tillämpas på en kyrklig samfällighet för särskilda uppgifter:

- 57 kap. 8 § om beslutsprövning.

Detta beslut träder i kraft den 1 januari 2018.

3.3 Bakgrund

Svenska kyrkan har två samfälligheter som gemensamt benämns *kyrkliga samfälligheter för särskilda uppgifter* (i rubriken närmast före 2 kap. 10 § kyrkoordningen). Sedan 1980-talet finns *Samfälligheten Gotlands kyrkor*, med ekonomiskt ansvar för vård och underhåll av kyrkobyggnaderna på Gotland. Samfälligheten regleras dels i 2 kap. 10 § kyrkoordningen och dels i kyrkostyrelsens beslut om Samfälligheten Gotlands kyrkor (SvKB 2005:1).

Kyrkomötet beslutade 2015 att det ska få finnas en kyrklig samfällighet med ansvar för begravningsverksamheten och gravskötsel inom Göteborgs stift. Denna samfällighet, *begravningsamfälligheten i Göteborg*, regleras dels i 2 kap. 10 a § kyrkoordningen, dels i bland annat kyrkostyrelsens beslut med närmare bestämmelser om begravningsamfälligheten i Göteborg (SvKB 2016:8). Samfälligheten bildas den 1 januari 2018.

Före 2014 användes termen *samfällighet* i kyrkoordningen för att omfatta alla Svenska kyrkans kyrkliga samfälligheter. Kyrkomötet beslutade 2012 att det från 2014 inte längre skulle finnas pastorats- och flerpastoratsamfälligheter, och att dessa skulle bli pastorat (pastorat är samfälligheter, se 2 kap. 5 § kyrkoordningen). Samtidigt

beslutade kyrkomötet att ersätta termen *samfällighet* med *pastorat* i kyrkoordningsbestämmelser. Genom terminologiändringen kom Samfälligheten Gotlands kyrkor att oavsiktligt exkluderas från flera regler som fram till 2014 har gällt för samfälligheten. Också begravningsamfälligheten i Göteborg, som är under bildande, är exkluderad från flera regler till följd av terminologiändringen.

3.4 Ärendets beredning

Det har uppmärksammats inom kyrkokansliet att terminologiändringen i samband med strukturförändringarna på lokal nivå har medfört oavsiktliga ändringar i sak för en kyrklig samfällighet för särskilda uppgifter. En promemoria har upprättats i vilken det föreslås att kyrkoordningen ändras så att det som gällde för kyrklig samfällighet för särskilda uppgifter före strukturförändringarna åter ska gälla i sak beträffande beslutsprövning, överklagande till domkapitlet av vissa beslut och Svenska kyrkans arbetsgivarorganisationens roll som arbetsgivarföreträdare.

Promemorian har lämnats till remissinstanserna Samfälligheten Gotlands kyrkor, blivande begravningsamfälligheten i Göteborg, domkapitlet i Visby stift och Göteborgs stift, några pastorat och församlingar inom dessa stift samt Svenska kyrkans arbetsgivarorganisation (Arbetsgivarorganisationen) och Svenska kyrkans överklagandenämnd (Överklagandenämnden).

3.5 Gällande bestämmelser

3.5.1 Beslutsprövning

I 57 kap. 8–20 §§ kyrkoordningen finns bestämmelser om beslutsprövning. Beslutsprövning innebär att en kyrklig enhets beslut kan upphävas under förutsättningar som anges i 10 §. I 9 § regleras hur beslutsprövning begärs och hos vilken prövningsinstans. I 20 § regleras vad en kyrklig enhet ska göra om dess beslut har upphävts.

Av 8 § framgår vilka kyrkliga enheters beslut som kan beslutsprövas, vilka kyrkliga enheter och vilka enskilda personer som har rätt att begära beslutsprövning samt vilka slags beslut som inte kan beslutsprövas. Beslutsprövning får begäras avseende beslut som har fattats hos *församling*, *pastorat*, *stift* och *tillsättningsnämnd* för tillsättning av domprost.

Sedan 2014 kan beslut av en kyrklig samfällighet för särskilda uppgifter enligt bestämmelsen inte beslutsprövas.

3.5.2 Överklagande av vissa beslut

För beslut att inte lämna ut en handling respektive beslut att vägra rätta eller vägra lämna ut information om personuppgifter i dataregister gäller följande enligt 53 kap. 12 § respektive 56 kap. 7 § kyrkoordningen. Om beslutet har fattats av en *församling* eller ett *pastorat* får beslutet först överklagas hos domkapitlet och därefter hos Överklagandenämnden. Om beslutet har fattats hos en *annan kyrklig enhet* än församling eller pastorat, får beslutet *inte* överklagas hos domkapitlet utan direkt hos Överklagandenämnden som blir enda prövningsinstans.

Om beslutet har fattats hos en kyrklig samfällighet för särskilda uppgifter kan beslutet sedan 2014 endast överklagas hos Överklagandenämnden.

3.5.3 Svenska kyrkans arbetsgivarorganisation

I 34 kap. 6 § kyrkoordningen finns en bestämmelse om Arbetsgivarorganisationen. Där beskrivs organisationens uppgift att företräda kyrkliga arbetsgivare. Bestämmelsen anger också att organisationen ska företräda *församlingar, pastorat, stift* och *kyrkokansliet*.

En kyrklig samfällighet för särskilda uppgifter omfattas sedan 2014 inte av bestämmelsen.

3.6 Oavsiktliga ändringar i bestämmelserna

I samband med strukturförändringarna på Svenska kyrkans lokala nivå 2014 ersattes termen *samfällighet* med *pastorat* i flera bestämmelser i kyrkoordningen. Eftersom en kyrklig samfällighet för särskilda uppgifter omfattas av termen samfällighet men inte av termen pastorat, innebar 2014 års terminologiändring också ändringar i sak för en kyrklig samfällighet för särskilda uppgifter.

Före 2014 kunde beslutsprövning begäras avseende beslut som fattats hos en samfällighet (57 kap. 8–20 §§ kyrkoordningen). En kyrklig samfällighet för särskilda uppgifter omfattades av termen *samfällighet* som användes i beslutsprövningsbestämmelserna. Genom terminologiändringen till *pastorat* omfattas inte längre en kyrklig samfällighet för särskilda uppgifter av bestämmelserna om beslutsprövning.

Beslut som anges i 53 kap. 12 § och 56 kap. 7 § kyrkoordningen kunde före 2014 överklagas hos domkapitlet om beslutet fattats hos en *samfällighet*. Om en kyrklig samfällighet för särskilda uppgifter fattade ett sådant beslut före 2014 kunde beslutet överklagas hos domkapitlet och därefter hos Överklagandenämnden. Från 2014 gäller istället att överklagandet görs direkt hos Överklagandenämnden som blir enda prövningsinstans.

Före 2014 framgick det av 34 kap. 6 § kyrkoordningen att arbetsgivarorganisationen var arbetsgivarföreträdare för *kyrkliga samfälligheter*. Genom terminologiändringen till *pastorat* framgår det inte längre av bestämmelsen att arbetsgivarorganisationen ska företräda en kyrklig samfällighet för särskilda uppgifter.

3.7 Överväganden och förslag

Kyrkostyrelsens förslag: I kyrkoordningen införs en ny paragraf som hänvisar till de bestämmelser som ska tillämpas på en kyrklig samfällighet för särskilda uppgifter, dvs. bestämmelserna om beslutsprövning, överklagande till domkapitlet av vissa beslut och arbetsgivarorganisationens roll som arbetsgivarföreträdare.

Ny paragraf: 2 kap. 10 b §.

Promemorians förslag överensstämmer med kyrkostyrelsens förslag.

Remissinstanserna: Remissvar har inkommit från domkapitlen i Göteborgs stift och Visby stift, Samfälligheten Gotlands kyrkor, Visby domkyrkoförsamling och Stenkumla församling (inom Visby stift) samt arbetsgivarorganisationen. Detta innebär en svarsfrekvens på 37,5 procent (promemorian skickades till 16 remissinstanser).

Samtliga inkomna remissvar tillstyrker promemorians förslag. Samfälligheten Gotlands kyrkor och Visby domkyrkoförsamling anför därutöver att det i kommentaren till beslutsprövningsbestämmelsen bör framgå att det är pastorat och församlingar *på Gotland* – istället för som står i promemorian *inom Visby stift* – som finns inom det territoriella område som Samfälligheten Gotlands kyrkor kan sägas

omfatta och som har rätt att begära beslutsprövning av samfällighetens beslut, för att inte sammanblandning ska ske med utlandskyrkan, som också ingår i stiftet.

Skälen för kyrkostyrelsens förslag

I förarbetena till de nämnda ändrade kyrkoordningsbestämmelserna, där termen *samfällighet* ersatts med *pastorat*, framgår ingen avsikt att förändra reglerna för Samfälligheten Gotlands kyrkor (jfr KsSkr 2012:5 s. 142 och 156 f.), som då var den enda kyrkliga samfälligheten för särskilda uppgifter. Istället framgår en uttrycklig avsikt att behålla bestämmelserna om samfälligheten (s. 114). Kyrkostyrelsens slutsats är att det var oavsiktligt att terminologiändringen från *samfällighet* till *pastorat* skulle medföra ändringar i sak för en kyrklig samfällighet för särskilda uppgifter.

Kyrkostyrelsen får enligt bemyndiganden i 2 kap. 10 och 10 a §§ kyrkoordningen utfärda närmare bestämmelser om Samfälligheten Gotlands kyrkor och begravningsamfälligheten i Göteborg. Kyrkostyrelsen har därför övervägt i vilken mån en reglering behöver ske i kyrkoordningen, och föreslår att följande ska regleras i kyrkoordningen:

- ◆ samfällighetens beslut ska åter kunna beslutsprövas,
- ◆ vissa typer av samfällighetens beslut ska åter få överklagas till domkapitlet och
- ◆ det ska åter framgå av kyrkoordningen att arbetsgivarorganisationen är arbetsgivarföreträdare för samfälligheten.

I 6 kap. 8 § kyrkoordningen står att domkapitlet ska fullgöra de uppgifter som anges i kyrkoordningen, vilket innebär att kyrkostyrelsen inte kan besluta om uppgifter för domkapitlet, utan domkapitlets uppgifter behöver regleras i kyrkoordningen. Av de många kyrkoordningsbestämmelser där termen *samfällighet* har ersatts med *pastorat* berör följande domkapitlets uppgifter: prövning av *överklagande* enligt 53 kap. 12 § och 56 kap. 7 § samt *beslutsprövning* enligt 57 kap. kyrkoordningen. Kyrkostyrelsen föreslår därför en kyrkoordningsreglering av dessa domkapitelsuppgifter.

Arbetsgivarorganisationen är inte reglerad i kyrkoordningen utöver att det i 34 kap. 6 § anges *vilka kyrkliga arbetsgivare* som företräds av organisationen och vilka uppgifter organisationen har som arbetsgivarföreträdare. I samband med den föreslagna regleringen av domkapitelsuppgifter, bedömer kyrkostyrelsen att det är ändamålsenligt och lämpligt att samtidigt skriva in i kyrkoordningen att arbetsgivarorganisationen ska vara arbetsgivarföreträdare för en kyrklig samfällighet för särskilda uppgifter.

Beträffande utformningen av regleringen bedömer kyrkostyrelsen att det är lämpligast att införa en hänvisningsbestämmelse som placeras i 2 kap. kyrkoordningen omedelbart efter bestämmelserna om Svenska kyrkans två kyrkliga samfälligheter för särskilda uppgifter. Alternativet, att i de enskilda bestämmelserna (34 kap. 6 §, 53 kap. 12 §, 56 kap. 7 §, och 57 kap. 8, 9, 10 och 20 §§) lägga till lydelsen *och en kyrklig samfällighet för särskilda uppgifter*, skulle enligt kyrkostyrelsens mening tynga kyrkoordningen i onödan. Kyrkostyrelsen bedömer att det är lämpligt att i hänvisningsbestämmelsen hänvisa till vad som gäller för pastorat i samtliga avseenden utom ett, där det istället är lämpligt att hänvisa till vad som gäller för stift (nämligen vilka som kan begära beslutsprövning av stiftets beslut). Kyrkostyrelsen delar den inkomna synpunkten att skriva *på Gotland* istället för *i Visby stift* i ett avseende i kommentarstexten.

3.8 Ikraftträdande

Svenska kyrkan kommer inom kort att ha *två* kyrkliga samfälligheter för särskilda uppgifter. Begravningsamfälligheten i Göteborg bildas den 1 januari 2018 och Kyrkostyrelsen föreslår därför att de föreslagna ändringarna ska träda i kraft den 1 januari 2018. Kyrkostyrelsen bedömer att den föreslagna bestämmelsen inte behöver kompletteras med några övergångsbestämmelser.

3.9 Konsekvenser

Konsekvenser för barn

Förslaget bedöms inte medföra några direkta eller indirekta konsekvenser för barn.

Övriga konsekvenser

Hänvisningen till bestämmelsen om *arbetsgivarorganisationen* bedöms inte få någon praktisk konsekvens, utöver att kyrkoordningen bättre kommer att återspegla verkligheten. Det finns ingen skyldighet enligt kyrkoordningen för kyrkliga arbetsgivare att vara medlemmar i arbetsgivarorganisationen.

Hänvisningarna till *överklagandebestämmelserna* innebär en förändring när det gäller hos vilken prövningsinstans vissa slags beslut får överklagas; domkapitlet återgår till att vara första prövningsinstans för dessa beslut. Domkapitlet i Visby stift och Göteborgs stift – som vid tidpunkten för bestämmelsens ikraftträdande har varsin kyrklig samfällighet för särskilda uppgifter inom sitt stift – kan komma att få ett ökat antal överklaganden av beslut att inte lämna ut handling och beslut att vägra rätta eller vägra lämna ut information om personuppgifter i dataregister. Överklagandenämnden kan av samma skäl få färre sådana överklaganden som första prövningsinstans. Personer som överklagar samfällighetens beslut får en ökad rättssäkerhet genom att de kan överklaga samfällighetens beslut till två prövningsinstanser i stället för till en.

Hänvisningarna till *beslutsprövningsbestämmelserna* innebär att beslut som har fattats hos en samfällighet för särskilda uppgifter åter får beslutsprövas och att domkapitlet liksom tidigare är första prövningsinstans. Domkapitlet i Visby stift och Göteborgs stift kan komma att få ett ökat antal beslutsprövningsärenden jämfört med om samfällighetens beslut inte kunde beslutsprövas. Överklagandenämnden kan få ett ökat antal överklaganden av dessa domkapitels beslut, jämfört med om samfällighetens beslut inte kan beslutsprövas. För en kyrklig samfällighet för särskilda uppgifter medför beslutsprövningsbestämmelserna, liksom för andra kyrkliga enheter, att samfälligheten vid beslutstillfället inte vet om eller när beslutet ”börjar gälla” eftersom beslutet kan komma att beslutsprövas. Rättssäkerheten ökar genom att kyrkliga enheter och enskilda personer har möjlighet att begära beslutsprövning av samfällighetens beslut.

3.10 Kommentar till bestämmelsen i kyrkoordningen

2 kap. 10 b §

Hänvisningen till 34 kap. 6 § om arbetsgivarorganisationen

I 34 kap. 6 § anges vilka uppgifter Svenska kyrkans arbetsgivarorganisation har som arbetsgivarföreträdare för kyrkliga arbetsgivare, och att organisationen ska företräda de kyrkliga arbetsgivarna församlingar, pastorat, stift och kyrkokansliet.

Genom hänvisningen – att det som gäller för pastorat i 34 kap. 6 § ska gälla för kyrklig samfällighet för särskilda uppgifter – återinförs en ordning i kyrkoordningen

som innebär att arbetsgivarorganisationen ska företräda en kyrklig samfällighet för särskilda uppgifter. Hänvisningen innebär i sak en återgång till vad som gällde innan termen *samfällighet* 2014 ersattes med *pastorat* i bestämmelsen (jfr KsSkr 2012:5).

Hänvisningen till 53 kap. 12 § om överklagande

I 53 kap. 12 § regleras rätten till överklagande av beslut att inte lämna ut en handling. När ett sådant beslut har fattats hos ett pastorat får beslutet överklagas först hos domkapitlet och därefter hos Överklagandenämnden.

Genom hänvisningen – att det som gäller för pastorat i 53 kap. 12 § ska gälla för kyrklig samfällighet för särskilda uppgifter – återinförs en ordning i kyrkoordningen som innebär att ett beslut enligt 53 kap. 12 §, som har fattats hos en kyrklig samfällighet för särskilda uppgifter, får överklagas först hos domkapitlet och därefter hos Överklagandenämnden. Hänvisningen innebär i sak en återgång till vad som gällde innan termen *samfällighet* 2014 ersattes med *pastorat* i bestämmelsen (jfr KsSkr 2012:5).

Av tredje meningen i 53 kap. 12 § framgår att *övriga beslut* överklagas direkt hos Överklagandenämnden. Med *övriga beslut* ska förstås beslut som har fattats hos en *annan kyrklig enhet* än *dels* de som omnämns i första meningen (församling och pastorat) och *dels* kyrklig samfällighet för särskilda uppgifter. Hänvisningsbestämmelsen har nämligen företräde med stöd av principen om *lex specialis* (att specialreglering gäller i stället för generell reglering).

Hänvisningen till 56 kap. 7 § om överklagande

I 56 kap. 7 § regleras rätten till överklagande av beslut att vägra rätta eller vägra lämna ut information om personuppgifter i dataregister. När ett sådant beslut har fattats hos ett pastorat får beslutet överklagas först hos domkapitlet och därefter hos Överklagandenämnden.

Genom hänvisningen – att det som gäller för pastorat i 56 kap. 7 § ska gälla för kyrklig samfällighet för särskilda uppgifter – återinförs en ordning i kyrkoordningen som innebär att ett beslut enligt 56 kap. 7 §, som har fattats hos en kyrklig samfällighet för särskilda uppgifter, får överklagas först hos domkapitlet och därefter hos Överklagandenämnden. Hänvisningen innebär i sak en återgång till vad som gällde innan termen *samfällighet* 2014 ersattes med *pastorat* i bestämmelsen (jfr KsSkr 2012:5).

Av tredje meningen i 56 kap. 7 § framgår att *övriga beslut* överklagas direkt hos Överklagandenämnden. Med *övriga beslut* ska förstås beslut som har fattats hos en *annan kyrklig enhet* än *dels* de som omnämns i första meningen (församling och pastorat) och *dels* kyrklig samfällighet för särskilda uppgifter. Hänvisningsbestämmelsen har nämligen företräde med stöd av principen om *lex specialis* (att specialreglering gäller i stället för generell reglering).

Hänvisningen till 57 kap. 8 § om beslutsprövning

I 57 kap. 8 § finns bestämmelser om *dels* vilka kyrkliga enheters beslut som kan beslutsprövas och *dels* vilka kyrkliga enheter och enskilda personer som kan begära beslutsprövning. Beslutsprövning av ett stifts beslut kan begäras av en församling i stiftet, ett pastorat i stiftet och den som tillhör en församling i stiftet och som vid tidpunkten för begäran har fyllt 16 år.

Genom hänvisningen – att det som gäller för stift i 57 kap. 8 § ska gälla för kyrklig samfällighet för särskilda uppgifter – återinförs en ordning i kyrkoordningen som innebär att beslut som har fattats hos en kyrklig samfällighet för särskilda uppgifter

kan beslutsprövas. Det regleras också vilka kyrkliga enheter och enskilda personer som kan begära beslutsprövningen. Tillämpningen av hänvisningen blir följande för kyrklig samfällighet för särskilda uppgifter.

Beslut av en kyrklig samfällighet för särskilda uppgifter prövas på begäran av:

- ◆ en församling som ingår i samfälligheten,
- ◆ ett pastorat som ingår i samfälligheten och
- ◆ den som tillhör en församling som ingår i samfälligheten och som vid tidpunkten för begäran har fyllt 16 år.

För att anses *ingå i* den kyrkliga samfälligheten för särskilda uppgifter kan församlingen eller pastoratet delvis eller helt finnas inom det territoriella område som samfälligheten kan sägas omfatta. Exempelvis anses samtliga församlingar och pastorat på Gotland finnas inom det territoriella område som Samfälligheten Gotlands kyrkor kan sägas omfatta. Ett annat sätt för en församling eller ett pastorat att anses ingå i samfälligheten är om samfälligheten har till uppgift att göra något inom en församlings eller ett pastorats territoriella eller annat område, som församlingen eller pastoratet annars skulle ha utfört.

Det som nämns ovan ska inte ses som uttömmande. Det överlämnas till prövningsinstansen (och Överklagandenämndens praxis) att bedöma om en person som begär beslutsprövning tillhör en församling som ingår i samfälligheten respektive om en församling eller ett pastorat som begär beslutsprövning ingår i samfälligheten.

Sista stycket i 57 kap. 8 § beskriver typer av beslut som inte kan beslutsprövas. Sista stycket är naturligtvis också tillämpligt för beslut av kyrklig samfällighet för särskilda uppgifter, eftersom sista stycket är tillämpligt för alla kyrkliga enheter vars beslut kan beslutsprövas.

Hänvisningen till 57 kap. 9, 10 och 20 §§ om beslutsprövning

I kyrkoordningens avsnitt om beslutsprövning i 57 kap. finns bestämmelser som nämner den beslutande kyrkliga enheten "vid namn", till exempel *pastoratet*. Det finns också bestämmelser med termen *organ* eller *instans*, men flera beslutsprövningsbestämmelser nämner överhuvudtaget inte den kyrkliga enhet som har fattat beslutet. Det framgår dock av sammanhanget när bestämmelserna ska tillämpas.

Genom hänvisningen – att det som gäller för pastorat i 57 kap. 9, 10 och 20 §§ ska gälla för en kyrklig samfällighet för särskilda uppgifter – återinförs en ordning i kyrkoordningen som i sak innebär en återgång till vad som gällde innan termen *samfällighet* 2014 ersattes med *pastorat* i bestämmelserna (jfr KsSkr 2012:5). Det som enligt nämnda bestämmelser gäller för ett pastorat gäller också för en kyrklig samfällighet för särskilda uppgifter. Vidare ska reglerna i beslutsprövningsbestämmelserna som inte nämner pastorat, tillämpas på en kyrklig samfällighet för särskilda uppgifter och dess beslut på samma sätt som reglerna gäller för kyrkliga enheter vars beslut kan beslutsprövas och deras beslut.

Tillämpningen av hänvisningen, beträffande det som *uttryckligen sägs om pastorat* i beslutsprövningsbestämmelserna (57 kap. 9, 10 och 20 §§) blir följande för en kyrklig samfällighet för särskilda uppgifter:

- ◆ domkapitlet är första prövningsinstans (9 § första stycket),
- ◆ det ska tillkännages på anslagstavlan hos samfälligheten att protokollet över beslutet har justerats (9 § tredje stycket),
- ◆ om begäran om beslutsprövning kommer till samfälligheten före klagotidens utgång, i stället för till prövningsinstansen, ska begäran ändå prövas (9 § femte stycket),

KsSkr 2017:3

- ◆ en grund, av flera, för att upphäva ett prövat beslut är om beslutet hänför sig till något som inte är en angelägenhet för samfälligheten (10 § andra punkten) och
- ◆ om samfällighetens beslut upphävs ska samfälligheten inom tre månader meddela domkapitlet vilka åtgärder som har vidtagits med anledning av upphävandet (20 § andra stycket).

4 Övriga ändringar och rättelser

4.1 Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att anta kyrkostyrelsens förslag till

1. ändringar i kyrkoordningen,
2. ändringar i arbetsordningen för kyrkomötet (SvKB 1999:3).

4.2 Bestämmelser

4.2.1 Förslag till ändringar i kyrkoordningen

Kyrkomötet beslutar i fråga om kyrkoordningen att 29 kap. 5 §, 48 kap. 5 och 6 §§, 50 kap. 4 och 5 §§, 52 kap. 4 och 5 §§, 53 kap. 1 §, 55 kap. 1 § och inledningen till 20 kap. ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

20 kap.

Inledning

...

Nattvarden firas med en nattvardsbön, som innefattar en bön om den heliga Andens närvaro och Bibelns berättelse om *är* Jesus instiftar nattvarden (instiftelseorden) samt med utdelandet av det välsignade brödet och vinet. Måltiden leds av en präst och firas vanligen i församlingens gemenskap, men kan även firas i enskildhet. När människan i tro deltar i denna måltid får hon del i det som Jesus Kristus själv gav sina lärjungar när nattvarden instiftades: gemenskap, syndernas förlåtelse och ett evigt liv.

...

...

Nattvarden firas med en nattvardsbön, som innefattar en bön om den heliga Andens närvaro och Bibelns berättelse om *när* Jesus instiftar nattvarden (instiftelseorden) samt med utdelandet av det välsignade brödet och vinet. Måltiden leds av en präst och firas vanligen i församlingens gemenskap, men kan även firas i enskildhet. När människan i tro deltar i denna måltid får hon del i det som Jesus Kristus själv gav sina lärjungar när nattvarden instiftades: gemenskap, syndernas förlåtelse och ett evigt liv.

...

29 kap.

5 §

Den som tillhör Svenska kyrkan får träda ut ur kyrkan genom en anmälan. Anmälan ska göras antingen personligen hos kyrkoherden eller genom att man lämnar en egenhändigt undertecknad handling.

Av lagen om trossamfund framgår att den som har fyllt 12 år själv ska ha samtyckt till utträdet.

Av lagen om trossamfund (1998:1593) framgår att den som har fyllt 12 år själv ska ha samtyckt till utträdet.

48 kap.

5 §

I revisionslagen finns föreskrifter om revisorernas granskning. Utöver det som anges där ska revisorerna även granska om församlingens verksamhet sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt och om den interna kontrollen är tillräcklig.

6 §

I revisionslagen finns bestämmelser om revisionsberättelsens innehåll.

Revisionsberättelsen ska innehålla ett uttalande om huruvida resultat- och balansräkning bör fastställas och ett uttalande om huruvida ansvarsfrihet bör beviljas.

Revisorerna ska överlämna sin berättelse till kyrkofullmäktige.

Om revisionsberättelsen innehåller anmärkning, ett modifierat uttalande eller upplysningar av särskild betydelse ska revisorerna lämna sin berättelse även till stiftet.

50 kap.

4 §

I revisionslagen finns föreskrifter om revisorernas granskning. Utöver det som anges där ska revisorerna även granska om stiftets verksamhet sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt och om den interna kontrollen är tillräcklig.

5 §

I revisionslagen finns bestämmelser om revisionsberättelsens innehåll.

Revisionsberättelsen ska innehålla ett uttalande om huruvida resultat- och balansräkning bör fastställas och ett uttalande om huruvida ansvarsfrihet bör beviljas.

Revisorerna ska överlämna sin berättelse till stiftsfullmäktige.

52 kap.

4 §

I revisionslagen finns föreskrifter om revisorernas granskning. Utöver det som anges där ska revisorerna även granska om den nationella nivåns verksamhet sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande

sätt och om den interna kontrollen är tillräcklig. och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt och om den interna kontrollen är tillräcklig.

5 §

I revisionslagen finns bestämmelser om revisionsberättelsens innehåll. I revisionslagen (1999:1079) finns bestämmelser om revisionsberättelsens innehåll.

Revisionsberättelsen ska innehålla ett uttalande om huruvida resultat- och balansräkning bör fastställas och ett uttalande om huruvida ansvarsfrihet bör beviljas.

Revisorerna ska överlämna sin berättelse till kyrkomötet.

53 kap.

1 §

Om rätten att ta del av allmänna handlingar som förvaras hos Svenska kyrkan och dess organisatoriska delar finns bestämmelser i *Offentlighets-* och sekretesslagen (2009:400). Om rätten att ta del av allmänna handlingar som förvaras hos Svenska kyrkan och dess organisatoriska delar finns bestämmelser i *offentlighets-* och sekretesslagen (2009:400).

55 kap.

1 §

Regler om registrering av allmänna handlingar som förvaras hos Svenska kyrkan och dess organisatoriska delar finns i 5 kap. 1 och 2 §§ *Offentlighets-* och sekretesslagen (2009:400). Regler om registrering av allmänna handlingar som förvaras hos Svenska kyrkan och dess organisatoriska delar finns i 5 kap. 1 och 2 §§ *offentlighets-* och sekretesslagen (2009:400).

Regler om de arkiv som bildas av dessa handlingar finns i arkivlagen (1990:782), i arkivförordningen (1991:446) och i föreskrifter som Riksarkivet har meddelat med stöd av arkivförordningen.

Detta beslut träder i kraft den 1 januari 2018.

4.2.2 Förslag till ändringar i arbetsordningen för kyrkomötet (SvKB 1999:3)

Kyrkomötet beslutar i fråga om arbetsordningen för kyrkomötet (SvKB 1999:3) att 4 kap. 21 och 23 §§ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 kap.

21 §

Innan ett utskott föreslår en ändring i kyrkoordningen som Kyrkorättsutskottet inte redan har yttrat sig över enligt bestämmelserna i 13 § *andra* stycket ska ett nytt yttrande inhämtas från Kyrkorättsutskottet. Detsamma gäller om ett förslag till ändring i kyrkoordningen läggs fram i en reservation.

Innan ett utskott föreslår en ändring i kyrkoordningen som Kyrkorättsutskottet inte redan har yttrat sig över enligt bestämmelserna i 13 § *tredje* stycket ska ett nytt yttrande inhämtas från Kyrkorättsutskottet. Detsamma gäller om ett förslag till ändring i kyrkoordningen läggs fram i en reservation.

23 §

När ett utskott ska avgöra ett ärende tillämpas bestämmelserna i 3 kap. 34–37 §§ kyrkoordningen.

När ett utskott ska avgöra ett ärende tillämpas bestämmelserna i 3 kap. 31–34 §§ kyrkoordningen.

Den som har deltagit i avgörandet av ett ärende får reservera sig mot beslutet eller lämna ett särskilt yttrande. En biskop som har deltagit i utskottets överläggningar får anteckna en särskild mening. En ersättare som har deltagit i utskottets överläggningar får anteckna en särskild mening. Rätten att reservera sig eller lämna ett särskilt yttrande gäller även ledamöterna i Läronämnden och i valberedningen.

En reservation, ett särskilt yttrande eller en särskild mening ska anmälas när ärendet avgörs. En reservation, ett särskilt yttrande eller en särskild mening som avfattas skriftligen ska lämnas senast vid den tidpunkt som ordföranden bestämmer.

Detta beslut träder i kraft den 1 januari 2018.

4.3 Ärendet och dess beredning

Kyrkostyrelsen har under året uppmärksammat att det finns behov av några redaktionella ändringar i kyrkoordningen och i arbetsordningen för kyrkomötet (SvKB 1999:3). I detta avsnitt föreslås några sådana ändringar.

Förslagen har inte varit föremål för remissbehandling.

4.4 Ändringar i kyrkoordningen

Kyrkostyrelsens förslag: Redaktionella ändringar ska göras i några bestämmelser med laghänvisningar. Vidare ska ett skrivfel rättas i inledningstexten till 20 kap.

Ändrade paragrafer m.m: 29 kap. 5 §, 48 kap. 5 och 6 §§, 50 kap. 4 och 5 §§, 52 kap. 4 och 5 §§, 53 kap. 1 §, 55 kap. 1 § och andra stycket i inledningen till 20 kap.

I flera av kyrkoordningens bestämmelser med laghänvisningar saknas uppgift om aktuella SFS-nr. Bestämmelserna bör kompletteras med sådana uppgifter. I samband härmed bör även ett par rena skrivfel rättas.

Det har sedan kyrkoordningens tillkomst funnits ett skrivfel (”är” i stället för ”när”) i andra stycket i inledningstexten till 20 kap. (jfr CsSkr 1999:3 s. 1–49, bet. 2 KL 1999:1 s. 1 och 253, och Kskr 1999:9). Skrivfelet bör rättas.

4.5 Ändringar i arbetsordningen för kyrkomötet

Kyrkostyrelsens förslag: Redaktionella ändringar ska göras i två bestämmelser i arbetsordningen för kyrkomötet.

Ändrade paragrafer: 4 kap. 21 och 23 §§.

Efter beslut av kyrkomötet 2014 tillsattes ett arvodesorgan på Svenska kyrkans nationella nivå (Svenska kyrkans arvodesnämnd). Beslutet medförde bl.a. att 4 kap. 13 § arbetsordningen för kyrkomötet (SvKB 1999:3) ändrades så att det i bestämmelsen infördes ett nytt andra stycke och att bestämmelsen i det tidigare andra stycket flyttades till tredje stycket. Av förbiseende följdändrades inte 4 kap. 21 §, som hänvisar till 13 § andra stycket. Nämda redaktionella ändring bör därför göras nu i stället.

I 4 kap. 23 § arbetsordningen för kyrkomötet hänvisas till 3 kap. 34–37 §§ kyrkoordningen. Vid strukturförändringarna, som beslutades av kyrkomötet 2012, gjordes relativt omfattande ändringar i kyrkoordningen. Ändringarna innebar bl.a. att kyrkoordningens andra avdelning byttes ut. Tidigare bestämmelser i 3 kap. 34–37 §§ överfördes med i huvudsak oförändrat innehåll till 3 kap. 31–34 §§ (jfr KsSkr 2012:5 s. 132). Av förbiseende följdändrades inte den aktuella bestämmelsen i kyrkomötets arbetsordning. Nämda redaktionella ändring bör därför göras nu i stället.

Det pågår ett arbete med att se över och föreslå förändringar i kyrkomötets arbetsformer (se betänkandet Kyrkomötets arbetsformer, daterat den 31 januari 2017 och överlämnat till kyrkomötets presidium). För det fall att de övervägda förändringarna genomförs kommer de nu aktuella redaktionella ändringarna att vara överspelade.

4.6 Ikraftträdande

De föreslagna ändringarna bör träda i kraft så snart som möjligt, dvs. den 1 januari 2018. Kyrkostyrelsen bedömer att de föreslagna bestämmelserna inte behöver kompletteras med några övergångsbestämmelser.

4.7 Konsekvenser

Konsekvenser för barn

Förslagen bedöms inte medföra några direkta eller indirekta konsekvenser för barn.

Övriga konsekvenser

Kyrkostyrelsen bedömer att förslagen som helhet har positiva konsekvenser i form av ett mer lättillämpat regelverk. Förslagen att komplettera laghänvisningarna med SFS-nr innebär även att det blir lättare att hålla regelverket uppdaterat.

4.8 Kommentarer till bestämmelserna

4.8.1 Förslaget till ändringar i kyrkoordningen

Inledningen till 20 kap.

Ändringen innebär att ett skrivfel har rättats i inledningens andra stycke ("är" har ersatts med "när").

Övervägandena finns i avsnitt 4.4.

29 kap. 5 §

Ändringen innebär att SFS-nr har lagts till i hänvisningen till lagen (1998:1593) om trossamfund.

Övervägandena finns i avsnitt 4.4.

48 kap. 5 och 6 §§, 50 kap. 4 och 5 §§ och 52 kap. 4 och 5 §§

Ändringarna innebär att SFS-nr har lagts till i hänvisningarna till revisionslagen (1999:1079).

Övervägandena finns i avsnitt 4.4.

53 kap. 1 § och 55 kap. 1 §

Ändringarna innebär att ett skrivfel har rättats till ("Offentlighets-" har ersatts med "offentlighets-").

Övervägandena finns i avsnitt 4.4.

4.8.2 Förslaget till ändringar i arbetsordningen för kyrkomötet (SvKB 1999:3)

4 kap. 21 §

Paragrafen har ändrats endast redaktionellt på så sätt att hänvisning görs till 13 § tredje stycket i stället för till 13 § andra stycket.

Övervägandena finns i avsnitt 4.5.

4 kap. 23 §

Paragrafen har ändrats endast redaktionellt på så sätt att hänvisning i första stycket görs till 31–34 §§ i stället för till 34–37 §§.

Övervägandena finns i avsnitt 4.5.

Utdrag ur kyrkostyrelsens protokoll

KsSkr 2017:3

Utdrag ur protokoll fört vid kyrkostyrelsens sammanträde den 14 juni 2017.

Närvarande: Wanja Lundby-Wedin, förste vice ordförande, ledamöterna Mats Hagelin, Marta Axner Ims, Cecilia Brinck, Jesper Eneroth, Nils Gårder, Birgitta Halvarsson, Lars Johnsson, Sven E. Kragh, Anna Lundblad, Ulla Rickardsson, Erik Sjöstrand, Karl-Gunnar Svensson samt tjänstgörande ersättaren Ylva Wahlström Ödmann.

Föredragande: Rättschef Maria Lundqvist Norling

Kyrkostyrelsen beslöt i enlighet med arbetsutskottets förslag

att till kyrkomötet lämna skrivelsen 2017:3 Ändringar i kyrkoordningen m.m.